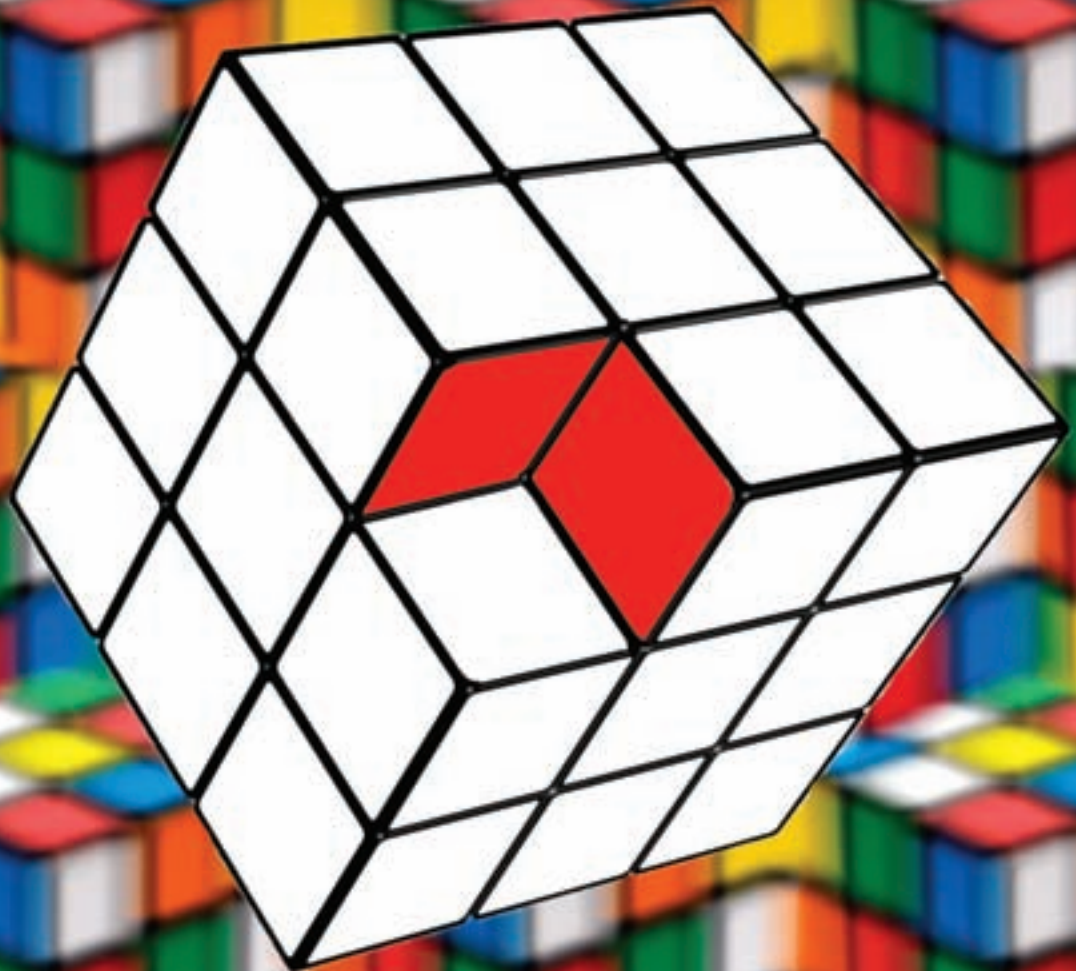
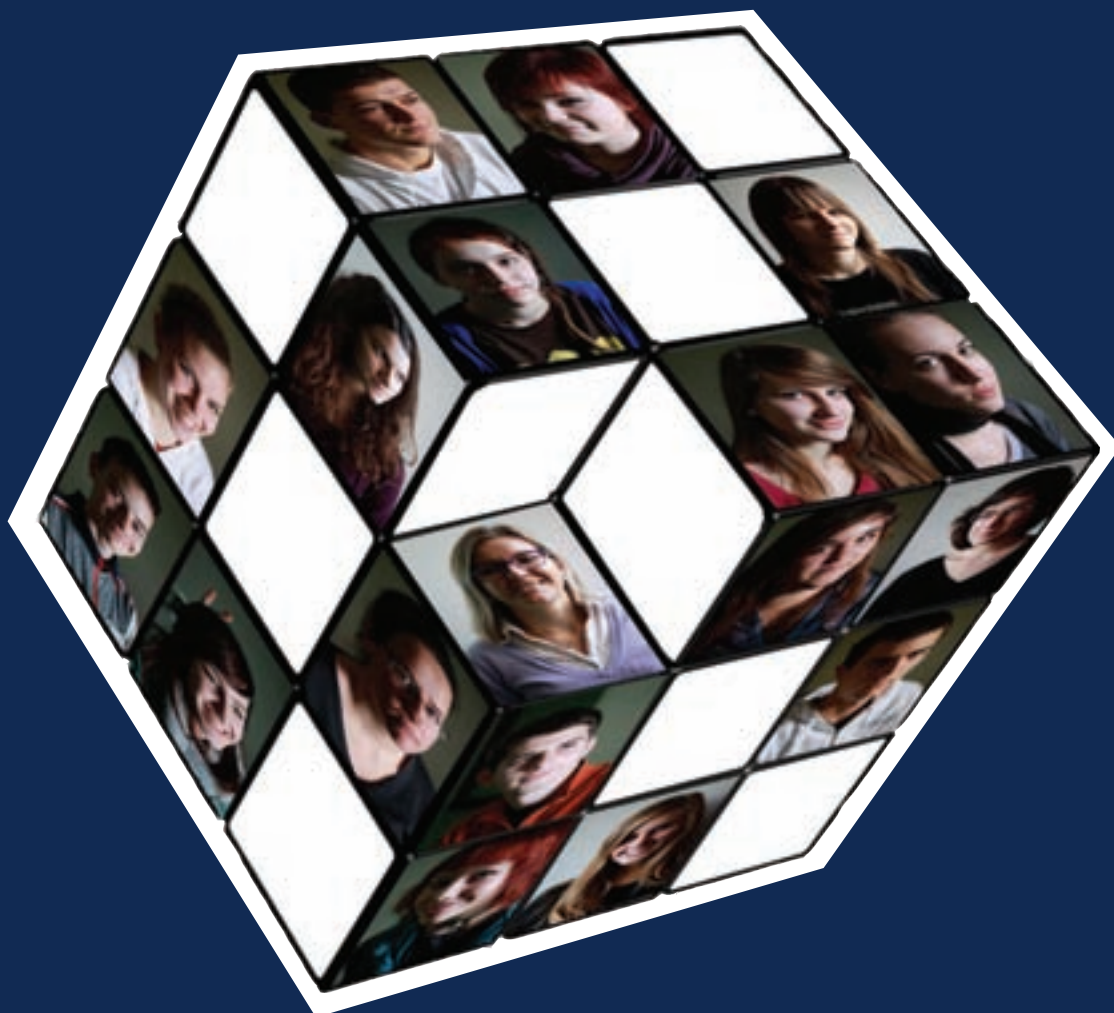

TREMA²¹

~ školski list III. gimnazije, Split ~ broj 21 ~ veljača 2011. ~

Uredništvo:

Miriam Bilać, IV.a, *glavna urednica*
Anamarija Čavka, IV.c
Maja Aralica, III.b
Franka Kovačević, IV.e
Iva Šimić, II.b

Grafička redakcija:

Lili Zaneta, II.c
Paula Šantić, II.c

Fotografi:

Lili Zaneta, II.c

Strip:

Vana Bašić, II.b

Ilustracije:

Mate Božanić, I.b

Bruninog Tremilija osuvremenila:

Vana Bašić, II.b

Voditeljica novinarske grupe:

Morana Sunara, prof.

Grafička priprema:

Luka Vidoš

Tisak:

Graditeljska obrtnička
i grafička škola u Splitu

Naklada:

900

Nakladnik:

III. gimnazija
Matice hrvatske II
tel: 021 465 417
<http://www.trema.hr>
e-mail: iiigs@hi.t-com.hr

Sadržaj

Vjestice	4
Vesna Parun – sjećanje na poetesu.....	7
Putovanje u Rotterdam	11
INTERFOLK festival u Sankt Peterburgu.....	12
Izađimo u grad, udahnimo ZnanoST	15
Hrvatsko informatičko nazivlje u praksi *	16
Nenasilna transformacija sukoba	17
Intervju s Nikolom Čelanom	18
Fotoklub Split	22
150 godina Morpurga	24
Hajduk	25
Dražen Mužinić Frfa	29
Teret školstva.....	31
Najluđi sezonski poslovi	32
Život nakon MIOC-a	33
TEMA BROJA: Inteligencija.....	35
Zašto sam poslan u voditeljice? *	48
I nakon MIOC-a Miočani	49
O Stockholmu samo najbolje.....	51
Landing in London	54
Što ti znaš o tome? *	56
Tjedan dana znanosti	59
Tiramola	60
Zaboravljen od svih	61
Magijski realizam	64
Svevremenski vitez crne psovke.....	66
Mario Vargas Llosa.....	67
Recept za vampirski bestseller	68
World music u Hrvatskoj.....	69
A Thousand Suns World Tour - Berlin	70
Monster Ball u Zagrebu.....	71
Đorđe Balašević u Spaladium Areni	72
Programi otvorenog koda (open-source).....	74
Apple	76
Lokoti ljubavi	77
Genijalni Rus, Fieldsova medalja i milijun dolara .	78
Gdje si?.....	79
Slagalice za genijalce.....	80
Veliki odmor.....	81

* Tekstovi nisu lektorirani kako bismo vam pružili sve čari izvornika...

“When we are dreaming alone, it is only a dream. When we are dreaming with others, it is the beginning of reality.”

Prije godinu dana ukrcali smo se na brod ideja i krenuli na putovanje od Nizozemske do Švedske, od snova do stvarnosti. Iako smo nekada morali prolaziti kroz oluje, zajedničkim trudom uspjeli smo doći do svakog odredišta i konačno ostvariti svoj cilj, koji upravo odmara u vašim rukama.

Posjetili smo daleku Kaliforniju gdje smo se upoznali s Appleovim novim uređajima, a kako bismo zaradili za daljnje putovanje (a i poneku tehnološku novotariju) radili smo originalne i lude poslove.

Uskoro nam se pridružio i Tremilije čijem novom imidžu nije mogla odoljeti ni glamurozna Lady Gaga. Nažalost, radilo se samo o njenoj voštanoj figuri u muzeju Madame Tussauds u Londonu.

Sljedeća postaja bio je Prag gdje smo se okrijepili uz pivo (“samo punoljetni” :)) i ulične kobasice. Poput ostalih parova iz cijeloga svijeta, i zaljubljeni Tremilije je na mostu na Vltavi ostavio svoj katanac vječne ljubavi. Tko zna, možda nam se u sljedećem broju pridruži i gospođa Tremić!

Čuvši za koncert Đorđa Balaševića vratili smo se kući i vidjeli da je naš mali grad pun velikih ljudi; od glazbenika do mladih genijalaca, od novinara do odličnih fotografa.

Uz Festival znanosti i divne knjižare, poput Morpurgove, nije ni čudo što su Miočići sve pametniji i pobjeđuju na državnim natjecanjima!

Donesen je i novi Pravilnik o ocjenjivanju, a započeti su i novi kulturni pokreti. No, stara dobra Trema je još uvijek tu i nadam se da ćete uživati u svakom njenom retku, svakoj njenoj stranici; smijati se, razvijati svoju inteligenciju i dobiti nove ideje.

Prošlo je i 100 godina od osnivanja Hajduka. Vjerujem da će i Trema, uz nove i kreativne urednike, fotografe i novinare, poput “bilih” pobijediti u mnogim utakmicama, te dobiti svoju tortu za 100. rođendan.

Trema je u vašim rukama, svijet je u vašim rukama. Čitajte što vas zanima, živite život o kojem sanjate.

Vaša urednica

Vjestice

4. MIOC entertainment

U želji da se tradicija nastavi, učenici naše škole organizirali su još jedan MIOC entertainment i to četvrti po redu. Naime, kao što već znate, radi se o koncertu školskih bendova koji je ove godine održan na znatno većoj lokaciji nego prije, tj. na tvrđavi Gripe. Čarolija je izvedena 06.05.2010. godine s početkom u 20 sati, a bila je popraćena i od strane brojnih medija i pokrovitelja kao što su grad Split, TV Dalmacija i drugi.

Najbolji učenik Dalmacije

I ove godine, nagradu najboljeg učenika Dalmacije, koju dodjeljuje Slobodna Dalmacija, osvojio je naš učenik. Ove godine to je **Bojan Vujatović**, učenik IV.c. Bravo, Bojane!

Novi način ispričavanja izostanaka

Svi koji u II. C izostanu par minuta s nastavnog sata imaju priliku „opravdati“ svoj izostanak čisteći pehare ili pak, druge dijelove škole (neki s postali prava ispomoć čistačicama).

Trenutna valuta je:

jedna minuta
=
jedan pehar.

Umirovljene profesorice

Svemu lijepom jednom dođe kraj pa su tako i ove godine neke profesorice otišle u zasluženu mirovinu. Napustile su nas profesorica **Slavojka Antišić** i profesorica **Magda Josipović**. Obje su predavale informatiku i svima nama će nedostajati. Šaljemo im pozdrave i želimo im da se odmore nakon svih ovih godina rada.

Profesorice na porodiljnom

I ove se godine “baby-boom virus” iskačio. Mnogo profesorica je netragom nestalo uslijed njegova djelovanja i svi mi željno iščekujemo njihov povratak. Nažalost, imamo premalo mjesta da ih sve nabrojimo.

Aktivnosti udruge “Isus je put”

Od karitativnih projekata naše škole svakako treba istaknuti školovanje desetero djece u Kongu. Sredstva koja su omogućila edukaciju toj djeci prikupljali su učenici i profesori.

Kao i svake godine, pa tako i ove, u organizaciji č. s. Darije Bote 12. mjesec bio je mjesec prikupljanja novčanih i “hranjivih” priloga za potrebite obitelji i domove. Projekt, u kojem je sudjelovala cijela škola, omogućio je učenicima da nekim ljudima donesu toplinu blagdana u njihove domove. Svaki razred imao je priliku darovati jednu obitelj ili dom (Slava Raškaj, Juraj Bonači), a neki su ih odlučili i posjetiti. Učenici I.b razreda obišli su dom za stare i nemoćne osobe “Lovret” i obradovali ih poklonima i božićnim pjesmama, dok su drugi učenici obilazili obitelji teškog imovinskog stanja. U božićnom duhu širimo i dalje radost među ljudima.

Udruga “Isus je put” koja u prostorima naše škole djeluje već 20 godina i ove je godine obišla mnoga mjesta u Hrvatskoj i Europi. Tako su išli na ekumenski europski susret mladih u Rotterdam. S ciljem upoznavanja hrvatske kulture obišli su Udbinu, Krasno, Gospić i memorijalni centar Nikole Tesle. Pred njima su još veliki izazovi i mnoga putovanja – planirano je hodočašće u Rim (za Cvjetnicu) i odlazak na svjetski susret mladih u Madridu, u sklopu kojega će se posjetiti neka od najpoznatijih svetišta kao što su Fatima, Lurd i Santiago de Compostela.

Maškare

Na sveopću tugu i razočaranje svih Miočana, prošle godine maškare nisu održane. Umjesto toga učenici su pozvani da dođu u crnom u spomen na ukinute maškare, ali odaziv ovom tihom protestu bio je jako slab.

Nagrada FER-a

Uspjehe III. gimnazije i ove je godine nagradio FER dodjelom izravnog prava upisa za jednog učenika III. gimnazije. Nagrađena je prošlogodišnja maturantica **Mirna Do-mančić** iz IV.f. Mirna, čestitamo!

MIOC DJ-evi

Kao i svake godine, male odmore miočića ispunjavala je glazba naših DJ-eva. Ovogodišnji DJ-evi A smjene su **Ana Sutlović** iz III.b i **Edi Sinovčić** iz III.a, a u B smjeni tu časnu dužnost obavljaju **Vana Šulentić** i **Karlo Kevo** iz I.d.

Sporska postignuća

Priča da Miočići samo uče odavno već ne drži vodu jer su mnogi od njih postigli zavidne uspjehe i na sportskom polju. Najuspješnija je definitivno bila **Barbara Matić** koja je osvojila brončanu medalju na Olimpijskim igrama mladih u Singapuru. Proglašena je najvećom sportskom nadom Hrvatske. Nju slijede **Tončica Topić** iz III. b i **Luka Gujinović** iz III.a. Oni su postali državni prvaci u mačevanju. Uspješni su bili i učenici **Jerko Tolić** i **Antonio Mijić** iz III. c koji treniraju kick-boxing. Tolić je tako osvojio svjetski kup i 3. mjesto na svjetskom prvenstvu, te je postao državni prvak u light contact kategoriji do 84 kilograma, a Mijić je postao državnim prvakom u light contact kategoriji do 74 kilograma. Svima njima upućujemo čestitke i mnoštvo dobrih želja za što skorajnje osvajanje novih medalja.

Uspjesi na natjecanjima

Kao i svake godine, Miočići su se iskazali na raznim natjecanjima po cijeloj Lijepoj Našoj. Na državnom natjecanju iz hrvatskog jezika iskazale su se **Ivana Japirko**, III.b koja je osvojila 12. mjesto i **Maja Aralica**, II.b s osvojenim 4. mjestom. Na državnom natjecanju iz engleskog jezika najbolje plasirani predstavnik bio je **Mavro Božičević**, II.b koji je osvojio odlično 3. mjesto. Osim njega na državnom su sudjelovali i **Duje Rakić**, II.b (9.mjesto), a dva prošlogodišnja maturanta IV. a podijelila su 8. mjesto. To su **Jure Granić-Skender** i **Josip Peović**. Na državnom natjecanju iz latinskog jezika ponovno se iskazao Mavro Božičević osvojenom broncom, a kao i uvijek imali smo i puno logičara. Najbolje plasirani logičar bio je **Mario Stipčić** iz IV. b koji je osvojio 8. mjesto, a njegov uspjeh slijedili su Bojan Vujatović iz III.c (15. mjesto), Nives Bonačić iz III. b (28. mjesto) i Roko Pavao Andričević iz IV.a (33. mjesto). Uz logičare, iskazali su se i naši predstavnici na debati koji su sudjelovali u dvjema ekipama. Ekipu pod imenom Šćepine

mioćanke činili su: **Karla Surać** (53. mjesto) i **Stjepan Livačić** (50. mjesto) iz III.c te **Lana Rogošić** iz III.f (40. mjesto). Druga ekipa se skriva pod imenom Nerealni miočići, a sačinjavaju je **Miriam Bilać** (46. mjesto) i **Toni Čepnija** (41. mjesto) iz III.a te **Jelena Gabela** iz III.e (34. mjesto). Ni naši kemičari nisu prošli nezapaženo. Još jednu broncu našoj školi donio je **Tomislav Begušić** iz II.b, a iskazali su se i Bojan Vujatović iz III.c (5. mjesto), Milan Vujčić iz IV.a (11. mjesto) te Tomislav Piteša iz II.e (14. mjesto). Sveprisutni Bojan se natjecao i na državnom iz povijesti te osvojio 10. mjesto, a njegov kolega iz III.c **Stipe Mustapić** osvojio je 8. mjesto na državnom natjecanju iz geografije. Četiri su učenice, kao predstavnice III. gimnazije otišle na državno natjecanje iz vjeronauka i osvojile srebro za našu školu. Ekipu su sačinjavale **Anamarija Čavka** i **Anđela Perišić** iz III.c te **Ivana Čavka** i **Jelena Grbeša** iz I.b. Ne bi mi bili MIOC da se nismo iskazali u informatici. Na INFO kupu **Jure Granić-Skender** i **Antonio Pavlinović** izborili su još jedno srebro. Fizičari su

opet pomeli pod konkurencijom i osvojili izvrsna mjesta. Njih predvodi **Bojan Vujatović** s osvojenim I. mjestom, a njemu za petama je **Marko Jerčić** iz III.f koji je osvojio drugu nagradu. Mario se je natjecao na Olimpijadi iz fizike. Pridružili su im se i **Petar Perković** iz I.b i **Paulo Zekan** iz I.e s osvojenim 3. mjestom. Uz njih, u prvih deset ušli su i Tomislav Begušić iz II.b koji je osvojio 8. mjesto i Petar Žuljević iz III. c s osvojenim 10. mjestom. Također su sudjelovali i Luka Gulin iz II.a i Dajana Jerončić iz I.f. Kao šlag na kraju - državno natjecanje iz matematike. Najuspješniji matematičar je svakako Mario Jerčić koji je osvojio 3. nagradu, a uz njega su se natjecali i: Petar Perković iz I.b (14. mjesto), **Mladen Sorić** iz I.d (22. mjesto), **Branko Sirotković** iz I.f (25. mjesto), Tomislav Begušić iz II.b (18. mjesto), Marko Jerčić iz III.f (23. mjesto), **Nives Bonačić** iz III. b (21. mjesto), **Ivan Lovrić** iz III. c (25. mjesto), **Vladimir Jerebić** iz IV.c (22. mjesto) te **Marino Lončar** iz IV.e (17. mjesto). Čestitamo svim našim predstavnicima na državnim natjecanjima!

VESNA PARUN – sjećanje na poetesu

Piše: Franka Kovačević, IV. e

“Najviše mrzim kad me zovu poetesa, kad patetično gnjave sa stvaranjem i poezijom, jer o poetesama se pišu disertacije i održavaju seminari, one ne bi trebale živjeti na kraju grada, u stanu bez vode i grijanja.”

V. Parun

Vesna Parun jedna je od rijetkih pjesnika/pjesnikinja koje su za života đacima postali obavezno štivo. Njezino stvaralaštvo svojim je raskošem, opsegom i osebnim lirskim izrazom jedna od glavnih odrednica hrvatske poezije uopće.

Život

Životni put vodio ju je po cijeloj Hrvatskoj i Europi; rođena 1922. na Zlarinu, školovala se na Visu, Splitu, Šibeniku, te upisala romanistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu koji zbog rata prekida (kao odličan đak od 14. godine uzdržavala se podučavanjem). Poslije rata upisuje filozofiju, no zbog spleta okolnosti (bolest, nesretna ljubav, rad) nije uspjela završiti fakultet. Udala se u Bugarsku, razvela se nekoliko godina poslije i od tada živjela uglavnom u Zagrebu pišući, prevodeći, kao slobodni umjetnik. Godine 2000. napušta dom odlazeći u Stubičke Toplice (gdje je još 70-ih godina upoznala “svoju najveću životnu učiteljicu” – prosjakinju Magdicu) gdje 10 godina poslije, 25. listopada, umire.

Stvaralaštvo

Dobila je sve književne nagrade koje se u Hrvatskoj mogu dobiti. Prevođena je na desetke svjetskih jezika, a pjesme su joj okarakterizirane kao “himne životu, radu i hrabrosti”. Osim poezije (za odrasle i za djecu) pisala je prozu i drame, a sve je to ukoričeno u više od 60 knjiga. U pedeset godina književnog rada već je za života postala ikona koja je svojim životom svjedočila poeziju; koristila ju kao ispovijed svog nesretnog života, ali i kao sredstvo kojim bi ispoljila svoj gnjev i bijes, te javnosti ukazala na sve “moralne nakaze”. Britkim jezikom nije štedila nikoga “jer u mladosti duguješ mnogima, u starosti samo sebi.” čime si je stvorila mnoge neprijatelje. Iznimno je poštovala ljude s dna, dok je i sama cijelo vrijeme balansirala na rubu.

Ipak, težnja za ljubavlju kao vječnim idealom, ljubavlju kao smislom, uvijek je bila prisutna, što sama pjesnikinja najbolje iskazuje riječima:

“Ljubav je zemljovid duše. Moj zemljovid. Bože, ne otimaj mi ga!”

Preseliše se u zvijezde...

Sjećanje na Jakšu Markotića i Vinka Barića

*Ne mogu se rastaviti oči,
izvori koji istom moru
gledaju.
Nema rastanka.
Nema smrti.
Ako osluškujem vjetar
čujem tvoj glas.
Ako u smrt gledam
čujem tvoju pjesmu.*

Neizmijerna dobrota i čudesna blagost vaših pogleda neiskazive su riječima.

Prolaznost i zaborav neće nam ih nikada izbrisati iz sjećanja.

Vaši profesori i prijatelji.

1 minuta = 1 pehar

Razgovor ugodni s profesoricom Nelom Dželalijom

Piše: Marija Lelas, II.c, Marina Luetić, II.c,
Paula Šantić, II.c, Anamarija Čavka, IV.c
fotografirala: Lili Zaneta, II.c

Profesorica Nela Dželalija zaljubila je učenike u fiziku. Njezin način rada pridobio je pozornost i naklonost Miočana i zbog toga smo odlučili razgovarati s njom.

Profesorice, koju ste srednju školu završili i koji fakultet?

Završila sam matematičko-informatički obrazovni centar – Ćiro Gamulin, a nakon toga upisala i završila studij profesora matematike i fizike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Splitu.

Koliko se razlikuju tadašnji i današnji MIOC?

Tadašnji MIOC nije pružao znanja iz opće kulture, ali je na zavidnom nivou bilo znanje iz matematike, fizike i programiranja (Pascal i Fortran). Nastava je bila uvijek kroz jutro. Žao mi je što nije bilo likovne i glazbene umjetnosti, kemije, zemljopisa, biologije, logike, povijesti...Krenete u život s nedostatkom opće kulture, kao da idete u "špalir" u večernjoj haljini ili odijelu, s novom frizuricom, našminkani, a na nogama nemate cipele, pa ni istrošene "starke".

Koliko dugo predajete?

Sveukupno predajem 15 godina.

Jeste li predavali igdje prije MIOC-a?

Predavala sam u školi koja se zvala Nako Nodilo. Pravne nasljednice te škole su Prva i Druga gimnazija.

Možete li nam usporediti učenike škola u kojima ste predavali?

Sve su to dobri učenici, ali je interes za predmet koji sam predavala (matematika) i koji predajem (fizika) znatno veći kod učenika u ovoj školi. Stoga mi je neusporedivo zanimljivije raditi s našim učenicima.

Razlikuju li se Miočani nekad i danas?

Prije su učenici bili slobodnijeg duha, manje su mislili na ocjenu, a više na znanje.

Imali su znatno manje bodova na upisima i dolazili su uglavnom zbog matematike, informatike... Današnje generacije su jako ambiciozne i radišne, ali su u grču zbog ocjena.

Koji su vam učenici ostali najviše u sjećanju?

Često se sjetim onih koji počivaju u miru Božjem. Sjetim se učenika zbog čijih sam se reakcija i izjava mijenjale i puno radila na sebi. Posebno bih istaknula jedno bolno i jedno veselo sjećanje. U Splitu je za vrijeme Domovinskog rata 1991. školski sat znao trajati samo 20 minuta. Sjećam se učenika koji je u tim godinama zatražio da odgovara i ispravi negativnu ocjenu, na što sam mu rekla da ima vremena. Sutradan ga je ustrijelio snajperist na ulazu u zgradu u kojoj je stanovao. Srećom, puno je više lijepih uspomena i sjećanja. Izdvojila bih učenika koji je akcelerirao 4. razred. Polagao je niz psiholoških testova i testova znanja iz 4. razreda. Na kraju svog trećeg razreda maturirao je i završio srednju školu. Još ih je nekolicina to pokušala, ali on je jedini koji je uspio.

Podjelite s nama neku anegdotu iz razreda.

Evo jedna meni najsmiješnija (smijeh). Jedan je razred bio nemiran i ja sam rekla "Moja čaša je već bila puna, ali sad ste je prelili i sljedeći put pišete blic". Na sljedeći sat sam došla s blicevima u ruci, a na sredini razreda je bila lokva vode. Jedna učenica ju je krpom kupila, a druga je u ime cijelog razreda rekla "Evo, mi smo onu vodu što se prelila pokupili pa ako nam možete oprostiti". Naravno, blic im nisam podijelila.

Kakve ste poklone dobivali od maturanata?

Maturalni pokloni su većinom bili šalji: naočale da bolje vidim kada prepisuje, ovčicu jer sam na primjeru ovaca pokušala učenicima zorno objasniti struju, malog vražićka, dvije ogromne olovke za obje ruke...

Što mislite o državnoj maturi?

Mislim da je pravedna kao sustav, ali da vi u tom sustavu ne stojite najbolje jer se ocjene iz srednje škole i dalje uzimaju u obzir pri upisu na sveučilišta. Vama bi zbog velikog znanja bilo bolje da su zadatci koji se daju na maturi složeniji. Što

se fizike tiče, najviše strahujem kada dobijete lagani zadatak.

Žuta ili plava zbirka?

Žuta zbirka je legendarna, ali plava pokriva više konceptualnih zadataka sličnih zadacima koji se pojavljuju na maturi. Najbolja je ona iz koje se vježba :)

Kako spriječavate prepisivanje?

Znala sam da mi učenici prepisuju, to su mi maturalnim poklonom i potvrdili, ali nikad sebe nisam smatrala policajcem.

Jedne godine sam se dosjetila i usred pismenog dozvolila korištenje "šalabahtera". Ne razmišljajući u trenu su mi

Imate li neku izreku koju ponavljate?

"Tko ne preda – minus 10" na kraju svakog kontrolnog i uvijek pali. Kad je pojedinac nemiran onda mi je omiljena "nemaš ti toliko bodova".

Učenici su zapamtili jednu moju "nemojte lopatom čačkati zube". Odnosi se na vaše opsežno znanje matematike koje često krivo upotrebljavate u fizici.

otkrili sva tajna mjesta gdje ih skrivaju. Nemojte si dozvoliti da vas netko tako lako prevvari, a najmanje varajte sami sebe. :) Nakon toga sam neko vrijeme imala na pismenom žutu minutu, u tom intervalu od točno jedne minute učenici su mogli koristiti "šalabahter" koji su sami napisali, kopije i posudbe istih nisu bile dozvoljene.

Primjetili smo učenike kako čiste pehare i saznali da su to vaši učenici. Zbog čega to rade?

Učenici mog razreda kasnili su na prve sate. To su bila sitna zakašnjenja od par minuta i bilo mi je nelogično dati neopravdani za cijeli sat. Ne znam kako smo točno došli na tu ideju. Bilo je mnogih priča u zbornici i ostali profesori su davali ideje. Ja sam planirala, prof. Milanović i realizirala, da odu negdje izvan škole odraditi kaznu, na primjer, u pučku kuhinju. Na kraju smo, uz dozvolu Razrednog vijeća, odlučili da će za 1 minutu zakašnjenja očistiti 1 pehar. Nakon ponestalih pehara prebacili su se na pomaganje čistačicama (slijedi skidanje žvaka jedan na jedan).

Moram pohvaliti svoj razred jer su prihvatili ovu ideju. Tko zna kako bi netko drugi reagirao.

Podjelite s nama koju dogodovštinu s ovogodišnjim maturantima.

Bio je zanimljiv 4.b kada su tražili nastavu na balkonu i jednog su me dana svi dočekali sa sjedalicama na balkonu. Odradili smo nastavu potpuno normalno. Nisu to ponovili, zaključili su da je teško pisati na koljenima, bez klupe.

Trebalo je odraditi nadoknadu sa 4.a, oni su žarko željeli otići na kavu. Profesorica Luetić mi je tu pripomogla pa je skuhalo kavu preko odmora i dočekali smo učenike s kavom, kad su je već toliko htjeli. Pijuckali su kavu i, usudila bih se reći, slušali pažljivije nego ikad.

4.c je imao anegdodu sa zaspalom učenicom koju ni na kakav način nismo uspjeli probuditi. To se ne da prepričati, zar toliko mogu biti dosadna?

Muški su upamtili jednom prilikom da Vam je Olić najdraži nogometaš. Hoćete li im sada otkriti zašto ste to rekli?

Olić je meni najdraži jer puno trči, sluša svoga trenera i ne postavlja pitanja. Učenici često pitaju "Zašto mi ovo učimo, što će nama ovo u životu?" i slično. Htjela sam reći, dok idete kroz ovu školu, ne postavljajte nepotrebna pitanja treneru i trčite.

Koja je vaša poruka učenicima?

U fizici se uvijek ispituju početna unutar-nja svojstva i početni vanjski uvjeti. Koristeći odgovarajuće zakone, računamo novo stanje u kasnijim trenucima. Primenite to i u životu.

Da biste dosegli cilj, ispitajte svoje sadašnje (početno) stanje (snage i slabosti) i vanjske uvjete (prilike i opasnosti) u kojima se nalazite. Koristite znanje i djelujte. :)

Putovanje u Rotterdam

Piše: Andrea Šimunković, III.f

Već tradicionalno, članovi udruge *Isus je put*, predvođeni našom neumornom časnom sestrom **Darijom Botom** još su jednu Novu godinu dočekali su u sklopu zajednice Taizé. Društvo je uistinu bilo raznoliko i jako zabavno.

Od 26. prosinca do 4. siječnja posjetili smo mnoštvo gradova u Njemačkoj, Austriji, Nizozemskoj i Sloveniji. Prvi grad koji smo posjetili bio je Nürnberg, u koji smo došli predvečer. Tamo nas je dočekala vrlo neobična večera u japanskom restoranu. Nakon noćenja u hostelu, razgledali smo Nürnberg, te krenuli dalje, za Köln. U Kölnu su svi ostali zadivljeni gotičkom katedralom koja je upisana na listu svjetske baštine UNESCO-a, a u kojoj se nalaze grobnice tri kralja. Iz Kölna smo kratko svratili u Den Haag i nastavili do Rotterdama.

U Rotterdamu, mjestu gdje se održavao Taizé susret, svi su nas ljubazno dočekali i ugostili. Tridesettreći Europski susret mladih održao se po prvi put u Nizozemskoj i okupio je desetke tisuća mladih u Rotterdamu. Taj je grad 2009. proglašen europskom prijestolnicom mladih i s oduševljenjem je prihvatio postati sljedeća postaja "Hodočašća pomirenja na Zemlji". Katoličke i protestantske župe nekoliko gradova iz okolice Rotterdama također su bile uključene u prijem hodočasnika. Za njih je to bio veliki događaj te su se i brojne nekršćanske obitelji trudile sudjelovati. Podijeljeni u tri grupe, bili smo razmješteni po obiteljima u različitim dijelovima grada, a neki i izvan grada, no svi smo imali organiziran besplatan prijevoz, te besplatnu hranu.

Tijekom boravka u Rotterdamu, gdje smo bili četiri dana, posjetili smo Delft, Utrecht i Gouda, obližnje gradove koji su nas oduševili svojim šarmom. Kada je došao posljednji dan boravka u obitelji, pozdravili smo se sa zamjenskim roditeljima, dali im poklone u znak zahvale na gostoprimstvu.

Sljedeći grad bio je dugoočekivani Amsterdam. Iako je lijepa arhitektura

prisutna u većem dijelu Nizozemske, Amsterdam je bio poseban i stvarno vrijedan gledanja. Svi smo uživali u krstarenju rijekom gdje smo prošli ispod brojnih osvjetljenih mostova, te se osjećali kao da smo u nekoj bajci. Pogled s broda svih je zadivio, no ušavši malo dublje u grad obasjan crvenilom, njegova prividna ljepota je nestala. Izuzetno prljav grad koji na dlanu nudi sve poroke srušio je iluzije o svojoj ljepoti.

Iako smo ostali tamo samo dva sata, vidjeli smo dovoljno, te krenuli prema Stuttgartu.

U Stuttgartu smo također noćili, a sljedeći smo dan svi prisustvovali svetoj misi na hrvatskom jeziku (održavala se za sve Hrvate u Stuttgartu kojih ima ih oko

13 000) koju je predvodio stric jednog našeg učenika. Bilo je uistinu predivno osjetiti zajedništvo Hrvata izvan domovine, njihovu nostalgiju i sreću pri susretu s nama. Crkva je bila puna! Fra Zvonko nas je nakon mise ugostio u župi gdje nas je dočekao domaći objed. Poslije jela svi smo veselo zapjevali!

Pretposljednji grad na našem putovanju bio je Salzburg gdje smo ostali samo nekoliko sati, posjetili Mozartovu kuću, te požurili u uistinu impresivan rudnik soli, smješten na granici Njemačke i Austrije. Usputno smo stali i u Ljubljani koja se meni najviše svidjela.

Ovakva duhovna obnova održava se u sličnim prostorima već mnogo godina te pomaže mnogima da krenu hrabrije putem vjere, te da ponovno pronađu put do Isusa. Taizé susreti pružaju osjećaj zajedništva, izvrsna su prilika za stvaranje novih prijateljstava, te jedinstvena prilika za upoznavanje drugih kultura. Najvrijednije od svega je upoznavanje zajednice ljudi odlučnih da daruju čitav svoj život Isusu, onih koji te nastoje uvijek razumjeti i biti tu za tebe; zajednicu gdje su do brota srca i jednostavnost središte svega.

"U samoj dubini ljudskog bića leži čežnja za prisutnošću, tiha želja za zajedništvom. Ne zaboravimo nikada da je ta jednostavna čežnja za Bogom već početak vjere."

brat Roger

INTERFOLK festival u Sankt Peterburgu

...ili kako je "Dalmacija" pokorila Rusiju

Piše: Antonio Vrbatović, prof.

*Ja ljubim te, o Petra djelo,
Tvoj strogi, skladni ljubim lik,
I Neve tijek, što hita smjelo,
A granit joj je zaštitnik:
Na ogradama gvozden – šare
I zamišljenih noći plam,
Bez mjesečine što se žare
U sobici kad svojoj, sâm,
Bez svjetiljaka čitam, pišem:
I zdanja u snu, sve to tišem,
Kad samo igla tanana
Na Admiralitetu sja.*

...

O Sankt Peterburgu

Put prema najljepšem gradu na svijetu, bar među onima koje sam ja posjetio, a slično ili isto misle i oni koji su obišli puno više svijeta od mene, počeo je 10. studenog 2010. godine, kada se pospana folklorna skupina **KUD-a "Dalmacija" Dugi Rat**, nakon ranojutarnjeg blagoslova u župnoj crkvi sv. Josipa, smjestila u sjedala autobusa i krenula prema Zagrebu. Iz zagrebačke zračne luke Pleso poletjeli smo prema frankfurtskom aerodromu, jednom od najvećih europskih aerodroma. Srećom nam je presjedanje za sljedeći let bilo na istom terminalu, tako da smo relativno brzo (nekih dvadesetak

minuta hoda) prešli udaljenost do novog izlaza. Nakon pauze od oko sat vremena, poletjeli smo Lufthansinim letom 1460 prema Sankt Peterburgu i nakon 2 sata i 45 minuta sletjeli na međunarodni terminal zračne luke Pulkovo.

Zračna luka Pulkovo teško je odimala socrealističkom arhitekturom i načinom uređenosti, što je možda bilo još jače naglašeno nakon blještavila frankfurtskog dizajnerskog i tehnološkog čuda. Dočekale su nas ruske snage reda – carinske i policijske službenice u dugim sivim kaputima i čupavim šubarama od pravog krzna, sa službenim oznakama

na rukavima i prednjim dijelovima šubara. Cijelo ozračje podsjećalo je na scene iz video-spota **Eltona Johna** – Nikita iz 1985. godine.

Sankt Peterburg je **najsjeverniji grad na svijetu** koji ima više od milijun stanovnika. Nalazi se gotovo na istoj geografskoj širini kao Oslo i Helsinki i samo par stupnjeva sjevernije od Stockholma i Tallina. Utemeljitelj Sankt Peterburga bio je **Petar I. Veliki** koji je, želeći Rusiju približiti Europi, modernizirati je, odlučio osnovati novi glavni grad koji bi bio bliže tadašnjim europskim metropolama. Petar I. Veliki odlučio je da će novi grad biti smješten na otoku Zajčev, 5 kilometara uzvodno od ušća rijeke Neve u Finski zaljev. 27. svibnja 1703. godine počela je izgradnja **Petropavlovske utvrde** koja je na taj način postala prva zidana građevina danas veličanstvenog grada.

Petar I. Veliki angažirao je poznatog talijanskog arhitekta **Domenica Trezzinija** koji je napravio inicijalni plan razvoja grada na Vasiljevskom otoku oko Petropavlovske utvrde na desnoj obali Neve. Kasnije Petar I. Veliki imenuje francuskog arhitekta **Jean-Baptiste Le Blonda** glavnim arhitektom Sankt Peterburga. Između 1736. i 1737. godine grad su poharali požari tako da je posebna komisija (Petar I. Veliki je preminuo 1725. godine)

donijela odluku o novom planu izgradnje i širenja grada čije bi se središte nalazilo pored Admiraliteta. Tri glavne ulice radijalno su se pružale od **Admiraliteta**, čineći okosnicu novog grada.

Najvažnija i najveća od spomenutih ulica je **Nevski prospekt** (naziv prospekt se koristi za najveće i najšire ulice – može se usporediti s avenijom). Ulica je prepuna reprezentativnih građevina, sjajnih pročelja koja su noću osvijetljena, velikog broja ekskluzivnih dućana najpoznatijih svjetskih modnih marki. U 19. stoljeću bila je opće poznata stvar među imućnijim Rusima da se više isplati imati iznajmljenu stambenu zgradu u St. Peterburgu nego rudnik zlata u Sibiru.

Natjecanje

Umjetnički voditelj KUD-a "Dalmacija", **Milivoj Rajlević** odlučio je da će se u prvom dijelu natjecanja plesati **plesovi otoka Korčule i stari splitski plesovi**, što se kasnije pokazalo kao pun pogodak. Ocjenjivački sud je, prema njihovim riječima, bio očaran elegancijom, gracioznošću, ljepotom koreografije, kretanjem plesača, pravilnim linijama, te pozitivnom energijom koja je zračila iz plesnog ansambla praćenog odličnom svirkom orkestra, pod vodstvom maestra **Nene Munitića**.

Kasnije iste večeri saznali smo da smo osvojili **zlatnu diplomu**, posebnu nagradu žirija, te da smo se izravno plasirali u finalni dio natjecanja. Uslijedio je tulum do ranih jutarnjih sati u predvorju hotela na kojem su nam se pridružili članovi grčkog, bugarskog i jednog austrijskog ansambla.

Konačno je došao dan velikog finala. Ponedjeljak 15. studenog, već poprilično iscrpljeni od brojnih uvježbavanja, nastupa, koncerata i nespavanja, skupljamo zadnje atome snage. Dodatno motivirani savjetima naših voditelja Milivoja i Nene, krenuli smo u finale. Umjetnički voditelj KUD-a, Milivoj Rajlević, odlučio se za jedan pomak u odnosu na prvi dio natjecanja. Za nastup u finalu izabrao je završno kolo iz Gotovčeve opere "Ero s onog svijeta". Bio je to odličan izbor koji je pružio jednu sasvim drugu sliku mogućnosti orkestra i plesnog ansambla. Orkestar je, gotovo sve do samog nastupa,

uvježbavao prijelaze između fraza. Voditelj orkestra, Neno Munitić, inzistirao je na apsolutnoj ritmičkoj preciznosti i dinamičkoj ujednačenosti. Takav pristup morao je biti nagrađen, tako da je izvedba bila gotovo savršena!

Napeto je, napeto!

Napetost je polako rasla. Ocjenjivački sud se vratio i počelo je svečano proglašenje rezultata. Uskoro je slijedilo prvo oduševljenje: proglašeni smo najboljom plesnom folklornom skupinom. Osvojili smo **zlatnu plaketu i pehar za prvo mjesto** u svojoj kategoriji. Slijedila su proglašenja ostalih pobjednika po kategorijama.

Polako se približavao vrhunac večeri – proglašenje apsolutnih pobjednika festivala, onih koji su, po mišljenju ocjenjivačkog suda, pokazali najviše od svih skupina u svim kategorijama. Kada je voditelj na pozornici pročitao da **Grand Prix** odlazi u ruke plesnog ansambla "Dalmacija" Dugi Rat, u dvorani je nastao pravi delirij (inače smo svih osam dana bili najveseliji i najbučniji). Uslijedilo je svečano uručenje glavne nagrade, velikog pehara, novčane nagrade i posebne plakete, te polusatnog slavlja, plesa, fotografiranja i primanja čestitki na glavnoj pozornici.

Svi zaslužni

Bitno je naglasiti da je u svaki gram ovog tonu teškog uspjeha utkan naporan i samozatajan rad "logističara" KUD-a. Vodstvo KUD-a na čelu sa gospodinom **Srećkom Zelićem**, predsjednikom KUD-a, voditeljicom putovanja gospođom **Ivanom Pločkinić**, gospodinom **Antom Rajlevićem**, naše neumorne tajnice, gospođe Nansi Kadić, a sve to uz bezrezervnu podršku načelnika općine Dugi Rat gospodina **Jerka Roglića**. Dok su se plesači i svirači zabavljali i odmarali od nastupa, logističari su naporno radili osiguravajući najbolje moguće uvjete cijelom ansamblu. Čitavo vrijeme, dajući nam korisne savijete, dižući moral i formu, s nama je proživljavao sve zabavne i vesele trenutke ruskih putešestvija, gospodin **Branko Šegović**, svjetski poznati etnokoreograf i pedagog.

Ermitaž

Posljednjeg dana posjetili smo jedan od najvećih muzeja na svijetu, **Ermitaž**. Ermitaž u svom stalnom postavu sadržava oko 2 600 000 eksponata. Djelatnici muzeja izračunali su da je za obilazak **26 km** muzeja unutar radnog vremena (ponedjeljak-petak, 8-15 sati) potrebno **13 godina!** Mi smo za otprilike tri i pol sata uspjeli "pretrčati" četiri kilometra hodnika s eksponatima. Ne isplati se ni počinjati nabrajati sve najpoznatije umjetnike čija djela su izložena u muzeju jer bi oduzele previše prostora i vremena.

Nakon Ermitaža, imali smo dogovoren sastanak s našim poznatim nogometašem **Ivicom Križancem**, koji nas je ljubazno dočekaao ispred Zenitovog stadiona, proveo nas kroz sve dijelove stadiona, uključujući svlačionice, masažni centar, stadionsku suvenirnicu i press centar. Čak smo uspjeli izaći na nogometni teren. Strpljivo slušajući veliki broj naših pitanja, izrazito ljubazno nam je odgovarao. Nakon toga, Ivica nas je sa svojom suprugom Ivanom, ugostio u jednom od ekskluzivnijih restorana u St. Peterburgu "Porto Malteze" gdje smo

uživali u delicijama mediteranske kuhinje na samom pragu polarnog kruga! Pjesma i ples i dobro raspoloženje trajali su dugo u noć.

Osam dana provedenih u predivnom gradu koji je iznjedrio ili bitno utjecao na velikane kao što su Puškin, Dostojevski, Rimski – Korsakov, Šljapin, Blok, Nabokov, Ana Ahmatova i mnogi drugi, nikada neću zaboraviti. Pišući članak dotaknuo sam se milijuntnog dijela prebogate petrogradske povijesti, sadašnjosti, kulture, zanimljivosti. St. Peterburg je zbog brojnih mostova i kanala poznat pod nadimkom "Venecija sjevera". Poslije svega što sam vidio, mislim da se Venecija treba zvati "Sankt Peterburg juga".

...

*O cvjetaj, Petrov grade, stoj.
Ko Rusija što čvrsto stoji,
Obuzdat skoro bijes će svoj
Sve sile ispod nogu tvojih:
Zaboravit će finski vali,
Što zaludnom su zlobom znali
Razbijat Petrov vječni san!*

...

Izađimo u grad, udahnimo ZnanoST

Piše: Miriam Bilać, IV.a

Festival o sebi

Festival znanosti manifestacija je koja se u Hrvatskoj kontinuirano organizira od 2003. godine s ciljem približavanja znanosti javnosti. Informiranje o aktivnostima i rezultatima iz područja znanosti, poboljšavanje javne percepcije znanstvenika, te motiviranje mladih ljudi za istraživanje i stjecanje novih znanja, neki su od načina približavanja znanosti pučanstvu. Rađamo se znatiželjni, kao mala djeca se pitamo zašto je nebo plavo, a trava zelena. Čežnju za dodatnim znanjem i poticanje urođene znatiželje u svakom životnom dobu vrijedno je njegovati. Pa za to se za Festival znanosti i zalaže! Organizatori Festivala znanosti su Sveučilišta u Splitu, Zagrebu, Rijeci i Osijeku u suradnji s Tehničkim muzejem i British Councilom, a pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Izađimo u grad na Festival znanosti – uspješan moto

2010. godine odabran je novi i drugačiji pristup Festivalu. Na tjedan dana znanost se preselila iz znanstvenih institucija na gradske trgove i ulice, na splitsku rivu, u kino dvorane i kafiće. Na Rivi su bili postavljeni štandovi na kojima su fakulteti i instituti pokazivali čime se bave, vodili radionice za djecu, te odgovarali na brojna pitanja. Cijeli tjedan, na atraktivnim gradskim lokacijama, održavala su se brojna predavanja, tribine, diskusije, natjecanja, predstave, znanstveni kafići, kino projekcije i izložbe. Svi zainteresirani imali su priliku, u društvu najpoznatijih astrofizičara Hrvatske, promatrati naše nebo teleskopima i naučiti nešto novo. Institut za oceanografiju i ribarstvo došao je na splitsku rivu istraživačkim brodom. U ovom, aktivnostima bogatom programu svoje mjesto dobio je i igrokaz naziva *Čarolija ili fizika*. Njime smo željeli, lepezom najrazličitijih atraktivnih pokusa, predstaviti znanost najmlađima, zagolicati im

maštu, usaditi ljubav prema istraživanju i stjecanju novih znanja, te ih potaknuti da se u odrasloj dobi bave znanošću. Jedan tjedan Split je disao i živio za znanost, gradske ulice i trgovi bile su prepune znatiželjnih školaraca, djece vrtičke dobi, mama i tata, baki i djedova. Cilj je nastaviti s prošlogodišnjim motom Festivala znanosti, u idućim godinama ponuditi još više i bolje, te afirmirati Festival znanosti kao događaj koji se u Splitu ne propušta.

Hrvatsko informatičko nazivlje u praksi

Piše: Anamarija Čavka, IV.c

Junaci ove naše priče su Mate i Jozo, dva hrvatska srednjoškolca koja su naučila informatičke pojmove na hrvatskom jeziku i koriste ih u svakodnevnom govoru. Trema vam ekskluzivno donosi transkript jednog njihovog telefonskog razgovora.

Mate: Ej, Jozo, prika, daj se prijavi večeras na svoj korisnički zapis za trenutačni internetski razgovor da prokomentiramo ono e-pismo koje san ti posla u vezi kolačića s kojima si ima problema prošli mjesec.

Jozo: Ma, Mate pusti to. Rišija san taj problem. Sad me muči ovo vanjsko čigrašto velepamtilo koje mi je mater kupila prije deset dana. Računalo ga više uopće ne može očitati.

Mate: A ne razumin ti se ja Jozo baš u sklopovlje. Ja sam ti više pomoć za programe. Probaj ponovno pokrenut ili vratit tvorničke postavke funkcija.

Jozo: Aha, evo sad ću... Evo sad radi. 'Fala Mate. E, i Mirna ti ima novi korisnički račun za slanje e-pisma.

Mate: Stvarno? Nisam zna! Koji je?

Jozo: Luda mava majmun na hotmejl točka kom.

Mate: E, dobro da si mi reka. Pitala me nešto u vezi usmjernika pa joj to moran poslati šta prije. Nego, kakva ti je nova dirkalica? Znam da ti je sestra povadila sve dirke na staroj pa si kupija novu.

Jozo: Ma radi super. Nego ne mogu naći fasciklu pod imenom Muzika. U njoj mi je bija glazbeni spis Morska vila.

GLUPO RAČUNALO
STALNO GOVORI DA
MI JE DOŠLA POŠTA

Mate: Ma samo pokreni čarobnjak za traženje i sve će biti okej. Nego, aj mi pošalji one preslike s maturalca. Samo ih prvo sabij da ih možeš prikachiti za e-pismo. E i jesi li mi vidija novu sličicu na yahoo-ovom servisu za besplatni korisnički račun za e-pismo? Odlična je.

Jozo: Ma vidija sam. Evo sad ću ti poslati sve spise odnosno preslike iz fascikle Maturalac čim je nađen.

Mate: E i stavlja san knjišku oznaku za korisnički račun na društvenoj mreži. Sad mi je puno lakše pristupiti mojen korisnički račun. Triba bi i ti.

Jozo: Ma neman vrimenta sad za to. Evo, posla san ti.

Mate: 'Fala prika. Jesi li postavlja onu novu igricu na računalo?

Jozo: Jesan jučer. Nabavlja san i igraću palicu da mi je lakše igrati.

Mate: I ja ću tako. Nego znaš, ima mi računalo problema sa učitavanjen. I u zadnje mi vrime ne radi ni blok za pisanje. Valjda nešto nie u redu s korisnički sustavon jer mi ni povećavanje ne radi.

Jozo: A ne znan šta bi ti reka osim da pitaš nekog drugog. Ja nisan ni ono zviždanje shvatio danas. I slučajno sam izbri- sa neke datoteke s presnimljivog CD-a. Aj, adio Mate.

Mate: Čujemo se Jozo.

Za sve one koji nisu iz prve shvatili što su Mate i Jozo htjeli reći, nudimo rječnik.

zapis za trenutačni internetski razgovor – chat account

e-pismo – mail

kolačić – cookie

vanjsko čigrašto velepamtilo

– vanjski tvrdi disk

sklopovlje – hardware

program – software

ponovno pokrenuti – resetirati

tvorničke postavke funkcija

– defaultne vrijednosti

usmjernik – router

dirkalica – tipkovnica

dirka – tipka

fascikl – folder

glazbeni spis – mp3 format

čarobnjak za traženje – tražilica

preslike – slike

sabij – zipaj

prikachiti – attach

sličica – avatar

knjiška oznaka – bookmark

korisnički račun na društvenoj mreži – account na Fejsu

postaviti – instalirati

igrača palica – joystick

blok za pisanje – Notepad

učitavanje – loadanje

korisnički sustav – Windows

povećanje – zumiranje

zviždanje – pingiranje

presnimljivi CD – CD-RW

Eto, sada ste pročitali razgovor u kojem se koristi hrvatsko informatičko nazivlje. Nadam se da ste naučili nešto novo, a ako i niste nema veze. Ionako vas nitko ne bi razumio premda koristite hrvatsko informatičko nazivlje i živite u Hrvatskoj.

Nenasilna transformacija sukoba

Piše: Karla Surać, IV. c

Konflikt sam po sebi nije ni "dobar" ni "loš", a cilj nam ne treba biti traženje odnosa bez problema, već vještina rješavanja sukoba na odgovarajući način (Gordon, 1983.).

Stil i ritam života na koji nas okolina tjera, doveo je ljude do prevelikog udaljavanja. Otuđuju se i sve više okreću socijalnim mrežama, a kad dođe do komunikacije, sve češće su to upravo sukobi. Iako su škole nultu mjesto tolerancije na nasilje, djeca se fizički sukobljavaju, a takva vrsta ponašanja ih prati kroz njihovo odrastanje. Bili obiteljski, međuvršnjački

kompromisa stručno su obučene osobe čiji je posao svakodnevno miriti zaraćene strane.

Medijacija je potrebna ukoliko jedna ili više strana: nijeće svaku odgovornost za nastali sukob ili krivnju prebacuje na drugoga, ne može priznati ili imenovati svoje osjećaje, ne može slušati bez prekidanja, iskrivljuje ili manipulira onim što sugovornik kaže.

Mi, kao pojedinci, ne moramo biti službeni medijatori i riješiti neki sukob. Rješenje je **nenasilna transformacija sukoba**. Sastoji se od nekoliko faza koje su podjednako važne za cijeli postupak.

naposljetku postići kompromis koji će zadovoljiti obje strane.

Pritom treba paziti da je težište na problemu a ne na osobi, potrebno je izraziti osjećaje, a ne prosudbe ili vrednovanja. Vrlo je važno koristiti se modelom nenasilne komunikacije jer stavljanjem krivnje na jednu stranu i agresivnim pristupom neće se moći razviti komunikacija u kojoj će obje strane doći do izražaja. Ova transformacija sukoba može se koristiti u svakodnevnom životu i individualna je za svaki sukob.

Dobra komunikacija

Komunikacija je proces u kojem dvoje ljudi utječu jedno na drugo davanjem i primanjem informacija. Ova definicija komunikacije ostavlja nam razne vrste komunikacija na raspolaganju, ali naš izbor ponekad zna biti pogrešan i ponekad nam se komunikacija u svakodnevnim situacijama svodi na dokazivanje jačine, te na omalovažavanje sugovornika.

Kako problem dobre komunikacije postaje svakodnevni problem većine zbog stresa, nerazumijevanja i neznanja, donosimo vam model **nenasilne komunikacije** čiji jezik može postati našim jezikom života, pomoći nam u rješavanju sukoba i može sačuvati našu životnu energiju i kvalitetne odnose s drugim ljudima.

Aktivno slušanje također je vrlo važna sastavnica nenasilne komunikacije i vrlo često ga koristimo nesvjesno, ne razmišljajući o njegovoj važnosti.

Parafraziranje je sastavni dio aktivnog slušanja. Parafrazirati znači svojim riječima ponoviti glavne činjenice i osjećaje koje smo čuli od sugovornika/ce. To nam pomaže da provjerimo jesu li nam misli odlutale i da sugovorniku/ci damo priliku da bolje sagleda svoj problem.

Npr: "Ako sam te dobro shvatio/la, ti si..." ili "Kako čujem, ti si..."

Model nenasilne komunikacije vrlo je lako primjenjivati u svakodnevnom životu i nenasilna komunikacija vrlo lako postaje stil života. To je naš vrhunac komunikacije s okolinom. Iako zahtjeva mnogo vremena i truda, korak je ka boljem i kvalitetnijem suživotu u zajednici.

ili pravni sukobi, sukobljene strane ne mogu doći do rješenja u kojem bi bile zadovoljene, a rezultat je nerijetko udaljavanje i prestanak komunikacije. Sukobi su normalna pojava, no ako konfliktne situacije ne rješavamo, one mogu imati teške posljedice poput agresije, psihosomatskih bolesti, ovisnosti, depresije, pretjeranog iscrpljivanja radom i sl.

Kako do rješenja?

Kako mi možemo reagirati i riješiti neki sukob, pitanje je koji smo si svi vjerojatno barem jednom postavili. Kad reagiramo kao treća, nepristrana osoba, to se naziva **medijacija**, a medijatori koji pomažu doći do konsenzusa ili

- » Smirivanje tenzija među sukobljenim stranama
- » Iznošenje potreba
- » Razvijanje opcija
- » Zajednička odluka o najboljoj
- » Zadovoljenje obje strane

Svakodnevne životne situacije prilika su za korištenje nenasilne transformacije sukoba. Tipična situacija je kada se dijete i roditelj posvade jer je dijete dobilo lošu ocjenu u školi. Iz vlastitog iskustva znamo da je ta situacija često bezizlazna, ali ako pokušamo primijeniti ovaj model, rezultat bi mogao biti uspješan. Nakon što su se smirile tenzije, najvažnije je iznijeti potrebe i istaknuti probleme koje treba riješiti, zatim razviti sve moguće opcije, te

Intervju s Nikolom Čelanom

Razgovarale: Miriam Bilać, IV.a, Iva Šimić, II.b, Vana Bašić, II.b

Iako njegovo ime rijetko puni novinske retke, a njegovo lice nije često viđeno na malim ekranima, ovaj 33-ogodišnji mladić zasigurno je vrijedan spomena. Novinar **Nikola Čelan**, osim što je prvi bas sve uspješnije klape Libar, jedan je od osnivača poznatog hip-hop benda TBF, i bivši član klape *Iskon*.

Ukoliko vas zanima čime se još bavi ovaj mladi umjetnik, što to veže njega i film *Ta divna splitska noć*, čitajte samo u Tremi.

Završili ste novinarstvo. Koliko dugo ste se time bavili?

Potječem iz novinarske obitelji tako da sam s pisanjem počeo već u trećem srednje i to pišući za *Nedjeljnu Dalmaciju*. Bavio sam se novinarstvom do diplomiranja kada sam prešao u glazbene vode.

Vaš otac Joško Čelan je poznati novinar. Mislite li da je slavni otac olakšao Vaš put ka uspješnoj novinarskoj karijeri ili je bilo teško izaći iz očeve sjene?

Moj otac je bio uspješna, ali kontroverzna ličnost s mnoštvom neprijatelja. Iako sam se i ja odlično snašao u novinarstvu, želio sam nešto svoje, a ne nešto što mi je dodijeljeno i nisam volio voditi ratove koji nisu moji. Pisanje mi je velika ljubav, a glazba još veća i znam da sa svim što sam stvorio na tom području nema veze moj otac, već ja sam, moj talent, ali i veliki trud.

I sami se pokušavate (zasad uspješno) probiti u svijet glazbe i proslaviti se. Što je po vama u današnjem vremenu ključno za uspjeh?

Kriteriji su se u zadnje vrijeme jako pročistili. Nekada su ključni bili poznanstvo/prijateljstvo i novac. U novijim vremenima, uz razvoj tehnologije i Internet, moraći imati prvenstveno talent i jako puno raditi, a tek onda dolaze poznanstva, jasna vizija što uopće želimo i gdje ćemo se

promovirati. Danas je i veća konkurencija, a time i veći izazov.

Jedan ste od suosnivača TBF-a. Čuli smo i da ste imali lude reperske nadimke. Koji je bio vaš?

Mladen, Luka (današnji članovi TBF-a), Saša Solarić i ja 1990. oformili smo grupu TBF koja je bila jedna od grupa začetnica hip-hopa u Hrvatskoj. Tad sam bio sedmi razred osnovne škole. Moj reperski nadimak je bio Triple Tongue T (Trostruki jezik) jer sam mogao jako brzo repati, čak i komplicirane engleske tekstove.

Zašto ste s hip-hop glazbe prešli na klape?

Često me ljudi pitaju je li mi žao što sam otišao iz TBF-a koji je danas jedan od najpopularnijih bendova u Hrvatskoj. Otišao sam jer sam prestao slušati tu vrstu glazbe i htio se okušati u drugim vodama. Pohađao sam I. gimnaziju gdje je jedna profesorica oformila zbor *Floridus*. Isprva

smo se, nekolicina prijatelja i ja, pridružili zbog cura koje su tamo bile u većini. Uskoro je oformljena i klapa kroz koju sam glazbu upoznao na jedan drugačiji način. Dok sam pjevao po rock bendovima trošio sam jako puno glas. U klapi, kao prvi bas, uživam u glazbi, a ne naprežem se. U zadnjih par godina volim i elektroničku glazbu te sam postao DJ.

Kako je nastala klapa Libar?

Klapa Libar nam je isprva bila izvor zarade. Pred kraj jedne od gaža dosadilo nam je pjevati klape pa smo otpjevali nekoliko rock pjesama poput "Budi moja voda", "Knocking on heaven's door"... U publici je bio direktor magazina *Livingstone* kojeg smo oduševili, pogotovo kada je čuo da to uopće nismo uvježbavali već je sve bila improvizacija. Ponudio nam je snimanje albuma, šest domaćih i šest stranih obrada, koje je na CD-u poklonio svojim čitateljima.

Imate li tremu prije nastupa?

S **klapom Iskon** sam u pet godina odradio preko 1000 gaža. Kažu da majstor u nekom poslu mora imati barem 10 000 radnih sati i mislim da sam ja to u pjevanju i premašio. Ono što osjećam prije svakog nastupa ne bih nazvao tremom već adrenalinom koji me veseli i drži u tom poslu.

Koji je vaš najveći uspjeh u životu?

U mom profesionalnom životu (naravno osim intervju za Tremu) najveći uspjeh bio je kada je klapa Libar dobila nagradu u Sarajevu 2009. godine za najbolji etno album u regiji. Jako sam se puno trudio i uložio u taj album, pa mi je ta nagrada vrlo mnogo značila.

A poraz?

Na kaštelanskom festivalu, gdje se jako puno očekivalo od nas, imali smo čast izvesti predivnu, ali i zahtjevnu pjesmu

“Ostavljam te samu”. Iako smo se jako puno pripremali i probe su prošle bez greške, na nastupu, vjerojatno od straha da nismo dorasli aranžmanu, pjesmu smo jako loše odradili i razočarali publiku, ali i sebe same. Danas mi je ta pjesma ipak draža u Oliverovom originalu.

Što biste savjetovali čitateljima TREME kad se jednog dana suoče s nekom preprekom?

Ako ti je cilj kristalan i čist, do njega ćeš, uz uspone i padove, sigurno doći. Znam

da vam svi to govore, no uistinu je tako, upornost je najbitnija. **Tvoj cilj, tvoja zvižda je visoko, a prepreka je na Zemlji i ako gledaš u zvijezde, prepreku nećeš niti primijetiti i bez problema ćeš je prijeći.** Osobina koju najviše cijenim, i sigurno će vam dobro doći u životu, je strpljenost. Baš kao što je rekao Ice T, nekada jako popularan reper: “*This is a waiting game, even I have to wait, so when you get your break, break out.*” Sve je čista igra čekanja i traženja procjepa u sustavu. Treba pasti više zvijezda na isto mjesto da

napravi pukotinu u prepenci i ideš dalje. Uspjeh dolazi kada se najmanje nadaš. To se i meni dogodilo; kada mi je glazba prvenstveno bila izvor zarade, a jedini realan cilj imati za hranu i cipele, dogodio se preokret i ponuda za snimanje albuma.

Postoji li neka pjesma koju bi posebno željeli obraditi u klapi “Libar”?

Sada prvenstveno želimo stvarati vlastite pjesme jer smo se pomalo umorili od obrada. No, definitivno imamo u planu obradu pjesama kralja popa – **Michaela**

Jacksona. Razmišljali smo o pjesmama "Freedom" i "The way you make me feel".

Imate li želju s nekim ostvariti glazbenu suradnju?

Tijekom fakulteta mi je bila želja, tj. životna fantazija otpjevati koncert s Depeche Modeom čiji sam veliki fan, "uletiti" na pozornicu umjesto **Davea Gahana** jer sve njihove pjesme znam napamet. Danas mi je intimna želja raditi s **Röyksoppom** ili **Simian Mobile Discom**. To je taj novi val električne glazbe, a Röyksopp mi je trenutno najdraži bend. Ma, volio bih raditi i s **Museum**. Obradili smo već dvije njihove pjesme: *Assassin* i *Knights of Cydonia*, stoga bismo rado napravili koncert s njima. **Matthew Bellamy** i klapa Libar!

Tko vam je životni uzor?

Ma, imam ih milijun! Dave Ghan je jedan od njih, rock legenda **Peter Murphy** – čovjek koji je izmislio dark i gothic rock, cijeli pokret je bio nazvan po njegovoj pjesmi *Dark entries*. On sada živi u Turskoj, a bavi se islamskim misticizmom i snima albume, podjednako je dobar i kao pjesnik. Nadalje, **Steven Patrick Morrissey** – njegov sam veliki fan, ali najveći sam fan **Leonarda Cohena**. On je moj pjesnički uzor i bio sam na njegovim koncertima u Zagrebu i Beogradu.

Koja vam je najdraža pjesma koju ste izveli?

U većini sam bendova, kao što su klapa Iskon ili TBF, postavljao temelje, a u trenutku kada bi se stvari "zavrstile", ja bih ispao iz igre, stoga prave stvari nisam nikada uspio realizirati. Na primjer, TBF je počeo funkcionirati '97. kad je Saša počeo ozbiljno raditi na svojim tekstovima. On je došao u bend točno kada sam ja otišao, tako da sam mu na neki način morao otvoriti prostor. Apsurdno je to da se meni tek sada događaju djela koja imaju pravi odjek i pravi uspjeh. Svakako želim izdvojiti pjesmu Dite koju je napisao moj kolega **Siniša Jakelić**. Devedesetih godina sam stvarao za neke bendove, gdje sam pisao i skladao pjesme. No, one su nažalost ostale zatvorene u tom trenutku povijesti i scene. S vremenom sam se dao više u produkciju i izvedbu, a pisanje prepustio kolegama kojima zasad to ide bolje nego meni.

Tko je po vama najistaknutiji Splitsanin, netko tko je najviše zadužio grad Split?

Meni je nekada bio uzor splitski gradonačelnik **Julije Bajamonti**. Čovjek je erudit i svestrani umjetnik čiju sam biografiju čitao na prvoj godini fakulteta i usijekao mi se u pamćenje kao veliki, nesebični altruist. Od nove ekipe bih izdvojio kolegu **Sašu Antića** iz TBF-a. Nas dvoje smo devedesetih isto mlijeko pili i isti kruh jeli. Radili smo zajedno i predstavu *Baš Beton i stupovi društva*. Nažalost, predstava nikada nije snimljena; igrala je 4 godine uzastopce na Splitskom ljetu. S njom smo prošli gradove od Toronta do Sofije. Izvela ju je ekipa *Odron teatar* (Odron – Organizacija dramski osviještenih naturščika), ja sam napisao tekst, a režirao ju je **Ivica Buljan**. To je urnebesna komedija na tragu Monty Phytona, zapravo još sumanutija. Ideja mi je sinula u razgovoru sa Sašom koji je nenadmašan duh kakvog Split još nije imao. Kombinacija bezobrazluka i genijalnosti ponekad ga dovode iznad **Miljenka Smoje** i sličnih. Dakle, Bajamonti, Saša Antić i **Toma Bebić** čiji mi se aforizmi i rečenice često vraćaju u životu. Možda je on za ovu konkurenciju previše neartikuliran. On je jedna stihija, vjetar. Jednom kad u njegove pjesme uroniš pronalaziš nevjerovatne stvari.

Jeste li se sada potpuno posvetili glazbi ili pišete nekakav scenarij?

Ja sam imao dosta naporan period u trajanju od tri godine, jer koliko se god ovo

s Librom činila kao divna priča i pjesmica, bila je to velika borba. Na čelu sam, takoreći, firme od 9 vrhunskih glazbenika složenih osobnosti i većinu vremena trošim na to da održim ovaj projekt na vrhunskoj razini u svakom segmentu. Do realizacije albuma ne mislim ništa pisati.

Inače, vrijeme lagano mete tu inspiraciju za pisanje, za kvalitetno pisanje treba imati svjež duh. Prevelika je egzistencijalna borba koja na trenutke zna biti prebrutalna da bih se mogao posvetiti lijepim stvarima, umjetnosti i kreativnosti. Društvo je postalo nezdravo i gubo i trebat će vremena da to zacijeli da bi se moglo nastaviti pisati kreativno, a da to bude zaista vrijedno.

Što nam možete reći o svojim pisanim djelima?

Silazak nad grad je zbirka pjesama koja je nastajala 13 godina, od moje prve pjesme u 1. srednje za koju mislim da je i tada bila vrijedna objavljivanja. 13 godina me vukao taj "film" poezije jer sam njom napisao priču o životu i spremio sam ju u tu zbirku. Tu sam raskrstio s poezijom jer je opasna stvar, počinju ti stvari koje napišeš na papir diktirati život.

Reflektor je nastao kao ispovjedna nadrealna proza u obliku novele koja je objavljena u *Refulu*, fanzinu čiji sam začetnik, '95. godine. Na temelju nje napisao sam scenarij, ali to je jedna tužna priča. Bili smo na rubu realizacije filma koji je **Ognjen Sviličić** trebao režirati, no na kraju se dogodilo da su razni ljudi čerupali dijelove za svoje potrebe.

Čuli smo da je upravo Reflektor scenarij koji Vam je Anton Ostojić "ukrao" za film Ta divna splitska noć.

To je bila afera u *Slobodnoj Dalmaciji* nakon premijere filma. Ja sam to spremio iza sebe jer taj čovjek nije netko koga volim imati kao dio svog života. Volim se družiti s kreativnim i iskrenim ljudima, a on to nije, već je jedan sposoban poduzetnik. Previše ljudi je vidjelo sličnosti između njegovog uratka o Splitu kakvog ga on vidi iz Amerike, tj. došao je u Split na petnaestak dana pa je "jedan tren" snimio film, a prethodno je moj scenarij bio u njega tri mjeseca. Kada me je pitao: "Pa, jesam li ti ja to ukrao?", ja sam mu rekao: "Neću ti odgovoriti." Javnost je odgovorila. Mnogi su uočili velike podudarnosti, između ostalih i **Igor Prizmić** koji je trebao biti producent moga filma. Tako da je odgovor u boci. Dalje od ovoga ne želim ići, ne želim si navući lošu karmu.

Jeste li zadovoljni kako je Ostojić to snimio, tj. na koji način, odabir glumačke postava... I bi li Vi tako to napravili?

Gledao sam samo fragmente jer me stvarno ne interesira Ostojićeva vizija Splita. Imam odbojnost prema tome. Život u

Splitu u to vrijeme je tema koje se on prihvatio, a ja sam jedan od likova u tom filmu, tako da sam previše osjetljiv na neke stvari u vezi s tim. Draža mi je splitska sadašnjost, nego te devedesete.

Snimili ste film Zec u cilindru. Koja Vam je najdraža scena?

Hahahahaha... To mi je najdivnije filmsko iskustvo, zapravo jedno od rijetkih koje sam imao. Pojavio sam se u svega tri scene i glumio ljubavnika moje prijateljice Dee Mladinić koja igra glavnu ulogu. Svakako jedno fascinantno iskustvo, hahaha, ne zbog škakljivih scena, nego zbog toga kada se nađeš s nekim koga znaš cijeli život u situaciji da moraš odglumiti nekog drugog. I stvarno, u jednom trenutku se pretvoriti u nešto drugo, doći u situaciju planskog otuđenja. Zbilja uzbudljivo iskustvo.

Radite puno u umjetnosti i volite ju. Koja Vam je najdraža, a koja Vam najgore ide?

Najdraža mi je glazba, a nemam neku koja mi najgore ide, sve su mi bliske. Najmanje poznajem apstraktno slikarstvo, ali ga opet osjećam.

A ples, kako Vam to ide?

U plesu sam bazičan. Obožavam plesati, ali se nikada nisam bavio plesom sistematski. Ostao sam na party razini.

Koja je Vaša definicija umjetnosti i smatrate li da svaka osoba može biti umjetnik?

Umjetnost je osobna energija, energija osobe ili skupine koja je zatvorena u određenu strukturu i protkana bojom, crtom, riječju, tonom, harmonijom, fotografijom – odslikom realiteta... Umjetnost shvaćam kao komunikaciju, a medij kao sredstvo kojim se konzervira energija. Kada se dogodi komunikacija između autora i čovjeka koji kroz medij percipira djelo, događa se nešto krasno.

Dakako da svaki čovjek može biti umjetnik, ne vjerujem u elitizam umjetnosti i njegovog izričaja. Sad, koliko vodoinstalater ili popravljivač klima uređaja može biti umjetnik? Vjerujem da na određenoj razini može. Ta razina je meni manje dostupna, ali postoji. **Svaki čovjek u sebi ima kreativni potencijal jer naš mozak je kreativan instrument.**

Sinapse su dinamičke strukture koje ne miruju i spajaju se uvijek u drugačije oblike. Mozak je funkcija stvarnosti oko nas. Svatko je prizma kroz koju se stvarnost prelama na drugačiji način. Ne možemo izbjeći kreativnost. Sve oko nas je kreativno, a čovjek je nužno kreativno biće, stoga je čovjek i umjetnik.

Malo ljudi radi svoj posao snova. Neki ne spoznaju talente koje skrivaju. Nikola Čelan posjeduje mnoštvo talenata, slijedi svoje snove i ne odustaje.

"Per aspera ad astra"; trnje je prošao, a zvijezde dostiže. Nek` mu je sa srećom! (:

Fotoklub Split

Nema samo Hajduk 100 godina

Piše: Marija Lelas, II.c

Počeci

Krajem 1910. u *Splitskim novinama* upućen je poziv svim ljubiteljima fotografije s ciljem osnivanja "Kluba amatera fotografa". Nitko nije slutio da je to početak danas stogodišnjeg Fotokluba Split koji svoj jubilarni rođendan slavi 26. travnja, 2011.

Osobe zaslužne za pokretanje i osnivanje Fotokluba su **Umberto Girometta** i **Juraj Božičević**. Temelji su postavljeni kroz tri vremenski udaljene, ali umjetnički bliske generacije, koje su svojim djelovanjem obuhvaćale i nekoliko desetljeća. Svi radovi izloženi u prostorijama ovog slavnog kluba zasigurno dijele jednu bitnu značajku – umjetničku vrijednost.

Djelovanje

Od osnutka Fotokluba u njemu se jedni bave fotografijom, drugi zabavljaju, a treći se dive... Postoje i oni koji sanjaju da će se jednom njihove fotografije naći pred licima nepoznatih prolaznika i znatiželjnih promatrača.

Fotografija je kao ljubav, jedino ako se dijeli, ona raste. Raste razmjenjivanjem iskustava, davanjem savjeta. Stoga već neko vrijeme u sklopu kluba djeluje Fotoakademija, otvorena za sve kojima se fotografija zavukla pod kožu.

Kako?

Teško je i nezahvalno opisati 100 godina djelovanja ove splitske institucije. Još je teže odabrati fotografije koje će nadići prostorno-vremenske granice i ljubiteljima fotografije pokazati razvoj Fotokluba i njegovih članova kroz prvih sto godina.

U Marmontovoj 5!

Ako ste, kojim slučajem, jedni od onih koji prođu pored Marmontove 5 bez stajanja, sljedeći put izdvojite koju minutu vremena i razgledajte fotografije. Vjerujte mi na riječ, vrijedno je.

Fotoklub je zasigurno svijetla točka ovog grada, koja u Marmontovoj sjaji na radost mnogih njegovih građana. Mi vjerujemo da ta zvijezda nikada neće ugasniti,

već da će iznjedrili nove zvijezde ove mlade umjetnosti, na ponos cijelog Splita.

Povodom 100. obljetnice Fotokluba, u svibnju 2010., točnije, na dan grada Splita otvorena je izložba 68 fotografija

afirmiranih i neafirmiranih autora. Velikodušnošću uprave Fotokluba Split, koja nam je ustupila neke od fotografija izložbe, i vi, dragi čitatelji, možete svjedočiti dijelu splitske povijesti.

150 godina Morpurga

Piše: Anamarija Čavka, IV.c

Knjižara i njen osnivač

Malo ljudi je primjetilo, ali od 22.11. do 25.11.2010. održavali su se razni prigodni događaji povodom 150. obljetnice osnutka knjižare Morpurgo koja je svih 150 godina zadržala svoju izvornu funkciju. Drugim riječima, bila je i ostala, knjižara.

Njezin osnivač, **Vid Morpurgo** bio je istaknuti hrvatski narodnjak, nakladnik, tiskar, bibliograf, knjižničar, bankar, vinar i industrijalac. U njegovoj maloj knjižari navrh Narodnog trga susretali su se intelektualci i političari koji su se borili protiv automaša Dalmacije i zalagali se za ujedinjenje s Hrvatskom i Slavonijom u Kraljevini Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju. Osim po političkom djelovanju, Vid Morpurgo ostao je zapamćen kao tiskar narodnjačkih novina, a njegova ostavština živi i danas jer knjižara Morpurgo prodaje, ali i izdaje knjige.

Vrata knjige, vrata grada

Tako je izdala i knjigu *Vrata knjige, vrata grada* koja je prigodno promovirana u sklopu proslave 150. obljetnice knjižare Morpurgo. Knjiga *Vrata knjige, vrata grada* ima 444 stranice, a broj četiri simbolično se "provlači kroz cijelu knjigu. Stoga je i podijeljena u četiri dijela koja predstavljaju četiri Empedoklova elementa (ako ne znate koji su to

elementi, saznat ćete na filozofiji u četvrtom razredu), a svaki dio napisao je jedan pjesnik. Prvi dio napisao je fra **Bonaventura Duda**, a zove se *Biti mi daj*. Drugom dijelu autor je **Jakša Fiamengo** koji je svoj dio nazvao *Ona riječ o kruhu*.

Fotografije kojima knjiga obiluje djelo su **Marije Braut**, a knjigu su uredili **Nada Babić, Stjepan Lice** i **Zrinka Jelaska**. Uz knjigu je snimljen i CD na kojem se nalaze interpretacije odabranih pjesama iz zbirke, a interpretator je glumac **Robert Kurbaša** uz glazbu **Milana Štajnera**. Na promociju knjige pozvani su učenici Osnovne škole Marjan, dvoje studenata Filozofskog fakulteta u Splitu, jedna učenica I. gimnazije i naravno, dvoje učenika iz MIOC-a, **Bojan Vujatović** (svi ga znate, priznajte) i iskreno vaša ja. Voditelji večeri recitali su poeziju, ali ne samo iz knjige *Vrata knjige, vrata grada*, već i djela drugih hrvatskih autora poput **Tina Ujevića** i nedavno preminule poetese **Vesne Parun**. Recitali su već spomenuti Robert Kurbaša, Enes Kišević, **Ivica Ursić**, **Jakša Fiamengo** i **Vesna Tominac**. Između, i za vrijeme recitacija, prikazivani su zanimljivi kratki filmovi o Vidu Morpurgu i Splitu, ali i razgovor s fra Bonaventurom Dudom koji nije prisustvovao proslavi. Program je upotpunila i glazba bez koje se

Svoj doprinos dao je i **Enes Kišević** koji je treći dio naslovio *Svjetlost je tvoja sjena*, a fra **Ante Vučković** zaključio je knjigu dijelom pod imenom *Prijateljstvo i riječ*. Povijesni prilog knjizi napisao je **Joško Belamarić** koji se osvrnuo na značaj Vida Morpurga za Split, ali i za Dalmaciju.

ne može. Pjevali su nam **Oliver Dragojević**, **Tedi Spalato**, **Zorica Kondža**, **Vokalisti Salone**, te klapa **Iskon**, **Sinj** i **Šufit**. Večer je završila podjelom knjiga pozvanim učenicima. Promocija je završila, a mi smo se svi uputili kućama tegleći knjigu od 444 stranice.

Hajduk

Povodom stogodišnjice Hajduka odlučili smo se prisjetiti sto događaja, osoba, mjesta i zanimljivosti koje su najviše obilježile Hajduk.

Pišu: Ivan Bebić i Stipe Mustapić, IV.c

1. Davne 1911. godine, 13. veljače službeno je osnovan klub odobrenjem Carskog namjesništva u Zadru, a na inicijativu četvorice Splitskana, praških studenata, Fabijana Kaliterne, Vjekoslava Ivaniševića, Lucijana Stelle i Ivana Šakića.

2. Profesor Josip Barač klubu je nadjenao ime Hajduk nakon što su mu studenti

8. Temelje Hajdukove nogometne škole, o kojoj su dolazili učiti iz svih krajeva Europe, postavio je Luka Kaliterna.

9. Prvo prvenstvo Splitskog nogometnog podsaveza odigrava se 1920. godine u kojem Hajduk zauzima drugo mjesto iza momčadi Juga. Bilo je to i jedino prvenstvo koje Bijeli nisu osvojili jer su do 1936. godine slavili u svih 13 završenih prvenstava SNS-a.

iz Splita i to zato što je tadašnja "jedini-ca" Hajduka Otmar Gazzari bio talijanski državljanin.

13. Hajduk je često bio nspiracija umjetnicima, pa je tako Ivo Tijardović napisao operetu "Kraljica baluna" u čast 15. obljetnice Hajduka.

14. Hajduk je igrao odlično u prvenstvima države, te je osvojio naslov prvaka 1927. i 1929. godine.

15. Prvi Hajdukov najbolji strijelac prvenstva bio je Ljubomir Benčić s 9 pogodaka, 1928. godine.

16. 1931. g. Hajduk je ostvario najveću pobjedu u povijesti 14:0 protiv Ilirije (Ljubljana) te 1934. ponovio rezultat protiv Slavije (Sarajevo).

17. U sezoni 1933. Vlade Kragić, igrač za kojeg se govorilo da ima "smrtni šuc" postigao je 21 pogodak, od ukupno 41, koliko je postigla cijela momčad u prvenstvu. Godine 1935. Leo Lemešić bio je najbolji strijelac s 18 pogodaka.

18. Najbolji strijelac 1941. godine je Ratko Kacijan sa 17 postignutih zgoditaka, igrač po kojem danas nosi ime Dinamova škola nogometa.

19. 1941. godine Hajduk je osvojio naslov prvaka Banovine Hrvatske.

20. Za vrijeme II. svjetskog rata dolazi do privremene zabrane rada zbog političkih prilika. Klub je tajno obnovljen 1944. godine na Visu i djelovao je pod nazivom "Hajduk – tim NOVJ". Igrao je sa savezničkim momčadima, a pobijedio je vojničku reprezentaciju Velike Britanije pred čak 50 tisuća ljudi u Bariju.

21. Poslije II. svjetskog rata Hajduku je ponuđeno da postane vojni klub, te da se preseli u Beograd, no uprava kluba to je odbila.

22. Francuski general Charles de Gaulle proglašava Hajduk počasnom momčadi slobodne Francuske i taj im orden uručuje za vrijeme nastupa u Libanonu.

23. Godine 1946. osvojen je naslov najbolje momčadi NR Hrvatske, a Hajduk ima i prvog strijelca lige Franu Matošića s 14 postignutih golova.

uletjeli u ured poput hajduka. Za ime su postojale još neke ideje poput Mosora, Marjana, Borca, Uskoka, Velebita i dr.

3. Prvu utakmicu Hajduk je odigrao protiv kluba talijanaša iz Splita Calcio Spalato. Završila je pobjedom Hajduka 9:0 (6:0).

4. Prvi gol zabio je Šime Raunig, i to, kako priča kaže, koljenom.

5. Prvi predsjednik Hajduka bio je Kruno Kolombatović.

6. Najpoznatiji predsjednik Hajduka i predsjednik s najdužim stažem bio je Tito Kirigin.

7. Prvi trener Hajduka bio je Čeh Oldrich Just.

10. 1923. organizira se prvo natjecanje na državnoj razini i od tada Hajduk, kao jedini klub s ovih prostora, kontinuirano nastupa u svim natjecanjima najboljih klubova

11. 1923. godine Hajduk ide na turneju po sjevernoj Africi te u svojoj prvoj međunarodnoj utakmici pobjeđuje Olympique iz Marseillea rezultatom 3:2. Nakon toga Hajduk postaje glavnom temom razgovora u Splitu, te se organizira doček Hajdukovaca.

12. Iako se čini nevjerojatnim, čak je deset Hajdukovaca zaigralo 1924. godine za reprezentaciju u utakmici protiv Čehoslovačke (0:2). Jedino vratar nije bio

24. Početkom 1950. godine postavlja se trava na igralištu kraj stare plinare.

25. Hajduk 1950. godine natjecanje za vršava prvim naslovom prvaka nove Jugoslavije uz deset pobjeda i osam neodlučenih utakmica, bez izgubljenog susreta. Do danas je to jedinstven slučaj osvajanja titule prvaka bez poraza na ovim prostorima, a uz Arsenal i u cijelom svijetu.

26. Godine 1950. Bijeli su u opjevanoj utakmici, pred prepunim Starim placom, pobijedili Crvenu Zvezdu s 2:1 golovima Bernarda Vukasa i Bože Brokete.

27. U sezoni 1952./53. zabilježena je jedna od najvećih nepravdi u bivšoj državi kada je fantastična momčad Hajduka uskraćena za novu titulu. Hajdukovci su, naime, u zimskoj pauzi, otišli na vrlo uspješnu turneju po Južnoj Americi koju su, na poziv Juana Perona, a uz odobrenje vlasti, produžili nastupima u Argentini. FSJ, međutim, nije želio Bijelima odgoditi utakmice, pa je Hajduk na početku proljetnog dijela morao zaigrati s pričuvama, juniorima i nekolicinom veterana. Baš je poraz od BSK-a u Splitu i remi u Subotici kasnije koštao Hajduka novog naslova prvaka. Iako su povratkom s turneje Hajdukovci iz "dišpeta" u Beogradu porazili Crvenu Zvezdu s 4:1, na kraju su "kasnili" dva boda za "zvezdašima".

28. U sezoni 1953./54. Vladimir Beara i Bernard Vukas zakasnili su na pripremu reprezentacije 30 minuta, te dobili jednomjesečnu zabranu nastupanja za klub. Bez tih bitnih igrača Hajduk je gubio utakmice, a Dinamo je uzeo prvenstvo. Sve to naglalo je klupsku legendu Franu Matošića da "uleti" na zasjedanje NSJ-a i napadne ih riječima: "Imate li bar gram poštenja?".

29. Bernard Vukas odlazi 1957. godine u Bolognu kao prvi profesionalni nogometaš s ovih prostora.

30. 28. listopada obilježava se kao rođendan Torcide, najstarije navijačke skupine na Starom kontinentu.

31. Hajdukovo mjesto na tablici je variralo, ali je uvijek ostajao u najvišem rangu natjecanja.

32. Frane Matošić postavio je rekord koji zasigurno nikad nitko neće ni srušiti, u 739 utakmica zabio je čak 729 golova.

33. Vratar s najviše nastupa za Hajduk je Radomir Vukčević koji je odigrao 402 utakmice za 'Majstora s mora'.

34. Vladimir Beara smatra se najboljim hrvatskim vratarem svih vremena.

35. Ivo Bego jedno je od najvećih "hajdučkih srca" u povijesti.

36. Bernard Vukas, tada jedan od najboljih igrača svijeta, ostat će upamćen kao i jedan od najboljih, ako ne i najbolji igrač Hajduka i Hrvatske.

37. Dolaskom Tomislava Ivića u hajduk "nastaje" tzv. "zlatna generacija".

38. 70-ih, u zlatnoj generaciji igrali su: Ivan Katalinić, Petar Nadoveza, Dragan

Holcer, Jurica Jerković, Luka Peruzović, Vilson Džoni, Brane Oblak, Dražen Mužinić, Ivica Šurjak, Ivan Buljan, Slaviša Žungul, braća Zoran i Zlatko Vujović.

39. Hajdukovi igrači osvojili su 11 olimpijskih medalja.

40. U deset godina osvojeno je 9 trofeja. Na klupu prvi put sjeda Tomislav Ivić 1971. a vraća se 1973. godine kada izvrsno slaže momčad, te ostvaruje dvije uzastopne dvostruke krune.

41. Godine 1971. osvojen je naslov nakon sušnih 16 godina, i to pobjedom u Beogradu nad Partizanom s 4:3 nakon što su gubili s 0:3.

42. Jedna od najvećih mora Hajdukovih navijača poraz je od St. Etiennea 1974. Kod kuće su u prvom susretu slavili protiv St. Etiennea s 4:1, a u uzvratu su izgubili nakon produžetaka s 5:1.

43. Jedna od legendarnih pobjeda Hajduka je protiv Partizana 1976. godine. Konačni rezultat bio je 6:1.

44. 1976. izmakla je Hajduku treća uzastopna dvostruka kruna nakon poznatog slučaja Maksimović kada je novosadski sudac u Ljubljani čekao s okončanjem susreta sve dok Partizan nije postigao gol.

45. Hajduk je jedini klub s ovih prostora koji ima pozitivan omjer pobjeda i poraza s Crvenom Zvezdom.

46. 1978. Ivić se opet vraća na klupu i u Split stiže nova titula iako na kraju jensskog dijela natjecanja odlazi miljenik navijača, lukavi strijelac, Slaviša Žungul.

47. 1979. Hajduk se preselio na novi stadion, na "poljudsku ljepoticu" izgrađenu povodom Mediteranskih igara u Splitu.

48. Premijerni nastup na novom stadionu na Poljudu Hajduk igra pred 50 tisuća navijača protiv turskog prvaka Trabzonspora i pobjeđuje golom Bore Primorca s 11 metara, čime započinje uspješan nastup u Kupu prvaka.

49. Susret za pamćenje svakako je bio onaj s njemačkim HSV-om u četvrtfinalu Kupa prvaka 1980. godine. Poraz u Hamburgu od 0:1 uz pogodak Reimanna, nakon očitog prekršaja Horsta Hrubescha na 18-godišnjem vrataru Ivanu Pudar. Uz njega pamti se i igra Boriše Đorđevića koji je izludio njemačkog reprezentativca Manfreda Kaltza. Uzvrat opet donosi puno uzbuđenja i nesreće, odličnu igru,

promašeni jedanaesterac i konačnu pobjedu od 3:2 koja nije bila dovoljna za polufinale. Kao repriza te utakmice, ovo lje-to odigrana je prijateljska utakmica koja je završila miroljubivim rezultatom 3:3 unatoč boljoj igri *Bilih*.

50. Hajduk je 1980. u prijateljskom dvoboju svladao veliki Manchester United s nevjerojatnih 6:0. Iako se radilo o prijateljskoj utakmici, to je zasigurno jedan od najvećih poraza Manchester Uniteda u Europi.

51. Hajduk je u sezoni 1981./82. porazio Valenciu s visokih 4:1.

52. Hajduk je u sezoni 1982./83. ostvario pobjedu protiv francuskog Bordeauxa.

53. Hajduk je došao do polufinala Kupa UEFA 1984. godine te je izgubio od starog znanca Tottenhama zbog gola u gostima. Iduće sezone ispao je u četvrtfinalu od belgijskog Waregema.

54. 1986. godine Hajduk je primio Državnu nagradu za šport "Franjo Bučar".

55. 1988. godine Hajduk je izbačen iz Europe, na dvije godine, zbog divljanja publike i bacanja suzavca na teren na utakmici protiv Marseillea.

57. Od 1992. godine Hajduk nastupa u I.HNL, te dominira u sljedećim sezonama.

58. Godine 1992. Hajduk otvara prvu sezonu I. HNL pobjedom protiv Istre 3:1. Te godine i osvaja prvenstvo, a

najbolji strijelac prvenstva je Hajdukovac Adrian Kozniku s 12 pogodaka.

59. Godina 1995. ostaje zabilježena i po najuspješnijim nastupima hrvatskog prvaka u Ligi prvaka. S dvije pobjede protiv poljske Legie (1:0, 4:0) Hajdukovci su se plasirali u prvu Ligu prvaka i odmah priredili iznenađenje prolazom natjecanja u grupi poslije pobjeda protiv

61. O Hajduku je izašlo 10-ak knjiga.

62. Na kraju svake sezone najborbenijem se igraču daje nagrada Torcide - prsten Hajdučko srce.

63. Najbolji start prvenstva: 2006/07. - 7 pobjeda zaredom; niz je prekinut porazom u gostima od Osijeka, koji nakon te utakmice više od 7 utakmica nije ostvario pobjedu.

64. Do sada je u 154 službena međunarodna susreta Hajduk zabilježio 67 pobjeda, 31 neodlučni ishod i 56 poraza. Gol razlika je pozitivna, s 224 postignuta i 179 primljenih pogodaka.

65. U europskim natjecanjima Hajduk se najčešće, čak 12 puta, susretao s engleskim klubovima.

66. U dosadašnjim susretima *Bili* su bar jednom uspjeli pobijediti jednog predstavnika iz svih država s kojima su igrali, osim Švicarske (2 neriješene s Grasshoppersima) i Slovačke (s ukupnim rezultatom od 2:1, eliminacija od Žiline).

67. Na Poljud u europskim službenim međunarodnim natjecanjima nisu dolazili predstavnici Litve, Latvije, Estonije, Sjeverne Irske, Bjelorusije, Izraela, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Lichtenštajna, San Marina, Slovenije i Andore.

68. Hajduk ima pozitivan omjer pobjeda i poraza u Ligi prvaka i Ligi Uefa (europskoj ligi).

69. Hajduk je 2 puta osvajao dvoransko prvenstvo Hrvatske: 2008. i 2009. godine.

70. Hajdukova najveća domaća pobjeda je protiv NK Radnika 10:0.

71. U 10 najvećih prvenstvenih pobjeda Hajduk ima gol razliku 106:2.

72. Najveću pobjedu u međunarodnim utakmicama Hajduk je ostvario protiv Sport Cluba iz Beča. Rezultat je bio 11:0.

73. Čak je 9 Hajdukovaca upisalo više od 500 nastupa u bilon dresu, a to su: Frane Matošić, Ivica Hlevnjak, Slavko Luštica, Ljubomir Kokeza, Bernard Vukas, Vedran Rožić, Jurica Jerković, Dražen Mužinić te Ivica Šurjak.

74. Od svih Hajdukovih igrača, najviše nastupa za A vrstu upisali su Stipe Pletikosa, te Robert Jarni (po 81), slijede ih Dario Srna, Zlatko Vujović te Aljoša Asanović.

75. U drugi milenij Hajduk je krenuo s četvrtim naslovom prvaka Hrvatske pod vodstvom trenera Zorana Vulića s momčadi kojoj su okosnicu činili domaći igrači

56. Zadnje finale jugoslavenskog kupa pripalo je Hajduku koji je kao zadnji na tablici, u Beogradu pobijedio tadašnjeg europskog prvaka Crvenu Zvezdu golom Alena Bokšića 1:0. Tako je Hajduku zauvijek pripao Titov pehar jer se kup više nije igrao.

Anderlechta i Steaue. U četvrtzavršnici protivnik je bio veliki Ajax, kasniji prvak Europe, koji je bio bolji nakon 0:0 na Poljudu i 0:3 u Amsterdamu.

60. Prije utakmice protiv Rome u kupu UEFA, Hajdukove igrače i cijelu upravu primio je papa Ivan Pavao II.

ponikli u omladinskom pogonu. Završni dio sezone, Ligu za prvaka, Hajdukovci su odigrali superiorno uz osam pobjeda, neodlučenim rezultatom u Koprivnici i minimalnim porazom u Maksimiru, čime su nadoknadili pet bodova zaostatka za Dinamom nakon prvog dijela natjecanja. Vrhunac sezone bila je utakmica u Varaždinu kojeg su preplavile tisuće navijača Bijelih iz cijele zemlje. Nakon pobjede Hajdukovaca 4:2 počelo je slavlje u Splitu.

76. U kvalifikacijama za Ligu prvaka penalima je preskočen Ferencvaros, ali se nije uspjelo pored Reala Mallorce iako je malo nedostajalo. Nakon pobjede na Poljudu 1:0 golom Mate Bilića poslije produžetaka u uzvratu bilo je 0:2.

77. Iduće sezone trofejna sala u Poljudu obogaćena je za još jedno "Sunce". U finalnim susretima Kupa Hajduk je lako nadigrao pulski Uljanik s 1:0, 4:0.

78. Hajduk je 2003. godine vodio na Poljudu protiv Rome 1:0 te bio nadomak produžetaka, no katastrofalnom pogreškom golmana Runje Hajduk se te sezone oprostio od Europe.

79. U sezoni 2003./04. na klupu se vraća Zoran Vulić i Bijeli od početka kreću pobjednički. Vodeću poziciju nakon prvog dijela zadržavaju i u ligi za prvaka, a proslava naslova prvaka opet je bila protiv Varteksa, samo ovog puta pobjedom od 2:0 na Poljudu.

80. 2004. došlo je do velikog transfere te je "Dinamovo dijete", Niko

Kranjčar, došao u Hajduk. Unatoč tome što je bio igrač, a i ostao navijač najlučjeg rivala, Niko je u Splitu dočekan kao nitko prije.

81. Po treći put protivnik u odlučujućoj utakmici za prvaka bio je Varteks, već iduće sezone, 2004./05. Hajduk je sezonu započeo s Ivanom Katalinićem na klupi, ali ga je u drugom pretkolu Lige prvaka zamijenio Blaž Slišković. U proljeće se ulazi euforično, nakon senzacionalnog transfera Nke Kranjčara. Šesti naslov prvaka Hrvatske slavi se nakon 6:0 protiv Varaždinaca.

82. Početak naredne sezone obilježio je novi čovjek na klupi – Ćiro Blažević, ali i jedna od najtežih europskih eliminacija protiv mađarskog Debrecena 0:3 i 0:5.

83. Godinama gomilani financijski problemi sve su više počeli pritiskati klub, pa se početkom 2008. godine Hajduk našao pred stečajem. Izlaz se, međutim, našao u primjeni odredaba Zakona o športu o pretvorbi kluba u športsko dioničko društvo. Pretvorba je uspješno obavljena uz odaziv navijača, grada Splita i neolicine bogatih poduzetnika, pa je Hajduk registriran kao prvo športsko dioničko društvo u Hrvatskoj.

84. 2009. na klupu Hajduka sjeda prvi Talijan u povijesti kluba, Edoardo Reja koji vrhunski priprema momčad za predstojeću sezonu.

85. Hajduk je klub kojem je ispjevano najviše pjesama na području bivše Jugoslavije.

86. Simboli kluba su bijela boja, grb (mijenjan 4 puta), stadion (Stari plac i Poljud) i navijači.

87. Kapacitet Poljuda, najljepšeg stadiona u Hrvatskoj je 34200 sjedećih mjesta.

88. Hajduk je simbol Splita i cijele Dalmacije.

89. Hajduk nikada, za razliku od Dinama i Partizana, nije bio režimski klub.

90. Hajduk je klub s najvjernijim navijačima.

91. Hajdukovi uspjesi pomogli su objediniti narod u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu.

92. Zasiurno jedan od igrača koji je obilježio povijest kluba je i Senijad Ibričić, dobitnik Hajdučkog srca, koji je 2011.g. napustio Poljud, te potpisao za rusku Lokomotivu.

93. Nakon gotovo 15 godina Hajduk se u sezoni 2010./11. plasirao u grupni stadij kupa Uefa-e nakon veličanstvenih pobjeda na Poljudu protiv Dinama iz Bukurešta i Unireje Urziceni.

94. Hajduk je uvijek bio protiv sile i nepravde.

95. Hajduk je digao glas protiv fašizma i nacizma.

96. Hajduk je uvijek imao reputaciju na ovim prostorima, voljeli su ga, poštivali, ali su ga se i bojali.

97. U vrijeme Jugoslavije postojao je uzvik "Hajduk i Dinamo, dva su kluba bratska, s njima se ponosi cijela Hrvatska.", a za sve nas bi bilo najbolje kad bismo se i danas tako ponašali i tako govorili.

98. "Naš je Split na zemljopisnoj karti svita malo misto, a kad bi smo pravili sportsku kartu svita bija bi velegrad. A sve u njemu počinje od Hajduka..."- Mijlenko Smoje

99. I pape i dida bili su Torcida!

100. GODINE PROLAZE, LJUBAV OSTAJE! HAJDUK ŽIVI VJEČNO!

Dražen Mužinić Frfa

508 utakmica u Hajdukovom dresu

Intervjuirali: Stipe Mustapić, IV.c, Ivan Bebić, IV.c, Mateo Runjić, II. b, Stipe Buljan, II. b
Fotografirala: Lili Zaneta, II.c

Povodom 100. rođendana najdražeg nam Hajduka razgovarali smo s jednom od njegovih legendi, igračem „zlatne generacije“, osobom koja živi i osjeća Hajduk. Bez Hajduka život mu je nezamisliv, stoga i nakon igračke karijere nastavlja doprinositi Hajduku, te radi kao Hajdukov skaut. Rekao nam je puno lijepih stvari u povjerenju, a ono što nije *top secret*, možete pročitati u sljedećem intervjuu.

Kako je počela vaša karijera i gdje ste se započeli baviti nogometom?

Kao i svako splitsko 'dite' tako sam i ja u Hajduk došao u dobi od 14 godina. Hajdukovi treneri su obilazili prvenstva osnovnih škola pa su mene i cijelu moju generaciju, tzv. zlatnu generaciju (Žungul, Peruzović, Šurjak, Džoni) izabrali upravo na takvim turnirima. Prije toga nogomet smo igrali na ulici jer se tu najbolje nauči igrati, ulica nauči djecu pravoupravno igri i borbi.

Jeste li bili jako talentirani za nogomet ili ste karijeru napravili zahvaljujući teškom radu i upornosti?

Talent je bio primaran jer vas je trener prepoznao kao nekog tko ima "ono nešto" što je potrebno za nogomet. Međutim, rad je isto jako važan. Možda je prije bio omjer talenta i rada 50:50, a danas je 80:20 u korist rada. Danas su rijetki igrači koji mogu igrati samo zahvaljujući svom talentu, puno više je potreban rad, zalaganje i velika upornost. Samo s talentom danas se nikako ne može uspjeti u nogometu, ali isto tako ni u jednom drugom sportu.

Kakav Vam je osjećaj bio igrati u Hajduku?

Tko nije to doživio, taj to ne može ni zamisliti. Taj osjećaj je nešto predivno, san svakog nogometaša s područja Dalmacije. Igranje na Starom placu bilo je posebno zanimljivo zbog blizine publike kojoj si mogao osjetiti svaku emociju dok se danas taj osjećaj malo izgubio. U to vrijeme na treningu Hajduka skupilo bi se i po 10 tisuća ljudi, pretežno školaraca i umirovljenika koji su uživali u svakom našem potezu. To nam je davalo posebnu snagu i poticalo nas da se još više trudimo na utakmicama.

Koju utakmicu ćete pamtiiti?

U mojoj karijeri bilo je mnogo važnih utakmica tako da je teško izdvojiti samo jednu. Ipak, izdvojit ću jednu od posljednjih utakmica koju sam odigrao za Hajduk. To je bila utakmica protiv Hamburga u Splitu gdje smo možda propustili priliku da postanemo i prvaci Europe. Tada smo imali jednu ekipu koja je po svemu bila najjača u to vrijeme u Europi.

Isto tako, uvijek ću se sjećati utakmice na otvaranju Svjetskog prvenstva 1974. protiv Brazila. Tada sam imao samo 21 godinu, a cijeli svijet je pratio moju igru. To je bio nevjerojatan osjećaj.

Mislite li da je danas lakše ili teže postići rezultate u nogometu?

Moje mišljenje je da je danas lakše zato jer u moje vrijeme igrači nisu smjeli do 28. godine ići igrati izvan države. Zbog velikog broja igrača koji bi 'pokucali na vrata prve momčadi' u tih 10 godina, teško je bilo ostati u ekipi i postići nešto. Ista ekipa je trajala i po 7 godina i jako teško je bilo ostati u njoj. Današnji igrači odigraju nekoliko odličnih utakmica i odmah traže gdje će se prodati. Na taj način igrači gube želju za igranjem u našim klubovima i jedva čekaju kada će zaraditi prve milijune i osigurati sebi egzistenciju.

Kako ste dobili nadimak Frfa?

To je bilo na početku moje karijere u Hajduku. Na jednom treningu, došlo je do duela između mene i Vučkovića nakon kojeg sam se ja naljutio i u bijesu ga uhvatio za nos i zavrnio mu nos. Nakon toga on me je nazvao Frfom i tako je taj nadimak kasnije ostao. On je nedugo nakon toga poginuo u prometnoj nesreći i ja nikada nisam saznao tko je bio taj Frfa i zašto me je on tako nazvao.

Jeste li ste u svojim mlađim danima imali uzore?

Od igrača Hajduka uzor mi je bio Hlebnjak. U to vrijeme nije bilo ni televizije, ni inter-

kao i svaki pravi sportaš, uvijek pokušavao pobijediti bez obzira što igrao. Navikao sam pobjeđivati, te mi je svaki poraz jako bolan. Bez obzira na to, poraz koji najbolje pamtim je poraz od Vojvodine na Poljudu (4:1) kada sam bio razočaran više nego ikad u svojoj karijeri.

Koji su Vam bili najteži trenuci u karijeri i kako ste prebrodili te trenutke?

U mojoj karijeri bilo je i uspona i padova, ali u svemu tome najvažnije je biti jak i odlučan u tome da se uspije. Najteži trenutak u mojoj karijeri je bio, kad sam, nakon 10 godina provedenih u Hajduku i odlaska u engleski Norwich City, bio

moglo vidjeti koliko je koji igrač napredovao i u određenom trenutku bi ga se moglo priključiti prvoj momčadi. Na taj način bismo svi imali koristi.

Što mislite o prodaji ljubimca navijača i trenutno najboljeg igrača Hajduka Senijada Ibričića?

Ja bih prodao Ibričića kada je vrijedio puno više, ali je u isto vrijeme trebalo pronaći adekvatnu zamjenu kako se njegov nedostatak ne bi previše osjetio u igri. Politika kluba je bila takva da ga se zadrži dok ne završi Europska liga i tu je napravljena greška jer tada više mnogim klubovima nije bio interesantan.

Tko je od današnjih stopera Hajduka, Vama najbolji?

Maloča je po nekim karakteristikama (brzina, inteligencija) najbolji Hajdukov i jedan od najboljih mladih stopera u Hrvatskoj, ali on još treba puno raditi kako bi postao vrhunski igrač. On je mlad igrač i vjerojatno je da će napraviti jako dobru karijeru.

Smatrate li da su današnji igrači Hajduka pretplaćeni?

Ja smatram da oni jesu pretplaćeni, ali to je zbog tržišta. Mislim da je Hajduk pretplatio svoje igrače za ono što daju na

neta tako da nismo poznavali puno igrača, ali od onih koje sam vidio kako igraju zasigurno mi je najdraži bio Hlebnjak.

Koji Vam je najdraži pogodak u karijeri?

Najdraži pogodak mi je bio za reprezentaciju Jugoslavije protiv Rumunjske u Bukureštu kada sam postigao gol s 25 metara u rašlje. Taj pogodak se dugo vrtio na televiziji, a bio je i jako važan jer nas je odveo u kvalifikacije za Svjetsko prvenstvo.

Koji Vam je najdraži poraz u karijeri?

Nijedan poraz meni nije bio drag jer sam ja tip osobe koja mrzi poraze. Ja sam,

proglašen državnim neprijateljem te mi je prijetio odlazak u zatvor ako se ne vratim u Split. Nakon toga sam završio svoju karijeru, vratio se u Split i od tada radim kao Hajdukov skaut.

Što mislite o odlasku mladih igrača iz Hajduka, mogu li oni imati koristi od tako ranog odlaska u inozemstvo?

Moje mišljenje je da to nije pametno i da bi njima bilo bolje da ostanu u Hajduku dok ne sazriju i ne postignu pravu cijenu. Hajduk bi trebao imati svoj klub u kojem bi igrala druga momčad i u kojem bi radio jedan Hajdukov trener. Tu bi se onda

terenu s obzirom na ligu i uvjete u kojima se nalazi klub. Sve to počelo je od Dinama koji kupuje sve što vrijedi i kojemu se nikako ne može parirati.

Što je potrebno Hajduku da se vrati na stare staze slave?

Na staze stare slave Hajduk se može jako brzo vratiti zahvaljujući velikom broju talentirane djece koja žive i treniraju u Splitu, samo je problem u upravi koja želi u kratkom vremenu napraviti nešto veliko. Treba se osloniti na djecu iz omladinskog pogona i jedno, dva pojačanja, te vrhunskog trenera i tada će rezultati doći.

Teret školstva

Od viška leđa bole

Piše: Maja Aralica, III.b

Jučer oko 6:51 ustala sam (točnije, ispuzala) iz kreveta. Do kupaonice sam poticala vlastita ramena da ostanu gdje jesu, a do kuhinje nagovarala kralješnicu da surađuje barem dok je još rano jutro. Usred tih iscrpljujućih pregovora pogled mi je pospano sletio na školsku torbu čiji je patentni zatvarač bio na rubu izdržljivosti, a tkanina izlizana koliko i tipka za odgađanje budilice. Pri prignutom susretu s predmetom promatranja, uz nekoliko jauka u stilu arije opere "Carmen", pogurnula sam patentni zatvarač koji je sretno odskočio u slobodu na drugi kraj torbe. Iz nje me ravno u oči, bez imalo srama, gledalo najstrašnije ortopedsko prokletstvo.

Nakon podizanja tog morskog neprijatelja i uz eksperimentalnu primjenu svih meni poznatih zakona statike, postavila sam ruksak na vagu i provirila ispod još uvijek napola sklopljenih trepavica. Pred očima mi je bljesnula sedmica. Sedam kilograma! A kažu da teret koji čovjek nosi ne smije biti teži od 15% njegove tjelesne mase. E pa ili se ja trebam udebljati ili torba mora hitno smršavjeti!

U žaru te ideje, prva od papirnatih tvorevina koja je izletjela iz naprtnjače bila je bilježnica iz informatike – može se i u logiku pisati. Kad sam već bila kod logike, kome treba knjiga? Netko će vjerojatno imati jednu viška. Sljedeća na redu bila je bilježnica iz geografije (jer margine knjige ionako samo zjape prazne), pa oprema za tjelesni (koju treba lijepo odmah odjenuti), pa šestar (od kojeg nema koristi jer je već raskliman), pa rezervne kemijske (dok jedna traje, dovoljna je), pa mrvice od gumice (sve na ovom svijetu ima neku težinu, čak i one)...

Tog dana u školi je bilo trke po hodnicima. U susjednim razredima preklinjalo se za posudbe knjiga, na stolovima se otvaralo što je više udžbenika moguće (da se ne bi primijetilo da nema onog koji

je jedini potreban), vadili su se listovi iz tuđih bilježnica, drhtalo se u tankim trenirkama... Tog dana sam shvatila bezizlaznu situaciju za koju vjerujem da se većina nas u njoj nalazi: ili ćemo se svakodnevno provlačiti kroz nastavu s manjkom pribora za rad, ili ćemo se svakodnevno odvlačiti do školske poliklinike na korektivne vježbe. Kako god bilo, loše nam se piše.

Bi li postavljanje školskih ormarića bilo rješenje? Bi li nam bilježnice formata A5 olakšale muke? Bi li skromniji zahtjevi profesora za donošenjem knjiga olakšali ionako teško gradivo? Ja na to ne mogu odgovoriti. Ali dok netko drugi to ne učini, mogu i moram svoja leđa nagovarati da ostanu ravna, bar još malo, bar još nekoliko godina...

Najluđi sezonski poslovi

PRIVREMENI POSAO

Čak i Batmanu treba dodatne love

Piše: Miriam Bilać, IV.a

Sigurno su mnogi od vas poželjeli neki dodatni džeparac za lude ljetne provode, ali su na kraju ipak odustali od rada i obratili se roditeljima s opravdanjem da nisu mogli pronaći posao. No, ovo ljeto se nećete moći tek tako izvući jer vam mi nudimo brojne bizarne, ali i unosne poslove. Izaberite koji vam je najdraži i krenite na posao. (:

Iako su u prošlosti kraljevi imali robove za obavljanje gotovo svake radnje, od oblačenja do kušanja hrane, danas nas pri samom spomenu takvih zanimanja uhvati smijeh. Vjerojatno bi rijetki od vas pristali biti "kušači pseće hrane", no postoje i druga zanimanja koja nude velike tvrtke i proizvođači. Primjerice, *razbijač jaja* odvaja bjelanjak od žumanjka, *profesionalni okretač jastuka* ispravlja neravnine na jastuku, *privatni detektiv za knjige i literaturu* istražuje tko nije vratio određenu knjigu, tko kida stranice ili crta neprimjerene sadržaje po lektirnim naslovima.

Neki "sretnici" mogu dobiti posao kod svjetski poznatih ličnosti poput Karla Lagerfelda, te tako dospjeti u svijet

modne industrije. No, ne nadajte se divnom životu manekenke ili dizajnera, prije vas ipak čekaju poslovi poput *iPod dadilje*, *nosača olovke* ili *kuma odjeći*.

Oni kreativniji mogu otvoriti *bolnicu za lutke*, poput one u Texasu, koja uljepšava lutke oštećene u uraganu, požaru ili one koje su uništili kućni ljubimci. Ako volite čistiti, možete postati *specijalisti za uklanjanje žvakaćih guma* ili *čistači mješta zločina*. Ljubitelji životinja, osim uobičajenog posla *šetnje psa*, mogu *proizvoditi ljesove za životinje*.

Ako ne volite ljetne vrućine i dane provodite

pred računalom, Facebook zamijenite stranicama za spajanje parova; postanite *asistent za on-line traženje partnera*, pomozite nekome pronaći ljubav života i zaradite za večernji izlazak. Tko zna, tražeći drugome partnera, možda pronađete i sebi djevojku/dečka koji će vam skratiti "duge" ljetne dane.

Ako želite bolju zaradu i izrazito ste strpljiva osoba pravi posao za vas je *čekač u redovima*. Umjesto da sjedite u kafićima, sjednite u čekaonicu u banci i pomozite svom bogatom i prezauzetom šefu platiti račune.

Postoje i mladi, kreativni ljudi koji su svojim idejama u kratkom vremenu zaradili ne samo za predstojeće ljeto već i za cijeli život. Tako je **Alex Tew** (21) otvorio web-stranicu s milijun sličica tj. oglasa. Svi oni koji su željeli dio tog prostora, morali su izdvojiti samo 1 dolar za 1 piksel. U kratkom vremenu prodano je svih milijun piksela, a dečko je postao "teži" za milijun dolara.

Trud, rad i inovativnost se uvijek isplate. Neka vas ovi poslovi inspiriraju za vaš budući sezonski posao. Želim vam dobru zaradu, ali i, prije svega, dobru zabavu!

„KADA SAM REKAO DODATNI IZVOR ZARADE NISAM MISLIO NA OPONAŠANJE ELVISA.“

Život nakon MIOC-a

Razgovarao i napisao: Petar Žuljević, IV. c

III. gimnazija, poznata kao 'rasadnik genijalaca', svake godine otpremi nemalen broj učenika koji zauzmu prva mjesta na upisnim listama brojnih fakulteta. Sigurno vas zanima gdje su završili naši najbolji prošlogodišnji maturanti, te kako se snalaze u novoj životnoj okolini. Neki su otputovali na studij u Zagreb dok su neki ostali ovdje u Splitu, obe opcije kriju svoje prednosti i mane, uostalom kao i sve u životu.

ZAGREB

Mario Stipčić upisao je matematiku na PMF-u, skupa s kolegom **Marinom Lončarom**, te navodi da je prije dolaska bio skeptičan i općenito neinformiran ali se brzo uhodao i uklopio. Često se čuje s obitelji i starim prijateljima, tako da mu ništa ne nedostaje. Živi u domu gdje vlada odlična atmosfera i gdje je upoznao jako mnogo zanimljivih ljudi. Još ne razmišlja o posebnim planovima za budućnost, te kaže: "Bitno mi je da se u životu bavim matematikom i da radim ono što volim, ostalo će doći samo od sebe".

Marino kao prednosti studentskog života navodi iksicu kojom uvijek može kupiti kvalitetan obrok za malo novca, faks mu je dosta lagan, te sada ima mnogo više slobode nego u srednjoj školi.

Pavao Andričević upisao je fiziku na PMF-u, istraživački smjer. Također je zadovoljan studentskim životom, jedino što bi mijenjao kada bi mogao je odnos profesor-student. Mnogo je formalnije nego za vrijeme srednje škole, nedostaje mu "prijateljski odnos" učenika i profesora.

Dino Švragulja je brucš Prometnog fakulteta, smjer aeronautika - civilni pilot. Živi u stanu s cimerom, uživa u čestim "domskim tulumima", a probleme vezane za snalaženje po gradu rješava mobilnim Google Earthom.

Ističe da su se svi oni vapaji poput "Kada će meni ovo trebati u životu?" pokazali besmisleni, sve zanje prikupljeno u MIOC-u dobro dođe.

SPLIT

Prvi na listi građevinskog fakulteta u Splitu bio je **Igor Tomić**: "Biti student ima mnogo prednosti, počevši od iksice pa do života bez stresa (nitko te ne maltretira ispitivanjima, a na predavanja možeš kasniti koliko hoćeš). Ne vidim niti jednu manu studentskog života, jedino možda 'rupe' među predavanjima." Ambiciozan je, te planira jednog dana doktorirati.

Matea Vujević (prva na listi), **Dubravka Komić** i **Milan Vujčić** upisali su medicinu.

Izrazito su zadovoljni svojim odabirom. Podijeljeni su u manje grupe na stručnim vježbama tako da su se prilično zbližili s kolegama. Ostaje im nešto manje slobodnog vremena jer je medicina zahtjevna (**Matea**: "Dobro je dok ne dođe anatomija."), ali to i nije toliko problem jer su u MIOC-u navikli na rad.

Iako su ostali u Splitu, uživaju u blagodatima iksice (mora da je hrana u menzama stvarno ukusna). Ne žale što nisu otišli u Zagreb, odlično im je u okruženju starih prijatelja i obitelji.

Evo par usputnih, brzopoteznih pitanja koja smo im postavili:

Koliko ste se dugo pripremali za državnu maturu?

Mario: "Iskreno, nisam se baš pripremao za maturu, zato jer nisam imao potrebe. Dovoljno je bilo da pratim na nastavi i da "prolistam" stare knjige i bilježnice te se prisjetim bitnih stvari."

Dubravka: "Za maturu se nisam baš pripremala... Učila sam samo za esej iz hrvatskog, te malo ponovila fiziku i biologiju."

Koliko vam pri studiranju "koristi" to što ste iz MIOC-a?

Dino: "Činjenica da sam bio Miočanin mnogo mi je pomogla. Svi koji su iz MIOC-a rekli su mi da im je na faksu lako u odnosu na druge."

Što vam najviše nedostaje iz srednje škole?

Milan: "Najviše od svega mi nedostaje matematika."

Marino: "Nezaboravna iskustva iz učionice!"

Najbitnija stvar za uspjeh?

Matea: "Rad, i redovito učenje."

IV.A

IV.B

TEMA BROJA: INTELIGENCIJA

Inteligencija - što je to?

Piše: Anamarija Čavka, IV.c

U današnje vrijeme, sve se češće spominje inteligencija i kvocijent inteligencije. No, što je u biti inteligencija? I koliko nam ona odista može pomoći u svakodnevnom životu, a koliko u poslu koji ćemo jednog dana obavljati? U kojoj mjeri ona garantira uspjeh u životu? Najjednostavnija definicija inteligencije vjerojatno je ona koja kaže da je inteligencija sposobnost snalaženja u novim situacijama. Koliko nam inteligencija zapravo pomaže u životu, znanstvenici ma baš i nije bilo lako odrediti.

U biti, cijeli koncept inteligencije je smišljen kako bi se mogao predvidjeti određeni uspjeh u životu. U tu svrhu pokušalo se podijeliti inteligenciju na vrste. Prvi takav model je **Spearmanov** model. Prema Spearmanu, postoje opći faktor (g-faktor) i specifični faktori (s-faktori). G-faktor predstavlja jednu opću sposobnost iz čega proizlazi da će inteligentniji ljudi manifestirati svoju inteligenciju na svim poljima ljudske djelatnosti, a s-faktori su pojedinačna polja te djelatnosti i pokazuju nam koliko se inteligencije manifestira na kojem polju. Spearmanovi s-faktori su numerički, verbalni, mehanički i spacijalni faktor. Prema **Thurstoneovom** modelu, inteligencija se sastoji od sedam vrsta primarnih mentalnih sposobnosti i to: verbalne fluentnosti, verbalnog razumijevanja, vizualne i spacijalne (prostorne) sposobnosti, pamćenja, numeričke sposobnosti, perceptivne brzine uočavanja i induktivnog zaključivanja. Na najviše neovisnih sposobnosti inteligenciju je podijelio **Guliford**. Prema Gulifordovom modelu, inteligencija se sastoji od čak 120-150 različitih neovisnih sposobnosti podijeljenih u tri dimenzije; sadržaji, projekti i operacije, a naša ukupna inteligencija rezultat je međudjelovanja tih dimenzija. Ipak, (na svu sreću) model koji se upotrebljava u nastavi psihologije je **Catellov** model prema kojem postoje fluidna inteligencija, koja je biološki određena, i kristalizirana inteligencija, koja se bazira na stečenom znanju i iskustvu. Danas se javlja još više teorija o inteligenciji

koje pokušavaju utvrditi koliko ona utječe na uspjeh u životu. Jedna od najpoznatijih je **Gardnerova** teorija multiplih inteligencija prema kojoj postoji sedam tipova inteligencije: lingvistička, logičko-matematička, spacijalna, muzička, tjelesno-kinestetska, intrapersonalna i interpersonalna. Ali niti jedna od već navedenih teorija ne određuje utjecaj inteligencije na svakodnevni život. Vjerojatno je najbliže tom odgovoru **Sternbergov** model intelekta koji objašnjava zašto netko tko ima visok kvocijent inteligencije (IQ) ne mora uspjeti u životu. Prema Sternbergovu modelu, postoje analitička (koja se mjeri testovima inteligencije), praktična i kreativna inteligencija. Tek ćemo sintezom te tri inteligencije postići uspjeh u životu. Ono što je važno u Sternbergovu modelu je objašnjenje kako na naš uspjeh u školi utječe inteligencija, ali kako i na inteligenciju utječe naše školovanje.

Dakle, inteligencija može pomoći u životu, ali nije nužan uvjet za uspjeh. Bez obzira na visok IQ može se dogoditi da ne uspijemo u životu, a netko s nižim kvocijentom inteligencije može uspjeti. Inteligencija utječe na uspjeh puno manje nego se to nekoć smatralo, a to je najviše dokazao Sternbergov model koji smatra da je sinteza iskustva i kvocijenta inteligencije putem kreativnosti jedina garancija uspjeha.

Biološka određenost inteligencije

Piše: Katja Galić, 4.a

Inteligencija. Naizgled tako jednostavan pojam koji se u većini slučajeva definira kao sposobnost snalaženja u novim okolinama i situacijama. Zaista, inteligencija jest karakteristika koja nam u mnogočemu može pomoći tijekom našega života, i upravo zbog njene „moći“ znanstvenici, ali i „obični“ ljudi, postavili su pitanje izvora inteligencije. Jedno od glavnih pitanja jest „Je li inteligencija zapisana u genima?“

Cijelu raspravu o tome je li inteligencija određena genima ili okolinom započeo je Darwinov nećak **Francis Galton**, ne tako davne 1869. godine. Naime, Galton se za vrijeme svoga života bavio proučavanjem podrijetla uglednih ljudi, te je time uočio kako se određene sklonosti i talenti pojavljuju u više generacija. Time dolazi do zaključka kako je talent urođen, a ne stečen iskustvom i uvjetima okoline. To je potaknulo znanstvenike na proučavanje blizanaca, i to jednojajčanih, jer jednojajčani blizanci nose iste gene. Ukoliko su geni stalni, znanstvenici dobivaju mogućnost mijenjanja uvjeta u kojima će se isti blizanci razvijati, te na taj

način ispitati njihovu inteligenciju pomoću raznih testova, te otkriti prave čimbenike inteligencije. Ovim eksperimentom najviše se bavio **Plomin** koji je promatrao 7 500 parova jednojajčanih blizanaca odgajanih u različitim sredinama, a potom ih

podvrgnuo testiranju istim testom. Njihovi rezultati, iako su cijelo vrijeme boravili u različitim okolinama, bili su slični, te gotovo jednaki rezultatima jednojajčanih blizanaca odgajanih u istoj sredini. Tim eksperimentima dokazano je i kako osiromašena okolina nepopravljivo šteti intelektualnom razvoju djeteta. Uz to je važno napomenuti i da stvaranjem potomstva među bliskim srođnicima dolazi do pada kvocijenta inteligencije, pri čemu se čak 25% djece rodi kao teško mentalno retardirani. Uzroci takve vrste retardacije uglavnom se nalaze na recesivnim genima koji su vjerojatniji kod bližih srođnika.

Dakle, uzroke inteligencije nalazimo i u genima i u okolini. Oni su podjednaki, međutim, sve ovisi o osobi kako će ona to razvijati u svom daljnjem životu. Već sada nam znanstvenici najavljuju da ćemo u relativno bliskoj budućnosti moći manipulirati svim genima, pa i onima koji sudjeluju u razvoju inteligencije. Koliko će to dobro biti i hoće li to dovesti do potpunog istrebljenja ljudi onakvih kakvi zbilja jesu, pitanje je na koje nam samo vrijeme može dati odgovor.

Inteligencija i kreativnost

Piše: Vana Bašić, II.b

Jesu li svi kreativci izuzetno inteligentni? Istraživanja pokazuju kako su inteligencija i kreativnost povezani samo umjereno. Inteligencija, ukratko definirana kao sposobnost uspješnog snalaženja pojedinca u novim situacijama, zapravo je uvjet za kreativnost. Kada bi se za identifikaciju nadarenosti koristio samo IQ, automatski bismo mogli isključiti 70% najkreativnije djece, što baš i nema pretjeranog smisla. Zato su važni i osobni čimbenici, te socijalno okruženje

(formalno obrazovanje i iskustvo mogu smanjiti kreativno rješavanje problema). Sjetite se kako su najbolji u razredu obično oni najmarljiviji učenici koji pomno slijede nametnuta pravila.

Kreativnost je imenovana kroz brojne definicije, u literaturi ih se navodi više od 100, a jedan je znanstvenik uspio prebrojiti čak 4000 različitih tumačenja tog pojma. Uglavnom, ona je aktivnost koja daje nove i originalne proizvode bilo u materijalnom ili pak u duhovnom području, koji se ne mogu izjednačiti s imitacijom prethodne

ideje. Karakteristika je tih proizvoda da bolje, uspješnije i racionalnije udovoljavaju individualnim i društvenim potrebama od ranije postojećih proizvoda. Ona je mentalni proces koji uključuje stvaranje novih ideja, pojmova, ili rješenja problema, kao i novih poveznica između postojećih ideja. Kreativnost zahtjeva divergentno mišljenje koje se odnosi na pronalaženje više različitih mogućih rješenja, za razliku od konvergentnog mišljenja koje se usmjerava na traženje samo jednog, najboljeg rješenja problema.

Neurobiologija

Frontalni režanj našeg misterioznog mozga smatra se dijelom koji je po pitanju kreativnosti najvažniji. Lijeva polovica mozga odgovorna je za verbalne, logičke, analitičke, racionalne i prosudbene sposobnosti, dok je desna polovica usmjerena na neverbalne, sintetičke, intuitivne. Stoga desni dio mozga dominira u kreativnom procesu.

Povezujući kreativnost i inteligenciju, ona postaje proces koji zahtijeva ravnotežu i primjenu triju bitnijih aspekata inteligencije – kreativne, analitičke i praktične. Najvažniji aspekt je kreativna inteligencija, točnije sposobnost nadilaženja zadanog kako bi stvorili nove, interesantne zamisli. Slijedi analitička inteligencija ili raščlanjivanje i vrednovanje ideja, rješavanja problema i donošenje odluka. Svi ljudi – čak i oni najkreativniji – imaju lošije i bolje ideje. Analizom zamisli i procjenom, kao i odabirom boljeg, kreativna osoba se dokazuje. Treći aspekt kreativnosti je praktična inteligencija, realizacija apstraktne zamisli. Pa, kako to funkcionira? Kako bi se kreativnost razvijala potrebno je uravnotežiti ova tri aspekta jer će npr. osoba s izrazito razvijenom kreativnom inteligencijom možda doći do inovativnih zamisli, ali ih neće lako moći ostvariti, ili osoba kojoj je razvijena analitička inteligencija dobro će kritizirati tuđe zamisli, no vjerojatno neće iznositi svoje kreativne ideje.

Međutim, uz razne testove inteligencije, ne postoji standardizirana tehnika kojom bismo mogli izmjeriti kreativnost. U zamjenu za to pronašli smo neočekivana pitanja na koja, kako bi dao odgovor, moraš “uključiti moždane vijuge”, pokrenuti maštu i dati originalan i jednako neočekivan odgovor.

Anketa

Proveli smo anketu u jednom od razreda naše škole. Pitanje glasi: “Kako spriječiti susjedovu žabu da preskače u tvoje dvorište?”. Zabavno je bilo proučavati kreativnost anketiranih učenika. Najviše su se pojavljivali odgovori kroz prijedloge o nabavljanju psa koji bi se malo “poigrao” sa žabom, ali i kako bi žabu trebalo educirati, i naučiti komunikaciji pa joj lijepo objasniti kako nije u redu preskakati u tuđe dvorište. Nitko pritom nije razmišljao kako bi žabe, nakon što se educiraju, mogle zavladati svijetom, znate onu “znanje je moć...”. U gomili sličnih odgovora, par mi ih je ipak “zapelo za oko”:

- “Opit žabu i odvest je u menzu pa neće moć maknit sobom.”
- “Pustio bih joj par epizoda Šeherezade.”
- “Zalipio bi sliku Marka Grubnića.”
- “Poljubit žabu da se pretvori u princezu.”

Zagriji i ti svoje moždane vijuge, pa pokušaj osmisliti što maštovitiji odgovor koji, dakako, ne smije biti destruktivan i ne smiješ nauditi žabi...

Kreativnost intuitivno gledana kao jednostavan fenomen, vrlo je složena. Posvećene su joj, među ostalima, studije bihevioralne psihologije, socijalne psihologije, psihometrije, kognitivne znanosti, umjetne inteligencije, filozofije, povijesti, ekonomije.

“Smanjeni pogon”

Neki znanstvenici ističu kako je ljudski mozak najkreativniji u vrijeme “smanjena pogona”, odnosno kad je “uspavan”, jer tada najlakše na pamet dolaze različite asocijacije. Zato se nakon ugodna sna, odmora ili čavrljanja mogu brže naći rješenja pojedinog problema. Psihijatri i psiholozi objasnit će da je to moguće, jer tada mozak “radi” usporenim ritmom. Pritom se pozivaju na istraživanja u kojima je korištena magnetna rezonancija i čiji se rezultati ponavljaju gotovo matematičkom preciznošću.

Često se kreativnost pripisivala čudu, društvenoj okolini, osobnim crtama i slučajnosti. Neki smatraju kako je to osobina s kojom se rađamo, dok ostali tvrde kako ju je moguće naučiti korištenjem jednostavnih tehnika. Iako obično povezivana s umjetnošću i književnošću, jedinstven je dio inovativnosti i izuma, te važan dio poslova poput ekonomije, građevinarstva, industrijskog dizajna, znanosti i inženjerstva.

Osobine kreativaca

Mogli bismo reći kako se kreativne osobe ističu svojom otvorenošću, kritičnošću, nekonvencionalnošću, inicijativom, motiviranošću te da ih često krase samopouzdanje, široki interesi i spremnost na promjene. Zato vjerujemo ideji da se kreativno razmišljanje može poboljšati vježbom. U prilog toj ideji izdvojila bih mišljenje **Sir Kena Robinsona** koji tvrdi da je pismenost jednako važna kao i kreativnost i da obje zaslužuju jednak status u sustavu obrazovanja. Potrebno je rekonstruirati pogled na bogatstvo ljudskog kapaciteta, jer edukacijski sustav, ovakav kakav je danas, neće nam dugo služiti. Trebamo slaviti bogatstvo ljudske mašte i u ime novih generacija to bogatstvo pametno iskoristiti.

Emocionalna i poslovna inteligencija

Piše: Vana Bašić, II.b

Još davno su cinici govorili kako visina kvocijenta inteligencije (IQ) govori samo koliki ćete kvocijent inteligencije postići na budućim testovima inteligencije, a da s uspjehom i zadovoljstvom u životu i nema baš mnogo veze. Zbog toga se pojavila nova mjera – emocionalna inteligencija (EQ).

Jednostavno rečeno, emocionalna inteligencija je sposobnost prepoznavanja osjećaja, njihovog jasnog razumijevanja i korištenja pri izražavanju misli. Samo po sebi je razumljivo koliku ulogu osjećaji imaju u nošenju sa svakodnevnim situacijama, komuniciranju s drugim osobama i najvažnije, koliku oni ulogu imaju u donošenju odluka.

Emocionalna inteligencija i posao

Goleman je 1998. u svome članku u središte pozornosti stavio važnost emocionalne inteligencije u poslu. Istraživanjem je zaključio kako se 67% vještina koje rezultiraju poslovnim uspjehom upravo temelji na emocionalnim sposobnostima, a rezultati su pokazali i kako su osobine koje izdvajaju najbolje menadžere od

prosječnih: želja za postignućem, mogućnost prilagodbe, utjecaj, samopouzdanje i vodstvo. Kao jedina kognitivna osobina izdvojila se sposobnost analitičkoga razmišljanja. Emocionalne vještine pokazale su se dvostruko važnijima u poslovnim rezultatima od intelektualnih i tehničkih vještina. Bolje poslovne rezultate emocionalno kompetentnih zaposlenika, u odnosu na zaposlenike s visokim kognitivnim kapacitetima potvrdila su i druga istraživanja.

Samosvjesne osobe svjesne su vlastitih snaga i slabosti, razumiju svoje emocije i svjesne su kako njihove emocije utječu na njihove percepcije i na sam proces donošenja odluka, ali i na druge ljude. Upravljanje emocijama na način koji ne sprječava, nego olakšava obavljanje zadataka, zahtijeva samokontrolu. Ljudi s tom sposobnošću pokazuju emocionalnu zrelost koja se očituje u visokoj sposobnosti procjene i emocionalne kontrole.

Kao što je samosvijest potrebna za samokontrolu, tako je i *društvena spoznaja* bitna za uspostavu emocionalnog kontakta s drugima, kako bi ih se moglo razumjeti i voditi. Pomoću emocionalne vještine upravljanja odnosima menadžeri

lako i brzo stječu poštovanje, ali i povjerenje među suradnicima, te na njih utječu dobrim komunikacijskim vještinama, sposobnošću slušanja, ali i uvjeravanja.

Staro protiv novog

Klasične teorije o vođenju tvrde kako su emocije u vođenju nepoželjne, stvaraju probleme i onemogućuju produktivno djelovanje. Novija istraživanja pobijaju te činjenice i smatraju emocije ključnim čimbenicima uspješnog vođenja. No, da bi emocije poslužile kao medij za ostvarenje ciljeva u vođenju, potrebno je razvijati odgovarajuće emocionalne vještine koje će to omogućiti. Uspješno je vođenje više emotivan, nego kognitivni proces. To dokazuju bolji rezultati onih koji motiviraju svoje suradnike upravo emocionalnim putem, a ne logičnim i kognitivnim načinima. Teoretičari zato smatraju kako će "emocionalno vođenje" postići daleko bolje rezultate u odnosu na transakcijski, tj. kognitivni stil vođenja. Oni koji su emocionalno kompetentni, ipak su u mogućnosti procijeniti u kojoj situaciji koji stil primjerenije upotrijebiti kako bi se ciljevi organizacije ostvarili.

Inteligencija nesvjesnoga

Neki inteligenciju vide i na ovaj način

Pišu: Paula Šantić i Marijana Ugrina II.c

Kada govorimo o inteligenciji obično mislimo na namjernu, svjesnu aktivnost koju izvodimo logičnim slijedom, a ne učenjem, vještinom ili znanjem.

Unatoč tome, velik dio našeg duhovnog života je nesvjestan. Odluke donesene u trenu ponekad mogu donijeti znatno bolje rezultate od pažljivih analiza i premišljanja. To se naziva inteligencijom nesvjesnog odnosno intuicijom, to je oslanjanje na snagu nesvjesnog uma, uzimanje samo najkorisnijih informacija umjesto pokušaja pojašnjavanja svih mogućih faktora.

Iako uvijek ne djeluje najbolje i u svim situacijama, čovjeku je omogućila rješavanje najvažnijih problema, počevši od snalaženja u okolišu pa samim tim i preživljavanja.

Intuicija je česta tema istraživanja i u psihologiji te njeno proučavanje predstavlja jedan od najvažnijih zadataka današnjih psihologa. Prema istraživanjima, ona se nalazi u desnoj polutci mozga gdje je smješten centar za emocionalnost i

kreativnost. Taj dio mozga još je uvijek poprilično neistražen, te mnogi psiholozi intuiciju povezuju s paranormalnim. Stoga ne iznenađuje da se uz nju često povezuju pojmovi kao što su šesto čulo, unutarnji glas, podsvijest, nesvjesni um.

Naš mozak u jednom trenutku svjesno može obraditi vrlo mali spektar informacija, dok se procjenjuje da je nesvjesni um sposoban obraditi oko dva milijuna informacija u trenutku. On, naime, pohranjuje sva naša iskustva i stalno ih kombinira, nadopunjuje i preoblikuje zajedno sa svim novim informacijama koje primamo.

Mnoge informacije za koje mislimo da smo ih zaboravili zapravo su ostale pohranjene sasvim nesvjesno. Za vjerovati je da će nesvjesni um uzeti u obzir sve informacije koje smo možda usputno čuli, a da nismo bili ni svjesni da smo ih čuli, ili da su važne. Takve informacije mogu biti ključne za donošenje nekih odluka. Pa tako i kada svjesno razmišljamo o nečemu, pronalazimo puno više informacija

na nesvjesnoj razini.

Najviše koristi od ove vrste uvida imaju podružju kojim se intenzivno bavimo i koje nas zanimae živcirano.

Mnogi ljudi sumnjaju u ono što im intuicija pruža. Moguće je da, slušajući vlastitu intuiciju, pogriješimo. Međutim, inteligencija nesvjesnoga kaže da ćemo rjeđe pogriješiti kada se oslanjamo na intuiciju koja se svodi na izdvajanje bitnih pojmova, nego kada se oslanjamo na gomilu činjenica i podataka.

Mnogo toga o funkcioniranju našeg uma još uvijek je nepoznanica, ali oslanjajući se samo na poznate informacije lako je pogriješiti, i zato su često upravo nesvjesni odgovori oni koje trebamo poslušati.

Umjetna inteligencija

Što nam donosi sutra?

Piše: Petra Žuljević, IV.c

Umjetna inteligencija, što je to?

Svi ste čuli za 'umjetnu inteligenciju', pojam koji se može pridati svemu što je neživo a posjeduje sposobnost rješavanja novonastalih situacija. Vjerojatno ste stekli predodžbu o njoj gledajući SF filmove, no ona ne predstavlja nešto u tako dalekoj budućnosti, zasigurno vam je i dok ovo čitate neki njen oblik pri ruci (npr. mobilni). Postala je dio svakodnevnice još otkad su proizvedena prva komercijalna računala i prvi kalkulatori koji su

obavljali najjednostavnije matematičke operacije. Takve programirane sprave, koje rješavaju samo određene vrste problema, spadaju u oblike granične umjetne inteligencije. Umjetna inteligencija kombinira znanost i inženjerstvo kako bi izgradila strojeve sposobne za inteligentno ponašanje.

Deep Blue

Vratimo li se dva desetljeća u prošlost svjedočili bismo jednoj od najpoznatijih šahovskih partija. Bio je to dvoboj Garija Kasparova (najboljeg tadašnjeg svjetskog šahista) i IBM-ovog superračunala Deep

Bluea. Deep Blue je posjedovao mogućnost procjene preko 200 milijuna pozicija u sekundi i odabira poteza za najbolji mogući ishod. Kasparov je doživio poraz, te je uvrijeđen optužio IBM za ljudsku intervenciju. Kako god bilo, Deep Blue je bio dokaz polaganog razvoja 'inteligencije' računala.

Robotika

Najzanimljivija primjena i istraživanja umjetne inteligencije odvijaju se na području robotike. Robotika je isprva bila namijenjena industrijskoj proizvodnji (izrada robotskih ruku koje obavljaju

određene poslove u tvornicama), ali se s vremenom izdvojila kao posebna znanstvena disciplina. Zsigurno su vam poznati maleni japanski psići-roboti, koji se ponašaju poput pravih. Izumljeni su i još neobičniji kućni ljubimci, biljke-roboti (koje naravno, ne treba zalijevati), ili primjerice miševi na daljinsko upravljanje (trenutno se slični eksperimenti provode i na ljudima, zapravo pacijentima, koji su nakon nesreće ostali paralizirani. Znanstvenici se nadaju da će takvim pacijentima kompjuterski moći vratiti motoričke funkcije).

Čovjek – robot?

Toliko smo duboko zašli u čitavu stvar da roboti koji nalikuju na ljude, te govore i imitiraju ljudske pokrete, nisu ništa novo. Imitiranje pokreta, oblikovanje lica, kretanje udovima ostvaruju se umjetnim mišićima (pametnim polimerskim vlaknima) koja još uvijek nisu ni blizu prirodnim mišićnim vlaknima. Kako bi robot mogao funkcionirati u prostoru kao živo biće nužno je da ima sustave za pokretanje, navođenje, komunikaciju, te upravljački sustav. Za snalaženje, relativno određivanje položaja, te raspoznavanje objekata odgovoran je računalni vid. Računalni vid odnosi se na tehniku kojom robot može 'snimiti' okolinu te raspoznati uzorke, pa čak i crte ljudskog lica, te može učiti i spriječiti ponavljanje grešaka u budućnosti.

Računalna lingvistika

Aktualni problem rješava računalna lingvistika, disciplina koja se bavi razvojem kompjutorskih programa koji omogućuju prevođenje ljudskog govora na jezik razumljiv računalu. Problem je u prepoznavanju izgovorenih riječi. Naime, kako bi računalno moglo prepoznati određeni pojam mora postojati određena stanika među riječima koja je inače preduga za ljudski standardni govor. Nije moguća univerzalna primjena takvih programa jer svaki čovjek ima drugačija svojstva glasa. Dakle, robote koji mogu pričati s čovjekom morat ćemo pričekati još neko vrijeme. Iznenadujuće je to što su zadaci koje mi smatramo teškima i zahtjevnima, za računala lagani, ali i obrnuto. Iako možemo napisati algoritme za igranje šaha

i drugih logičkih igara, teško je izgraditi robota koji može nesmetano hodati ili igrati se loptom. Računala mogu izvršavati 'teška' računanja ali ne mogu uspješno učiti poput dvogodišnjeg djeteta. Pokušaj razumijevanja zašto je to tako, te kako to omogućiti i unaprijediti su ujedno i pokušaj razumijevanja naše vlastite inteligencije. Velika je vjerojatnost da će u budućnosti postojati koliko-toliko pametni roboti, pa se zbog toga otvaraju mnoga etička pitanja i brojne filozofske rasprave.

4. temeljna zakona robotike

Isaac Assimov, pisac znanstveno-fantastičnih djela, postavio je 4. temeljna zakona robotike:

0. Robot ne smije naškoditi čovječanstvu, ili svojom pasivnošću dopustiti da se čovječanstvu naškodi.
1. Robot ne smije naškoditi čovjeku, ili svojom pasivnošću dopustiti da se čovjeku naškodi, osim kada je to u suprotnosti s nultim zakonom.
2. Robot mora slušati ljudske naredbe, osim kada su one u suprotnosti s nultim ili prvim zakonom.
3. Robot mora štiti svoj integritet, osim kada je to u suprotnosti s nultim, prvim ili drugim zakonom.

Gledat ćemo film uživo?

Do sada su se stvari iz "Terminatora" činile nemogućima, ali danas su na pragu ostvarenja. Izrađuju se sve složeniji roboti, sve sličniji ljudima. U Japanu već testiraju robote koji bi zamijenili recepcionere i slična zanimanja... Povrh svega, čimpanze su, usađivanjem čipova u mozak, natjerane da mislima pokreću određene računalne programe. Nedavno je to testirano i na ljudima kako bi se potpunim invalidima omogućilo kretanje pa makar i kolicima, uz pomoć misli.

S jedne strane mehaniziramo čovjeka, a s druge organski usavršavamo robote (proizvedeni su roboti s organskim tkivom koje se može obnavljati). K tome razvijamo i nanotehnologiju malih robota koji bi u ljudskom krvotoku tražili i uništavali bolesti i ispravljali greške u radu organizma (prevencija tumora, HIVa i drugih bolesti). Pitanje je vremena kada će zamjenjivanje organa mehaničkim spravama kao i neuročipovi ući u svakodnevnu praksu.

Postavlja se pitanje gdje je granica robot / čovjek? Kada robot postaje čovjek, a čovjek robot? Možda sve dovede do toga da robot postane "nova vrsta", koja će biti u stanju razmišljati o samoj sebi, pa i svojim pravima, a tada mogućnosti postaju bezbrojne.

MIOC sapiens

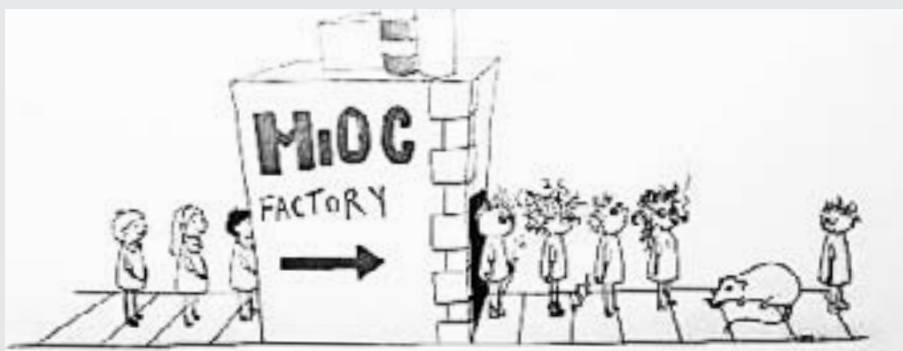
Kad Miočići pričaju o inteligenciji...

Piše: Maja Aralica, III.b

Ovo nije bio test inteligencije. To prepuštam psiholozima. Nije to bio ni običan informativni upitnik. To prepuštam statističarima. Mi "tremaši" htjeli smo samo čuti kako III. gimnazija "diše" kad je riječ o inteligenciji – kako je shvaćaju, koliko je cijene i kakvu kod sebe nalaze. Zato sam postala pošast sa žutim fasciklom u ruci koja gnjava učenike koji upravo pokušavaju pobjeći kući, maltretira profesore koji nastoje održati nastavu, trči po zbornici u pokušaju da sazna tko je u kojoj učionici i kuca po zelenilu brojnih miočkih vrata. Ne brinite, kad me idući put vidite, ne morate bježati. Anкета je gotova, rezultati su tu. A oni nam kažu sljedeće...

Koliko god (s razlogom) bili na glasu kao oni koji je posjeduju u velikim količinama, Miočići inteligenciju pretjerano ne cijene. Izuzevši onih optimističnih 19.55% koji tvrde da je u školi zdrava pamet sve što nam treba, ostali, poučeni satima, kako kažu, "štreberluka", ipak govore suprotno – bez rada ("i molitve", kako piše jedan anketirani) nema petice u našoj školi. S time se slaže dobrih 28.03% učenika, a tome njih 15.91% pridodaje i trud. Ima i onih koji žive više u skladu s današnjim vremenom pa napominju da je upravo snalažljivost ono što vodi do osmijeha – među tih 12.12% kriju se čak i oni koji idu do ekstrema navodeći "podlost i lukavost" kao rješenje svih đačkih problema. U duhu morala i etike, to rješenje ne preporučujemo. Neki iznad inteligencije smještaju još mnoge sitne trikove, poput praćenja na satu, dobre organizacije i još bolje koncentracije, te one ne tako sitne i sigurno ne s užitkom spomenute, kao što je "ubijanje od učenja", marljivost i vježba.

Ni u životu se inteligencija očito nije iskazala – čak 72.93% naših gimnazijalaca smatra da na tom polju nije od velike pomoći. Zanimljivo je da joj to predbacuje više pripadnica ženske populacije nego muške, dok su četvrtaši sa svojih

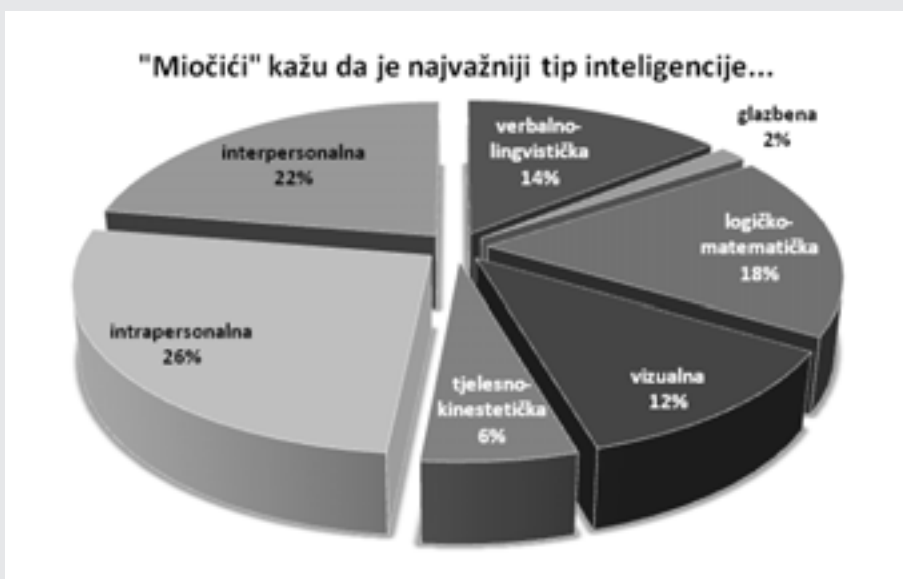

83.33% od svih generacija daleko najpessimističniji. Svrnuvši pogled na obrazloženja, na ovom se pitanju iskazalo onih 23.93% lukavih koji su snalažljivosti uspješli podariti prvo mjesto među odgovorima. Nju slijede upornost s 13.68%, zatim trud i njegovih 10.26%, pa mudrost, veze,

ambicija, odlučnost...sve do kreativnosti, koja je već u ovoj anketi bila demonstrirana komentarom "nije u šoldima sve, pa ni u dr.mr.sc."

Ipak, nisu Miočići u potpunosti protiv inteligencije, dapače – njih 71.43% (među kojima ovaj put prevladava muževnija

GARDNEROV TIP INTELEGENCIJE	OBJAŠNENJE
verbalno-lingvistička	sposobnost upotrebe riječi
glazbena	sposobnost razumijevanja i upotrebe glazbe
logičko-matematička	primjena logike u sistemima i brojevima
vizualna	sposobnost viđenja stvari u umu, vizualna percepcija
tjelesno-kinestetička	sposobnost upotrebe tijela za izražavanje i kreiranje novog
intrapersonalna	razumijevanje vlastitih misli i osjećaja
interpersonalna	sposobnost uspješne komunikacije s drugima

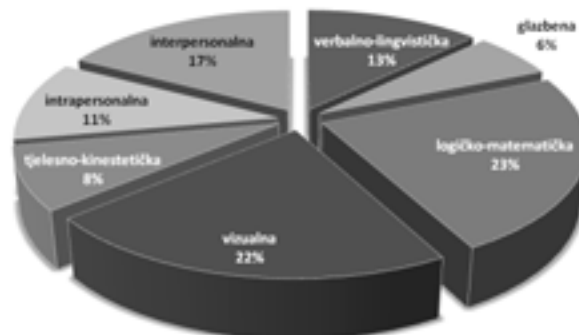

vrsta) tvrdi da visok kvocijent inteligencije ne može biti otežavajuć i da ga je svakako lijepo posjedovati. Unatoč tome, ostatak škole čvrsto se drži uvjerenja da nije uvijek s IQ-om tako lako, a to i temeljito obrazlažu: govore da "društvo nije spremno za velike promjene koje zrele i inteligentne osobe žele", da je teško prosječnima razumjeti one koji to nisu, da neshvaćanje i ljubomora okružuju inteligentne pojedince te da im prevelika očekivanja stvaraju negativan utjecaj. Najviše je ipak onih koji naglašavaju neprihvaćenost (42.42%), dok neki spominju i unutarnje probleme "povlaštenih" osoba, poput prevelikog poimanja općih problema, opterećujućeg analiziranja svega što ih okružuje te previše stvari koje odvlače s glavnog puta.

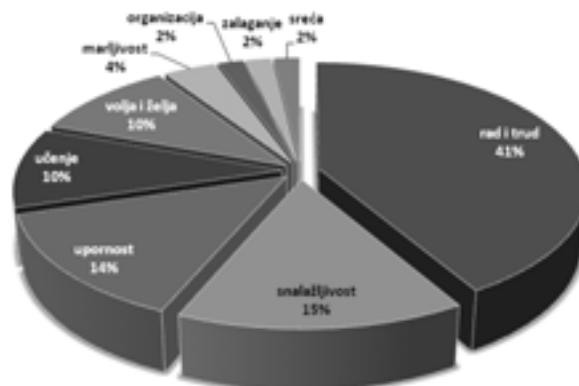
Sljedeći zadatak bio je svakako najnaporniji svim anketiranim – bilo je tu stenjanja, tužnih pogleda i nasumičnog nabacivanja brojeva u stilu "1, 2, 3, 4, 5, 6, 7". Pitanje je, naime, zahtijevalo da se Gardnerovi tipovi inteligencija (objašnjeni u tablici) poredaju prema osobnom shvaćanju njihove važnosti. S muškog najčešćeg odabira logičko-matematičke inteligencije, žene su ipak uspjele sa svojih 33% dovući intrapersonalnu inteligenciju na ukupnih 26% i na čelo ljestvice. Neslaganja ipak nije bilo po pitanju najvažnijeg tipa inteligencije za koji je s usuglašanih 58% odabrana glazbena. No, da ne bi jedna prirodoslovno-matematička gimnazija izdala svoj stil i način života, Miočići su s ponosom (i s 30% glasova) izabrali logičko-matematičku inteligenciju kao onu koju kod sebe smatraju najrazvijenijom. Tijesno uz nju našla se s 21.81% glasova vizualna inteligencija koja je očito čučala skrivena u miočkim srcima i umovima. Kao posljednji tip inteligencije opet je izvisila glazbena, sa svojom nesretnom sudbinom i 6.02%.

I tako su jadni Miočići preživjeli mene i moju strašnu anketu. Zauzvrat su dobili ove informacije i moju iskrenu ispriku za maltretiranje. Ali ne znaju da nisu oni ti kojima je bilo najteže – njihovi su jauči upućeni anketama bili prilično naglasani nekoliko sati poslije, u tišini moje sobe – pri susretu s hrpom papira koja je čekala da bude obrađena, postotak po postotak.

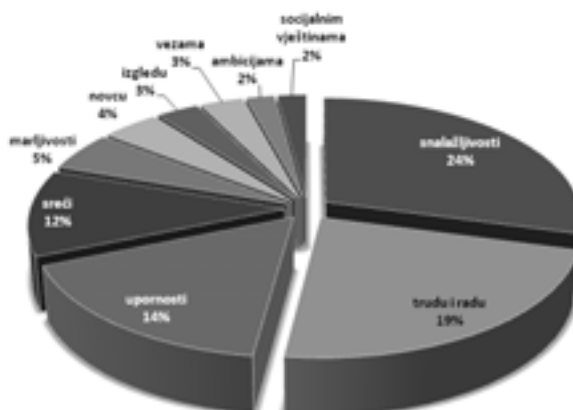
"Miočići" smatraju da im je od tipova inteligencije najrazvijenija...

Oni koji ne misle da inteligencija čini čuda, kažu da je za uspjeh u školi važnije...

A oni kojima inteligencija nije dovoljna ni za životni uspjeh, važnost pridaju...

Stilovi učenja

Piše: Danica Bavčević, dipl.psiholog

Stil učenja je način na koji primamo i obrađujemo informacije.

Termin stilovi učenja koristi se za opisivane stavova i ponašanja koja određuju naše preferencije u učenju. Većina ljudi nije svjesna koji im stil učenja odgovara, iako imaju ideju o tome da iz nekih aktivnosti i situacija uče uspješnije nego iz drugih.

Ljudski mozak ima ogromno bogatstvo mogućnosti. Uvijek radi kao cjelina, ali ovisno o podražajima, prevladava aktivnost u lijevoj ili desnoj mozgovnoj hemisferi.

Sposobnosti lijeve i desne strane mogu se razviti do određene razine kompetentnosti. Više razvijamo onaj dio kojemu pridajemo više pozornosti (jezični, matematičko-logički,...). Istraživanja pokazuju da svaki stil učenja koristi različite dijelove mozga. Zapošljavanje lijeve i desne strane mozga efikasnije je za proces učenja, tzv. "whole brain teaching". Postoje brojne teorije koje na različite načine objašnjavaju i povezuju prirodu inteligencije i različite stilove učenja. Na primjer teorije Davida Kolba, R.M. Feldera i B.A. Solomana, Rite Dunn i Kena Dunna.

Iako postoji niz različitih viđenja stilova učenja, ovdje ću prikazati pristup temeljen na Gardnerovom modelu višestruke inteligencije koji se danas često spominje. Prema tom modelu imamo sljedeće stilove učenja:

Vizualni (prostorni) - Točno opažanje i snalaženje u prostoru, sposobnost prostornog oblikovanja, osjećaj za boje, linije i oblike, sposobnost vizualizacije, misle u slikama, stvaraju umne predodžbe, mogućnost grafičkog prezentiranja ideja, koriste metafore, imaju smisao za cjeline, vole umjetnost: crtanje, slikanje,

kiparstvo, pamte uz pomoć slika, lako čitaju zemljovide, karte i dijagrame.

Auditivni (glazbeni) - Učenje slušanjem (češće teškoće s čitanjem i pisanjem) i uz glazbu. Dobar osjećaj za ritam, dinamiku, melodiju.

Verbalni - Lakoća izražavanja, riječi kao poticaj, bogat rječnik, bogatstvo jezičnog značenja izričaja, korištenje riječi u rješavanju praktičnih problema, osjetljivi na obrasce, vole red, sustavni su, vole slušati, čitati, pisati, dobro im ide pravopis, vole igre riječima, dobro pamte trivijalne stvari, mogu biti dobri javni govornici i debatanti, specijalisti za jezik mogu više preferirati usmeni ili pismeni način komunikacije.

Logičko-matematički - vole apstraktno mišljenje, vole biti precizni, uživaju u računanju, vole biti organizirani, koriste logičke strukture, uživaju u računalima, uživaju rješavati probleme, uživaju eksperimentirati na logički način, vole uredno voditi bilješke, lako prepoznavanje uzoraka i veza između naizgled besmislenih sadržaja, sposobnost kategorizacije, klasifikacije, zaključivanja, generalizacije, sistematičnost, sposobnost sagledavanja šire slike – cjeline planiranja (izrada plana aktivnosti, puta...)

Motorni (kinestetički) - Sposobnost služenja cijelim tijelom u izražavanju misli i osjećaja, spretnost ruku pri izradi predmeta ili umjetnina, dobra koordinacija, ravnoteža, potreba za kretanjem tijekom učenja, iznimna kontrola vlastitoga tijela, dobar osjećaj za vrijeme, vole dodirivati, vješti u rukotvorinama, uče sudjelujući u procesu učenja, sjećaju se onoga što se radilo, prije nego onoga što je rečeno ili što su vidjeli, dok slušaju poigravaju se s objektima, nervozni ako ima malo pauza.

Interpersonalni (društveni) - Lakoća komunikacije s drugima, korištenje neverbalnog izražavanja, sposobnost slušanja i razumijevanja drugih (osjećaja, raspoloženja), vole rad u grupi ili mentorski rad na zajedničkim temama ili problemima, društvene aktivnosti, grupni sportovi, znaju dobro pregovarati, mogu dobro dokučiti tuđe namjere, uživaju u društvu

Ja sam vizualno - auditivni tip učenika i molim vas da se ponašate u skladu s tim.

s drugima, imaju mnogo prijatelja, vole posredovati u nesporazumima.

Intrapersonalni (individualni) - znanje o samom sebi, osjetljivost prema vlastitim osobinama, duboka svjesnost vlastitih osjećaja, dobro razvijen osjećaj vlastitog ja, intuitivnost, samo-motiviranost, duboka svjesnost vlastitih prednosti i slabosti, vrlo cijeni privatnost, želi biti različit od većine ljudi. Individualci, nezavisni, skloni introspekciji, dobra koncentracija, metakognicija, sklonost samoanalizi, vraćanju na prošle događaje i refleksiji, skloni provesti puno vremena rješavajući problem koji se mogao jednostavnije riješiti u razgovoru s drugima.

Ljudi koriste različite stilove. Netko ima dominantni stil s više ili manje korištenja drugih stilova, netko koristi različite stilove za različite situacije.

Koji je vaš stil učenja? Kako ćete to odrediti? Ukoliko niste uspjeli zaključiti na osnovi gore navedenih karakteristika možete ispuniti upitnike koji će točno odrediti

vaš stil učenja. Neki od upitnika se nalaze na dole navedenim web stranicama, pa ih ispuniti i odredite vaš stil učenja!

Sada kada ste odredili svoj stil učenja možete se zapitati:

Kakvu to važnost ima za mene? Kako i na koji način mogu iskoristiti to saznanje?

Poznavanje i korištenje vlastitog jedinstvenog stila učenja ili rada može biti ključ uspješnog učenja i rada.

Stilovi učenja nisu zadani, razvijaju se.

Ne postoji jedini ispravan stil, već stil/stilovi koji najviše odgovaraju određenoj osobi.

Mogu se razvijati sposobnosti u manje dominantnom stilu kao što se može napredovati u stilovima koji se već koriste – ako se za to stvaraju uvjeti.

Stilovi učenja razvijaju se pomoću različitih metoda poučavanja te je nužno da i nastavnici u svom radu koriste i potiču različite stilove.

Ne postoji jedan način učenja ni poučavanja koji bi koristio svima na isti način,

pa tako primjena istih metoda sustavno diskriminira skupine učenika kojima ne odgovara.

Poučavanje različitim metodama omogućava razvijanje različitih stilova učenja.

Korištenje više stilova u procesu učenja omogućava bolju obradu informacija, veću kreativnost i bolje prisjećanje naučenog.

Ukoliko vas je ova tema zainteresirala, više informacija o tome možete naći na sljedećim stranicama. Tu se također nalaze i upitnici za određivanje vašeg stila učenja:

- www.vark-learn.com
- www.learning-styles-online.com
- www.memletics.com/overview.asp
- www.superteaching.org/stmind.htm

Einsteinov test inteligencije

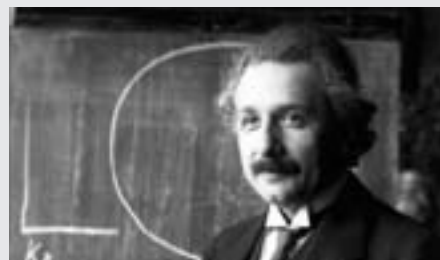
Ovo je kviz kojeg je složio Albert Einstein, te bez ikakvih istraživanja navodno rekao da ga 98% ljudi nije u stanju riješiti. Bez obzira na to, zadatak nije jednostavan i rijetki su koji ga mogu riješiti brzo. Možda je tvrdnja o 98% točna pod uvjetom da se test rješava napamet bez pomoći olovke.

Zadatak:

1. Imate 5 kuća u 5 različitih boja
2. U svakoj kući živi osoba druge nacionalnosti
3. Tih 5 osoba pije različita pića, puši različite cigarete i drži različite ljubimce.
4. Nitko nema istog ljubimca, ne puši iste cigarete i ne pije isto piće.

Podatci:

1. Britanac živi u crvenoj kući
2. Šveđanin drži psa
3. Danac pije čaj
4. Zelena kuća je lijevo od bijele
5. Vlasnik zelene kuće pije kavu
6. Osoba koja puši Pall Mall uzgaja ptice
7. Vlasnik žute kuće puši Dunhill
8. Čovjek koji živi u kući u centru pije mlijeko
9. Norvežanin živi u prvoj kući
10. Čovjek koji puši Blend živi pored onoga koji drži mačku
11. Onaj koji drži konje živi pored onoga koji puši Dunhill
12. Čovjek koji puši Blue Master pije pivo
13. Nijemac puši Prince
14. Norvežanin živi pored plave kuće
15. Čovjek koji puši Blend ima susjeda koji pije vodu

Pitanje:

Tko ima ribe?

Einstein je napomenuo da se uvijek moramo preispitivati i nikad ne prestati sumnjati. Svrha toga je pronalaženje pravog rješenja ili otkriće da ne postoji jednoznačno rješenje. Nije potrebno da vam ovdje stavljamo rješenje jer svatko tko točno riješi zadatak to će i znati. Čim rješenje zadovoljava svih gore navedenih 15 tvrdnji to je znak da ste točno riješili problem.

MATURALNA VEČER 2011.

Zašto sam poslan u voditeljice?

Piše: Franka Kovačević, IV.e

(Hvala iznimnoj voditeljici B smjene, školskom pedagogu, profesoricu psihologije i razrednici 4.E (sve u jedan - "žena, majka, kraljica") na marljivom prikupljanju ovih dragocjenih podataka!)

Išao sam na marendu, bio je prekipući "burek", uvatila me jest žgaravica u želudcu pa mi je došla muka. Nakon toga sam se pod hitno trebao osvježiti i dok su prošle sve te tegobe moje napokon sam mogao ići žurno na 4. sat kemije. Vrhunac cijele radnje se nalazi u tome što sam se opet preračunao "po tko zna koji put" i stoga kad je već došlo do minuta da uđem u učionicu kemije uz zamolbu da me profesorica pusti, nažalost nije do toga došlo već me odbila i uslijedio je neopravdan sat.

F.B. (24. 9. 2010.)

Preko informatike 5. sat sam ometao nastavu. Više puta sam upadao s izjavama koje nemaju veze s predmetom. Nakon upozorenja sam se smirio, ali ne dugo nakon toga nastavnik me poslao u voditeljice smjene. To sam radio ničim izazvan i još sada ne znam zašto. Ovo mi je škola za sljedeći put. Neće se ponoviti.

R.K.

Poslan sam u pedagoga zbog neprimjerenog ponašanja na satu. Dok je moj razredni kolega rješavao zadatak iz domaćeg uradka koji se dio razreda nije udostojao napisati ja sam ležao na klupi čekajući da se zadatak riješi i da nastavimo s nastavom. Smatram da je razredničina reakcija opravdana jer je moje ponašanje na nastavi bilo nedolično.

T.G. (13. 9. 2010.)

Na informatici sam se smijao, to je prof. zasmetalo, i rekla mi je da "prošetam". Eto, sad se više neću smijati i neću više šetati.

A.S.

Razrednica je objašnjavala zadatak na ploči. Ja sam u isto vrijeme pitala z. Kako se provjerava jeli korisnik unia broj, a razrednica mi je rekla "b. Izađi vani i reci voditeljici da pričaš u isto vrijeme kad i ja!". I to je to.

M.B. (22. 10. 2010.)

Na satu hrvatskog jezika pričao sam i ponašao se nepristojno. Sat je bio "malo" dosadan pa je iskušenje bilo preveliko da ne porazgovaram s kolegom. Nažalost, dotična profesorica je to uočila i odlučila me kazniti pa zato ovo pišem. To se više neće dogoditi, bit ću pažljiviji sljedeći put.

I.R.

Uzela sam žvaku i stavila je u usta. Profesor N. me vidio i poslao me na INFORMATIVNI RAZGOVOR.

Neću više žvakat žvaku na satu i ispričat ću se profesoru.

A.P.

Profesorica iz informatike me poslala kod psihologice jer ometam sat. Ocjena iz kemije mi je izazvala nervozu pa sam malo ometao sat. Atmosfera u razredu je čudna tako da je samo pitanje kada će netko biti izbačen.

Iskupljenje: Ispričati ću se predmetnoj profesorici.

B.V. (15. 10. 2010.)

1. Zašto sam poslan u voditeljice?

Ja, M.P.S., rođen 28. rujna 1991. u M., sa trenutnim prebivalištem u Stobreču,

visine 185 cm i težine 75 kg te brojem obuće 44.5, sam poslan u kabinet voditeljice od strane profesorice XY (podaci poznati redakciji) zbog svog krajnje nepristojnog ponašanja. Naime, u 16:05, dana 22. 03. 2010. godine, inače svjetski dan voda, ja sam se igrao sa upaljačem. Primjetio sam da na vrhu ima kolut i ja sam ga okrenuo hitro. Sasvim iznenađen promatrao sam vatru koja me tužno gledala. Gotovo da sam čuo njene vapaje u svojoj glavi: "Danas je dan voda, a dan vatre uopće ne postoji. Daj da gorim na dan svoje najveće tuge. Ja i voda nismo baš neki veliki prijatelji. Gdje god ja pokušam nešto zapaliti, dođe voda i smoči me. Ja tada umirem."

Ja sam stoga odlučio vatri ublažiti tugu tako što ću aktivirati upaljač. Međutim, u taj tren profesorica me grizodušno pogledala. Mogao sam i pretpostaviti da je ona dobra prijateljica vodi te da one surađuju. Ja posve nemoćan morao sam ostaviti svoj upaljač u učionici te tužno odšetati do voditeljice smjene gospođe I.J., prof.

2. Kako bih se trebao ponašati?

Pristojno, što podrazumijeva ne-igranje sa upaljačem. Kajem se od svega srca, što uvrijedih profesoricu, najveće i najmilije dobro. Mrzim sve svoje upaljače i čvrsto obećajem da ću se popraviti i da se njima neću više igrati.

M.P.S. (22. 3. 2010.)

Zašto ometam nastavu?

Ja ne ometam nastavu nego spavam tj. malo se odmaran. Zašto svi misle da sam ja kriv, pa nastava je ometala mene.

Kako bih se trebao ponašati na satu?

Ja ću se popraviti i bit ću jako dobar i neću ometat nastavu, ali morat ću vas koji put posjetiti tijekom sata, i očekujem da će te ispuniti moju želju, jer će se tako smanjiti broj moji problema.

J.L.

Zašto ometam nastavu?

Eh... Pa ja nisam ometao nastavu. To je profesorica krivo percipirala. ŠTOVIŠE NASTAVA JE OMETALA MENE!!! Ja sam raspravljao o vrlo bitnoj temi sa prijateljem iz razreda u tišini, ali eto imao sam nesreću da me profesorica vidjela i poslala ovdje gdje jesam i radim što radim.

Kako bih se trebao ponašati na satu?

Pristojno... i ne smijem pričati ni s kim u razredu. Te smijem govoriti samo onda kad mi se profesor obrati. Moram pažljivo slušati i aktivno sudjelovati u obradi teme koja je taj dan na planu i programu.

D.B.

Na satu hrvatskog jezika sam pričao s kolegom iz klupe. Zbog toga je i on bio kažnjen iako mislim da sam je više kriv jer jednostavno sam takav tip osobe. Profesorica me već 3. put premjestila s mjesta gdje sjedim ali svaki put pričam. Ja trebam pomoć.

M.B.

Na satu hrvatskog jezika sam se igrala da sam vila, malo, ali malo sam pričala, nakon 10-ak minuta profesorici je puka film (vjerojatno radi moje magije) pa me premjestila u prvu klupu. Kad sam tamo sila malo sam se smirila, i onda sam se na momenat okrenila, pa me profesorica poslala kod voditeljice. Na pitanje šta ću reći kad dođem odgovorila mi je: "Reći da si pričala". Kako dubokoumno. Profa je u PMS-u.

I.L.

Profesor K. me poslao na razgovor u voditeljice zato što sam na satu povjesti imala bilježnicu iz lektire. Ali nisam ja kriva jer sam samo išla provjerit jesam li sve napisala, i pratila sam na satu. Profesor mi je dao ocjenu nedovoljan (I) i rekao da će mi dogovoriti razgovor u psihologice.

Također je rekao da je to prestrašno i da mu se to još nikako do sad nije dogodilo.

A.V. (13. 12. 2010.)

Na satu informatike rukom, tapšući po leđima pokušao sam dozvati svog kolegu iz razreda koji je sjedio ispred mene. To je profesorica, očito shvatila kao ometanje nastave, iako ne znam zašto jer mu nisam ništa rekao...

Ubuduće neću dozivati prijatelja, unatoč tome što cijeli razred priča. Biti ću uzoran učenik te pažljivo pratiti nastavu te čak možda i upozoravati svoje kolege iz razreda budu li pričali, jer je to ometanje nastave...

XY

1. MM P., 27. 9. 2010.
2. Prof. XY
3. Ometao nastavu razgovorom
4. Što sam radio?

Razgovarao s kolegom o tome kako puno ima od Marjana do Lokava. Ispričao sam se profesorici jer sam svjestan da ne bih smio pričati na satu. Neću više.

M.M.P.

I nakon MIOC-a Miočani

Piše: Jere Žarko, izvršni dopredsjednik Udruge bivših Miočana

Maturiraš i "upadneš" na faks bez ikakvih problema, postaneš uspješan student/ica i pred tobom je svijetla budućnost, ali tu i tamo, kada sretnoš stare prijatelje, drago ti je opet biti u društvu onih koji znaju barem prepoznati integral, koji znaju kakve su face Tonkica i Vrba i koji, kao i ti, dignu malo pogled svaki put kad čuju riječ "MIOC".

Baš zbog takvih i sličnih trenutaka 2008. godine u Zagrebu je osnovana Udruga bivših Miočana s ciljem okupljanja svih onih koji se i mnogo godina nakon svoje mature osjećaju Miočanima. Nakon rješavanja svih formalnosti, ideja rođena u krugu nekoliko nekadašnjih

razrednih kolega postala je stvarnost i udruga je zaživjela upisavši tako na zvjezdano nebo hrvatskih troslovnih akronima još jedan, nama bivšim Miočanima posebno drag, – UBM.

Danas UBM okuplja veliki broj bivših učenika 3. gimnazije u Splitu koji su je pohađali tijekom zadnjih desetak godina, a danas rade ili studiraju uglavnom u Zagrebu i Splitu. Ono što je najbolje je da taj broj stalno raste, a sa svakim novim članom udruga postaje još bolja i organiziranija. Započeli smo s tradicijom organiziranja Brucošijade bivših Miočana za koju se nadamo da će postati događaj koji će s užitkom posjećivati što veći broj naših članova i njihovih prijatelja. Ostvarili smo kontakte sa Studentskim zborom, pokrenuli web-stranicu (www.miocani.net), kao i profil na Facebooku koji je odlično posjećen. Kad god smo u financijskoj situaciji da to možemo, naše članove počastimo barem kakvom zajedničkom pizzom ili kavom u dobrom društvu.

Suradnja s vašom i našom 3. gimnazijom je više nego odlična i imamo podršku ravnateljice u svim našim projektima i aktivnostima na kojima zajedno radimo.

Želimo kao i kad smo bili učenici 3. gimnazije, ostati totalno drukčiji od drugih.

Zato se nadamo da ćete zajedno s nama stvoriti tradiciju i da će riječ *Miočanin* postati brend.

Ponosni smo na vaše uspjehe, na školu koju smo pohađali i profesore koji su nas podučavali i nestrpljivo vas očekujemo među našim članovima.

DRŽAVNA MATURA

Želimo čestitati svim učenicima i profesorima 3. gimnazije u Splitu koji su sudjelovali u ostvarenju izvanrednog uspjeha na posljednjoj državnoj maturi. Napokon ste dobili priliku dokazati ono što svi koji su pohađali ovu školu odavno dobro znaju, da je popularni splitski "MIOC" najbolja srednja škola u državi, i tu priliku niste propustili. Teško je opisati kako je tih dana ugodno bilo biti bivši učenik naše škole i čitati naslovnice svih medija na kojima su napokon priliku da budu istinske zvijezde dobili oni koji to svojim talentom, znanjem i zalaganjem zaslužuju više od svih koje inače gledamo u tim ulogama. Sigurni smo da je ovo samo početak uspjeha učenika 3. gimnazije na državnoj maturi i da će svaka sljedeća generacija pomoći da škola koju smo svi mi pohađali uživa status kakav i zaslužuje.

Predsjedništvo Udruge bivših Miočana

O Stockholmu samo najbolje

Pišu: Iva Šimić, Il.b, Doris Dvornik, Il.b

Gradsko kazalište mladih Split prije dvije godine je preko Glazbene mladeži došlo u kontakt s jednim sakralnim zborom iz Stockholma i organiziralo gostovanje jednog dijela tog zbora. Djevojke su u svibnju 2009. godine došle u Split, održale par koncerata i oduševile Split. Bile su smještene kod nas kojima su nedavno uzvratile gostoprimstvo. Naime, 21.10.2010., nas 18 stalnih članica ansambla GKM-a zajedno s ravnateljicom, gospođom Ljubicom Srhoj i šefom tehnike, gospodinom Mihom Dolinom, otputovali smo u hladnu Švedsku.

Dan 1.

liii - avantura je započela! Vaganje torbi, čekiranje karata... Uzbuđenje je bilo i više nego očito. Za neke je bio ovo prvi let avionom, za neke prvi odlazak u inozemstvo, a neki su to već proživjeli, ali ne s ovako dobrom ekipom. Poletjeli Splićani prema dalekoj Švedskoj, s nelažljivošću na licima, i strepnjom pred turbulencijama. Sretni su oni koji su sjedili do prozora, pogled je bio više nego veličanstven. Neusporediv s fotografijama ili snimkama koje često možete vidjeti.

Prvi let prošao je odlično. Kad smo sletjeli u München, tek smo onda vidjeli što znači PRAVI aerodrom.

Zapečaćeno je. „Las Balkanjerass“ su uspješno stigle u Stockholm. U večernjim

satima, na kraju snaga, panično smo tražile prtljagu koja se vrtila na pokretnoj traci. I za ne vjerovati, prtljaga D.D., kao i prtljaga kolegice N.P., završile su u Kopenhagenu! Stvari su, doduše, bile primljene odmah sutradan. Glavna voditeljica švedskog zbora, gospođa Börjeson tada je odredila kako ćemo se rasporediti za noćenje. I.Š. je bila primljena kod jedne šesnaestogodišnje rokerice koja također pohađa matematičku gimnaziju, a D.D u obitelj čiji je otac, na sreću i nesreću, bio Hrvat. Te smo večeri teško

spavali, još uvijek nas je držalo ogromno uzbuđenje.

Dan 2.

Snijeg! Dok sam trljala oči u nevjerici, pahuljice su tiho padale i stvarale bijeli pokrivač. Dogovorile smo se naći na jednoj od metro stanica, legendarnoj Gamla Stan stanici. Stockholm je građen na 14 otoka i svaki nosi svoje ime: Gamla Stan, Slussen... tako da je snalaženje u tom gigantskom gradu bilo malo teže, ali uspješno smo savladale taj teritorij.

Šetajući Gamla Stanom, povijesnom jezgrom grada, posjetile smo Royal Palace, riznicu i muzej. Najviše nas se dojmio Nobelov muzej. Sa stropa se nižu slike i životopisi svih dobitnika. Na zanimljiv i upečatljiv način prezentirana su najvažnija otkrića. Postoji i dječji dio muzeja gdje se djeci, bojama i igračkama, približava znanost.

Šveđani su jako ljubazni, te smo uz njihovu pomoć pronašli put do velikog McDonalda, iako ih ima na gotovo svakom uglu. Nakon ručka bilo je vrijeme za pokret. Imali smo maaalnih problema s autobusima, sustavima poništavanja karti (I.Š. i dio ekipe bili su izbačeni usred neke zabiti) i hvatanjem metroa. Neki su se snašli i došli na vrijeme, a neki su kasnili debelih sat vremena. Nastup se održao u jednoj od osnovnih škola koja izgleda kao gimnazija iz američkih filmova.

Nakon programa uživali smo u večeri i druženju s ostalim Šveđankama i upoznale njihove obitelji. Krasne švedske delicije bile su poslužene, među njima neka slasna mesna pita. Zainteresirane za recept, upitale smo koje je to meso. Nakon što smo saznale da jedemo malog rogatog losa, nismo se usudile više jesti tu pitu.

Poslije su neki išli van, a neki su se odlučili otići kući i dobro se naspavati i odmoriti. No, nitko nije stigao gdje je

namjeravao jer su se neki metroi pokvarili zbog snježne mećave, a autobusi jednostavno nisu nailazili. Inače, u Švedskoj, kada autobus ne nailazi, pošalješ SMS na odgovarajući broj i centrala ti odgovori kada će doći. Nama nisu odgovarali... I.Š. i cimerica uputile su se kući pješke po velikom minusu. Više od sat vremena hoda do mjesta u kojem smo bile smještene nas je dotuklo.

Dan 3-

Jutro trećeg dana bilo je rezervirano za shopping! H&M je švedska marka, stoga

taj dućan možete naći na svakom petom koraku (kao i McDonalds). Jedan od zanimljivijih dućana je zasigurno Punk Shop koji jako voli alternativna mladež. Unutra možete pronaći veliki izbor plugova, naušnica, piercing nakita i odjeću za rokere, metalce...

Tog popodneva nismo zakasnili na probu. Inače, švedska protestantska crkva nije ni približno slična našoj katoličkoj. Kod njih je crkva mjesto druženja. Arhitektura i uređenje je zadivljujuće, a u njoj se pjeva, pleše, svira, kuha... Uistinu prelijepo mjesto u kojem možete uživati družeći se sa simpatičnim profesionalnim umjetnicima i osobljem. Taj dan smo naučili zapadnoafrički ples uz plesačicu i koreografkinju Kicki i jednog afričkog bubnjara.

Neki su otišli na večeru s voditeljicom zbora, njenom obitelji i nekim članovima zbora, neki su otišli svojim kućama, a neki su posjetili jedan od otočića u Stockholmu poznat po noćnim izlascima i odličnim provodima. Međutim, oni su zabavu mogli samo gledati kroz prozore raznih pubova i klubova budući da su maloljetni.

Dan 4.

Otišli smo u najpoznatiji muzej u cijelom Stockholmu – Vasa Museet. U tom se muzeju nalazi ogroman brod koji je

potonuo u stockholmskoj luci 1628. godine, a pronađen je 1961. Kada su ga izvadili iz mora, kako bi ga sačuvali od raspadanja prilagodili su uvjete u muzeju isključivo tom brodu.

Nakon razgledavanja otišle smo u nabavu slatkiša. Naime, u staroj jezgri grada nalaze se živopisne slastičarnice s lizalicama veličine čovjekove glave, preko tisuću vrsta čokolade, slatkiša svih vrsta, veličina i oblika.

Te večeri nastupale smo u crkvi povodom Svjetskog dana UN-a. Crkveni zbor izvodio je pjesme na švedskom, latinskom, ali i neke pjesme Michaela Jacksona, kao što su Heal the world i Man in the mirror. Prekrasnim višeglasjima i zahtjevnom tehnikom uspjeli su razgaliti sva srca u crkvi. Zatim smo mi izvele neke naše songove koji su im se dopali. Vrhunac večeri bio je kada smo zajedno

s članovima zbora otplesali afrički ples uz tutanj bubnjeva i poklike. Uspjeli smo dići cijelu crkvu na noge! Poslije nastupa otišli smo na organiziranu večeru i zabavu. Tamo smo razradili plan sutrašnjeg puta i oprostili se od zbora i svih tih divnih ljudi koji su nam omogućili ugodan boravak.

Dan 5.

Došavši u kuću, I.Š. i cimerica oprostile su se od ljubaznih domaćina i razmijenile poklone. Donijele su jaaako pametnu odluku i nisu išle spavati tu večer. D.D i cimerica M.V. odlučile su spavati koliko su mogle jer ipak su trebale izaći u 04:00 iz kuće, a čekao ih je jako naporan dan. Spakiravši stvari, I.Š i cimerica dočekale su zoru razmjenjujući utiske i slušajući glazbu.

Stigavši „na knap“ u zračnu luku koja je ogromna, čekirali smo sami sebi karte, označili mjesta koja želimo, a miroljubivi

carinici su nas propustili bez ikakvih problema. Zbog velike hladnoće avionu su se krila zaledila, te smo morali pola sata čekati na polazak. Jedva smo stigli na Münchenski let, ali izgleda da nam je sve polazilo za rukom. Na Resnik smo stigli u kasnim večernjim satima. Doživjevši toplotni šok, s osmijehom na licu, izašli smo pred svoje.

I tako je završila naša avantura po bijelom svijetu.

Uvijek ćemo pamtili Stockholm kao predivan, miran, a opet uzbudljiv grad i Šveđane kao gostljubive i srdačne ljude koji ti pridržavaju vrata na javnim mjestima iako si pet metara iza njih, trče za tobom da ti vrate rukavicu koja je ispala iz torbe... Veselimo se mogućoj ponovnoj suradnji sa zborom i novom susretu sa Stockholmom, jer smo se u potpunosti zaljubile u taj grad.

Landing in London

Piše: Katja Galić IV.a

„I woke up today in London as the plane was touching down. And all I could think about was Monday and maybe I'll be back around.“ Otprilike ovako počinje moja avantura. Naime, ovo ljeto mi se pružila izvanredna prilika da odem u London na 14 dana usavršiti poznavanje engleskog jezika. Naravno, ponudu sam objeručke prihvatila i s nestrpljenjem iščekivala taj dan.

Nakon pakiranja kofera, koje je (za divno čudo) trajalo tek jedan sat, bila sam spremna za putovanje u Englesku. Iako nisam bila pretjerano uzbuđena, cijelu večer nisam mogla zaspiti. Nezaboravno putovanje započelo je u nedjelju, 25.srpnja 2010., u ranim jutarnjim satima. Poletjela sam iz Trogira za Zagreb. Uprkos polusatnom kašnjenju uspjela sam stići na sastanak na vrijeme. Nije bilo puno vremena za upoznavanje 14 ljudi koji su također putovali u London, te smo, za početak, zastali na imenima. Već u sljedećem trenutku sjedila sam u avionu Croatia airlinesa spremna za polijetanje. Nije bilo straha, ta ipak je zračni prijevoz najsigurniji oblik prijevoza. No, počela se javljati nostalgija. Avion kreće, proklizava pistom i uzdiže se u nebeske visine, a ja mislim na svoje najmilije. Nije

bilo potrebe za suzama jer znam da će vrijeme brzo proletjeti i da ću već „sutra“ ponovno biti s njima, bogatija za jedno divno iskustvo. Zbog neprospavane noći malo sam odspavala u avionu, a kada sam otvorila oči bila sam iznad Londona. Dva sata proletjela su u sekundi. U zračnoj luci ljubazno nas je osoblje usmjerilo na izlaz za grupe, ali prije toga smo se morali prijaviti na šaltere kako bi potvrdili razdoblje ostajanja u ovoj metropoli. Nakon toga je po nas stigao autobus koji nas je odvezao do centra u kojem smo boravili, McLaren house. U bloku od nekoliko zgrada dobili smo dva kata za našu malu hrvatsku grupu, te se smjestili u jednokrevetne sobe. Nakon objedovanja lunch paketa pošli smo se raspakirati i malo odmoriti kako bi bili u formi za šetnju dobrodošlice u večernjim satima, šetnju u kojoj nas je ljubazno osoblje EmbassyCES-a (programa za učenje engleskog jezika) provelo po gradu, tj. bližoj okolini našeg centra. Umorni od vožnje, ali i večernje šetnje, uputili smo se u svoje sobe i nakon opuštajućeg tuširanja utonuli u san. Budilica je zazvonila u 7 sati i bilo je vrijeme za spremanje i doručak u kanti ni koledža koji je bio udaljen svega četiri minute hoda od naših soba. Potom je

uslijedilo testiranje poznavanja engleskog jezika (gramatički zadaci i pisanje eseja) te razgovor s profesorima domaćinima. Po njihovoj prosudbi smješteni smo u grupe ovisno o stupnju poznavanja engleskog jezika i u toj smo grupi učili i radili sljedećih tjedan dana. Osoblje nam je pokazalo učionice, a svaki je „razred“ imao 10-ak učenika s kojima su radila 2 profesora. U jutarnjim satima obilazili smo razne znamenitosti Londona kao što su to Nacionalna galerija u kojoj smo se mogli diviti brojnim radovima vrhunskih slikara, Convert Garden, tržni centar poznat po malenim dućanima i štandovima, ali i uličnim zabavljačima. Posjetila sam i katedralu sv.Pavla, ali i Camden u kojem sam u potpunosti doživjela raznolikost subkultura. Na kraju prvog tjedna išli smo na jednodnevni izlet u Brighton, naprosto prekrasan grad s velikim lunapar kom u samom središtu grada, dugačkim plažama i obalama.

Nedjelja je bila rezervirana za odlazak u Oxford, grad svima nam drage Alise. Međutim, posjetili smo i čuveni Oxford College u kojem su snimani nastavci filmove o Harry Potteru. Kročila sam i u čuvenu blagavaonicu Hogwartsa koja u stvarnosti nije onoliko velika kolika se

čini na filmskom platnu, ali je očaravajuća. U večernjim satima na raspolaganju nam je bio i disco unutar samoga koledža, ali smo bili slobodni i sami obilaziti grad. Cijelo vrijeme smo bili u doticaju s različitim kulturama, pa smo stvorili brojna prijateljstva s Tajvančanima, Rusima, Srbima, Poljacima i Talijanima. Usko-

fotografa, divili se tehnologiji i općem npretku grada, te doseg u ljudskih spoznaja. Naravno i za dobar šoping je bilo dovoljno vremena, iako smo većinom gledali što kupiti onima koji nas čekaju kod kuće. Mjesta za nostalgiju bilo je samo u kasnim večernjim satima kada bi se preko laptopa ili mobitela čuli s najmilijima, i

u trenucima kada bi krenuli na počinak. Ipak, kada je došao i taj četrnaesti dan, bilo se teško odvojiti od Londona koji nam je postao novi dom, od ljudi s kojima ste se družili cijelo vrijeme, od onih koji su bili tu da nas nasmiju u svako doba dana i noći, od onih koji su s vama skakali i trčali po zelenilu londonskih parkova.

ro je nastupio i drugi tjedan boravka u Londonu. Već smo se poprilično uhodali i dobro snalazili, a blizina glavnih stanica metroa (Waterloo, Westminster i Elephant&Castle) nam je dodatno olakšala razgledavanje i snalaženje po gradu. Taj sam tjedan s nekolicinom djevojaka iz svoje grupe posjetila kuću Freddie Mercuryja, pjevača grupe Queen. Ni ostale znamenitosti Londona poput London eye-a, Muzeja nacionalne povijesti, muzeja Victorije i Alberta u kojem je tada bila postavljena izložba o Grace Kelly, te kuću voštanih figura, nisam zaboravila obići. Željni kulturnog uzdizanja uzbudeno smo prelazili sobe muzeja i razgledavali djela svjetski poznatih slikara, kipara i

Po povratku smo susreli i Luku Modrića, te smo blago uzdahnuli „Bilo kuda, Hrvati svuda“ i s nestrpljenjem ušli u avion, spremni za polijetanje.

Četrnaest dana koja su obogatila moj život, ne samo po pitanju jezika i obrazovanja, već i po pitanju kulture i prijateljstva, zauvijek su me promijenila. Jedno veliko sjećanje bit će tu do kraja mog ovozemaljskog puta i grijati me u hladne zimske dane. Osjećaj koji je uslijedio nakon što sam zagrlila i poljubila najmilije po povratku s divnog putovanja zauvijek će mi biti svjedok koliko mi oni zbilja znače. I što drugo nadodati osim: „Svuda pođi, ali kući dođi“, jer kod kuće zaista jest najljepše.

Što ti znaš o tome?

razgovor s Dječacima

Pišu: Doris Dvornik, Il.b, Marija Lelas, Il.c, Paula Šantić, Il.c

Ukoliko vam kad pročitate naslov ne zavrzoni u glavi, to znači da bi trebali pročitati sljedeći intervju. Naime, naslov ovog intervjua ujedno je i naslov jednog od bezbroj freestyleova Vojka Vrućine. Vojko je član Dječaka, zajedno s Ivom Sivom i Zondom (nekad zvan Mister Beba). Dječaci su grupa koju se često uspoređuje s TBF-om, te se govori kako su oni nasljednici slavnog TBF-a. Oni se ne slažu s tim komentarima budući da TBF i dalje ima snažan utjecaj, čak i van Hrvatske.

Dječaci su nastali 2005. godine. Tada je u sastavu bio i legendarni Kid Rađa. Međutim, on ih napušta 2007. Te iste godine potpisali su ugovor, a 2008. izlazi i prvi album u ovoj postavi Dječaka – DRAMA.

U sljedećem intervjuu nećete saznati mnogo o glazbi Dječaka, ali hoćete mnogo o njihovom životu.

U koje ste srednje škole išli i čime se bavite sada?

Zondo: Išo sam u Tehničku školu Tesla u Zagrebu. Sad radim dizajnerski posao i repam, službeno sam na birou.

Ivo Sivo: Ja sam iša u II., Jezičnu gimnaziju, sad radim na dizalici u škveru. Vjerojatno dok ovo izađe, tamo više neću radit. Kad san bija u srednjoj, bija san na nekom tulumu MIOC-a i bija san s nekom ženskom, prijateljica mi je sutra rekla da je imala brkove, ali meni se pari da nije imala brkove, al' dobro.

Vojko Vrućina: Iša sam u IV., Opću gimnaziju, Marko Marulić. Završija san FESB, računalstvo. Radija san dvi godine u firmi i onda dobija otkaz. Sad tražin posao.

Vi u srednjoj školi:

I: Nisan puno picava, nisan volia picavat. Prolazia san s 3 ili 4. Trećeg se razreda uopće ne sićan. Nisan glup, nisan pada predmete, groz mi se nije dalo učit.

Z: Puno sam spavao, velike i male odmore i sate. U 4. razredu sam imao 7 jedinica na polugodištu. Bavio sam se drugim stvarima. Radio sam jedan web o hrvatskom hip-hopu. Svima preporučam da dok su u školi nađu nešto što vole radit. Nešto osim škole.

V: Ja san sidija sam u predzadnjoj klupi. Bradu sam tek pustija u trećem srednje. Prolazio sam s 3 – 4. Nije me bilo baš lako primjetit. Pisao sam rime.

Što radite po cijele dane? Kako vam izgleda tjedan?

Z: Sad samo glazbu radimo. Uopće ne izlazin iz stana, ljudi mi donose kruv.

I: Ja san na poslu i igran igrice kad dođem doma. Izlazim samo preko vikenda jer se bojim izać vanka. Ne mogu trizan izać vanka.

V: Ja se isto bojim izać.

I: Radim. Kad sam doma čitam knjige. To radim i trošim vrijeme gledajući serije od *Futurame*, *Family Guya*, *Simspona*. Igram igrice i tu i tamo pišem rime.

Kako reagirate na negativne komentare na internetu?

V: Ja se naljutin, grozno. Svađan se s ljudima. Kad me neko vrida na našem forumu, ja ih odma brišen.

Z: Teško nam je. Puno nas to pogađa.

I: Pa navikneš se. Ako ima 100 komentara i recimo 80 ih je dobro, a 20 loše, onda ti nekako manje smetaju tih 20 loših

kad si upravo primio 80 dobrih. Ali, naravno, svako ko kaže da mu ne smeta - laže.

V: Ovisi čiji komentar. Ako znaš da je neko pametan, to je ok, ali ako je glup komentar, onda ništa od toga.

A što čitate?

I: Od klasika, nekih lektira koje i vi morate čitat, pa do SF i novijih knjiga. Najdraže knjige su mi *100 godina samoće* (roman Gabriela Garcíe Márqueza) i možda *Kvaka 22* (roman Josepha Hellera), ali ima previše dobrih knjiga, ka šta ima previše dobrih filmova.

Z: Uglavnom posuđujem s Akademije neke knjige o umjetnosti. Čitam Krležine novele trenutno, Wikipediju, Bibliju sam pročitao prošle godine.

V: Mislim da sam *Harry Pottera* zadnje pročitao. Šta ja znam. Nietzschea. U biti zadnje sam čitao Trumana Capotea - *In Cold Blood*.

Što mislite, dokle ste dogurali s Dječacima?

I: Mislili smo da ćemo doć dalje. Nakon šta smo potpisali ugovor, kad smo došli u priliku da nan album izađe vanka, mislili smo da ćemo trenutno bit dalje.

Z: Nismo još ništa učinili i nigdje dogurali jer nas svi mediji ignoriraju. Mislili smo čak da će nam se pjesme puštat na radiju, a budala.

I: Nakon *Kamiondžija*, ništa se više nije vrtilo na radiju.

V: Da nije bilo Danijela, nikad ne bi ništa postigli. U parku bi ja i Ivo i dalje repali i mislili da smo najbolji.

I: Mi imamo jako visoko mišljenje o našem radu, i mislimo da to zaslužuje biti na istom levelu s drugim najpoznatijim bendovima u Hrvatskoj. Tako da, ovo di smo trenutno, ne mislimo da je to pravedno. Problem je šta mediji ne gledaju na nas onako kako mi gledamo na sebe. Rijetko nas puštaju na radiju. Nema tog radio urednika koji će reć: "A idem sad svojoj publici priuštiti *Dječake*, da čuju.", nego će reć: "Ne, ne! Ne smimo to, izgubit ćemo stare babe za publiku."

V: Meni smeta kad čujen šta se vrti na radiju. Živin u državi di galeb leti svaki dan 24/7 na radiju.

I: Imamo neku internetsku popularnost, al' nemamo televizijsku i radijsku popularnost, niko nas ne vrti.

V: Gleda san *Domaćicu*, na MTV-u di je Top 20 domaćih spotova. Samo slovenski emo spotovi, likovi s kosom priko oka. Nigdi nas nije bilo. Mogli su bar *Punjene Paprike* staviti na 20. mesto. Da si vidija ko je bija na 10. mistu... Uglavnon, naljutija san se.

I: Mediji moraju imat ladice iz kojih vade videa određene vrste muzike. Neće pustiti nas jer smo mi u ladici između.

Z: A nemamo ni svoj poster.

Ivo: Zapravo, nismo napravili ništa dok nan poster ne izađe u *Teenu*.

Koje stranice na internetu rado posjećujete?

I: Samo našu stranicu od *Dječaka* (*djecaci.net*), i taj naš *Facebook*. U biti *Facebook* koristim da bi gledao slike od nekih ženskih šta me dodaju, i to je meni *fejs*. Idem i na ove hrvatske portale, tipa *www.index.hr* i *www.net.hr* koji su grozni. Bila je vijest da se Franka Batelić ljubila s momkom na tramvajskoj stanici. To je službeno dno dna. Uvijek kažen da neću ić na taj net.hr, ali uvijek otiđem i samo se iznerviram. Idem i na *Youtube* da bi slušao muziku.

Z: Idem na gomilu tih *cool blogova* i tražim slike finih žena.

V: Ja samo stojim na *fejsu* i *refresham*.

Što mislite o Facebooku?

V: *Facebook* je super. Ako je čovik debil, bit će mu debilan profil i debilni komentari ka šta je debil u stvarnom životu. Ali ja ne vidim ništa loše u njemu.

I: Mi nismo pravi ljudi za odgovarat na ovo pitanje jer ja ne bi ima *fejs* da neman bend. Pola ljudi ne poznajem šta su me dodali. Ako si normalna osoba dodaješ ljude koje poznaješ i koristiš *fejs* u druge svrhe nego mi koji ga koristimo za promociju.

Z: Al isto ti je, ionako svi na *wallu* gledamo samo prijatelje.

Što slušate?

V: Moguće da slušamo rep, ali i druge stvari.

Z: Imam svoj *Last FM*, tamo možeš vidjeti što najviše slušam. Najnapetije mi je otkrivati novu odličnu glazbu i zato stalno slušam nešto što nisam nikada slušao. Zbog toga slušam i puno loše glazbe.

I: Prvi originalni CD šta san kupija je bija od *Green Day* - *Dookie*. To je bit će bija šesti ili sedmi osnovne. I onda u srednjoj je bilo to razdoblje gdje san sluša 90% rep u srednjoj školi. To je trajalo nekoliko godina. I danas pratin taj rep, čisto da vidim šta je novo, ima li čega zanimljivoga. Al šta sam stariji, slušam sve više različitih vrsta muzike.

V: Ja sam u osnovnoj počea s *Backstreet Boysima* i *Prodigyem*. Neko mi je u srednjoj tutnija dvi kazete, jednu od *2Paca* i jednu od *Wu Tanga*, pa sam sluša rep, hard core. Pa san bija zaludeni fan *DMX-a*,

Kako se snalazite s obožavateljima? Ima li kakvih neugodnih situacija?

V: Neugodna situacija je što smo mi neugodni pa je njima neugodno.

I: Mislim da je najbolje da Zoni odgovori na ovo pitanje, ni ja ni Vujo nemamo obožavatelje i obožavateljice.

Z: Neki tipovi su mi na Božić u 3 ujutro ispred *Quasimoda* vikali "Ti sigurno ni ne slaviš Božić! Ideš sad uć priko reda a?!", a nije bilo nikakvog reda, samo su ljudi izlazili i nismo ni htjeli ući nego smo samo stajali ispred i pili. To je bilo smiješno.

V: Meni je neki lik na *fejsu* upa da je napravija više za mene ka fan nego što bi se ja usudija pomisliti. Onda sam ga maka iz frendova na *fejsu*.

skoro san nosija maramu oko glave. Pa sam počea slušat različite rep izvođače, na kraju san sa 16,17 godina počea slušat svašta. Ne slušan domaću muziku, uopće. Ništa osin domaćeg repa.

Koji su vam dobri domaći reperi?

V: Dobar je onaj Sett, Kandžija, Špica, Saša iz TBF-a, Batman 3000, Krešo Bengalka, Papi Batina i Vrući Zdravko.

Kakav je vaš idealan tip žene?

I: Ja nisan idealan tip muškog, pa neman ni idealan tip žene. Ako me može trpit onda super. Ma mora tu bit fizičke privlačnosti. Ne mogu bit sa ženon koja mi nije fizički privlačna. U biti bitno mi je da bude pametnija od mene, jer da je gluplja to bi bilo ko da ideš unazad.

Z: Postavljam te neke kolumne sa slikama žena na djecaci.net, te slike puno bolje objašnjavaju moj ukus nego što bih mogao ovako riječima objasniti, a i neman neki idealni tip, sve je to pitanje neke energije i privlačnosti u pogledu.

V: Meni je bitno da nije mršavica i da je zanimljiva. To je to.

I: Pusti to šta Vujo govori. Nije mi to uopće bitno, nego da bude dobra žena i mater mojoj dici. Treba imat te neke obiteljske kvalitete, ne da bude neka ludača, šta ne može samu sebe odgojit.

Z: Ko ne oženi ludu ženu, taj je peder. Jedino vridi trošit vreme s ludin ženama.

Koje su vam kompjuterske igrice najdraže?

I: Masu san vrijeme u životu potrošio na tu igru, *Football Manager*. Osim toga volija san masu igara kad sam bija mlađi, od strategija, *Warcraft*, *Starcraft* i to.

V: Ja sam bija zaluđen sa *Fallout* igricom kad san ima negdi 16 godina, bija san lud za *Starcrafton*. Ali nisan ima dobar kompjuter od tada pa san ispa iz igrice skroz, al sad san dobija novi pa namjeravan instalirat *Starcrafta* novog i uništiti sebi život.

I: Igramo PES zajedno.

V: Igrali smo i crve (*Wormse*) neko vrijeme. Skupimo se vamo pa igramo.

Recite nam nešto o freestyleu?

I: Šta se tiče toga *freestylea*, često reperi koji se pojavljuju na radiju imaju podlogu

i po njoj repaju. Mi najčešće to pokušavamo izbacit iz glave, iako je to teško. Vujo je tu najbolji. Ja san ima fazu od pet godina di nisan *freestylea*, samo zato šta nije bilo smisla *freestyleat* kraj Vojka, pa mi nije bilo napeto. To je vještina koju možeš uvježbat isto ka i neko ko igra tenis.

Z: Treba čitat dosta.

V: Neko san vrime stalno pila ljude, amo *freestyle*, da me nisu više tili zvat vanka. Pila san ljude dosta. To mi je super. To je jedino šta znan radit.

Kako regirate na Vojkov solo album "Kuje i laseri"?

I: Malo je dosadno, ono, heh. Malo je repetitivan, al' to je više do *beatova*. Inače odličan album.

Z: Super je.

I: Al' sad radimo i na novon albumu Kid Rađe, bivšeg člana Dječaka. Album će mu bit super, i naš će album bit super. Al' šta se tiče Vojkovog solo albuma, kad ga se usporedi s drugim sličnim albumima na balkanskoj sceni, najbolji je daleko. To je vrh trenutno.

Koji vam je nastup bio najdraži?

I: Meni je možda u Opatiji bilo najdraže. Svidalo mi se kako je sve zvučalo. Ljudi su se penjali na binu, jedva smo uspjeli nastaviti koncert. Za sada mi je u Opatiji jedan od najdražih.

V: Meni je bija ovd i u Splitu, u Quasimoda. Tu mi je bilo ludilo. Dva dana prije smo bili u Banja Luci, pa u Zagrebu s Vucom, pa na brucosijadi. Imali smo odvratan vikend.

I: U Zagrebu je bilo dosta dobro, preko iljadu ljudi. Nikada nismo nastupali pred toliko ljudi. Jedino smo pred više publike nastupali na Gripama s TBF-on, pred negdi tri iljade ljudi.

Na koje pjesme publika najbolje reagira?

Z: Na *Narodnu*.

I: Na naše najmelodionije pjesme. Na *Narodnu* i *Meko Sranje*. *Meko sranje* ima taj neki reggae ton, pa in se to sviđa. Ovisi kako koja.

V: Najbolje reagiraju na naše najgluplje pjesme. Šta nan je pjesma gluplja, to je njima bolja. Na primjer *Punjene paprike*. Ja recimo samo jedan *paprike* cilu pjesmu,

njima je to vrh. Sviđaju in se *Kamiondžije* di vozimo kamion.

Što biste ponijeli na pusti otok?

Ivo: Jednom kad ideš na pusti otok, gotovo je. To ti je presuda na cili život. Šta god ponija neće mi pomoć.

Kad bi ograničili to na pet stvari?

Ivo: Neman poantu nosit stvari na taj pusti otok. Šta god ponija, umrit ću sam. Da mogu ponit osobu, ponija bi ženu i kompjuter sa svin igrama i kompas, šibice.

Z: Ili zgradu.

I: Al' to onda više nije pusti otok ako poneseš zgradu.

V: Ponia bi Bibliju.

S kim bi vam bilo drago da vas se usporedi?

Ivo: S Wu Tangon i Outkastom. Ako te već moraju uspoređivat s drugim bendovima.

Vojko: I da nas barem malo, barem za nekih 50% manje uspoređuju s TBF-om.

Što vam je bilo najmrže u srednjoj školi?

V: Meni je to šta su WC-ovi bili loši. Imali smo čučavce. Nije bilo vrata. Odvratno.

I: Najmrže mi je bilo šta su razredi imali 35 ljudi i nijedan profesor nije ima volje da te upozna i da ti pomogne i da te pripremi za ono nakon srednje škole. Profesori su bili umorni i bezvoljni. Ako nisi osoba koja se voli eksponirat, profesor uopće nije moga znat ko si ti.

Imate koji savjet?

I: Uživajte u srednjoj. Bit će van i na faksu lipo. Al kad uđete u svijet odraslih i počnete radit, onda će vam bit grozno. Tako da...Uživajte dok možete.

Z: Nađite neko područje djelovanja, stvaranja i izražavanja koje u vama zbilja budi strast, i posvetite tome što više moguće vremena. Čovjek u životu može odlično raditi samo ono što u potpunosti voli, a jako malo ljudi to nađe u školi.

Ovim mladim momcima želimo još mnogo dobrih *freestyleova*, albuma, te im držimo "fige" da uđu u toliko priželjkivani Top 20.

Tjedan dana znanosti

Priča iz prve ruke o Ljetnoj tvornici znanosti koju već četvrtu godinu zaredom organizira MedILS, Mediteranski institut za istraživanje života

Piše: Maja Aralica, III. b

Neću pisati o hordama ustrajnih cvrčaka koji pretvaraju obale splitske šume u zaglušujuće diskoklubove, niti o važnosti znanosti u životu mladih. Ne pada mi na pamet pisati ni o dvjema osobama koje su se pokušale izgubiti od jedne strane Marjana do druge (što im je, začudo, i uspjelo, ali to je neka druga priča. Uostalom, rekla bi naša draga magistra T.: "Nomina sunt odiosa!"). Nemam namjeru pisati ni o povijesti MedILS-a, niti vas zamarati bilo kakvim brojkama ili činjenicama (kojima se jedanaestero srednjoškolaca ovog ljeta i te kako zamaralo). Ne, uopće neću pisati. Pričat ću vam - priču o tjedan dana ljeta utrošenih na daleko više od izležavanja na suncu.

Sve je počelo još daleko od ljetnih vrućina, na proljeće, kad su neki od nas slučajnim otkrićem, a neki namjernim pronalaskom, naišli na natječaj za prijavu na

Ljetnu tvornicu znanosti. Tada su jedni iz radoznalosti, a drugi iz iskustva, upisali podatke, napisali dirljivo motivacijsko pismo, te su, prije nego što su postali svjesni svog čina, kliknuli na "prijavi se" i time zapečatili tjedan dana aktivnoga ljetnog odmora. Možda su u zadnjim tjednima škole i požalili, proklinjući svaku buduću sekundu koja neće biti provedena u odmaranju, ali sigurno znam da su na kraju poželjeli produžiti te sekunde u sate. Poželjela sam i ja sama.

I tako smo, nas jedanaestero, jednog sparnog ljetnog dana, hrabro se okupivši usred gomile osnovnoškolaca i grčevito se hvatajući za onu "malo nas je, al' nas ima", pronašli svoje četiri zvijezde vodilje, jednu oceanografinju i tri studenta, koji su nam iznad svega bili prijatelji, a tek onda mentori. Upoznavši se, a zatim se upoznavši iznova, podijelili smo se u dvije grupe (no u prijateljstvu i dalje držeći se kao jedna) te krenuli u nove radne

pobjede, točnije u zgradu Mediteranskog instituta za istraživanje života.

Tog dana, 22. srpnja 2010., nenasna žed nadvladala je miris klora u vodi (koji je, istini za volju, bio daleko jači od potrebnog), a neobuzdana znatiželja nadjačala je snažne porive da odbacimo intelektualno uzdizanje, a ubacimo se u slanu morsku vodu. Svladavši te izazove, jedna od naše dvije grupe krenula je na put do spoznaja o višoj matematici, usput svladavajući derivacije i integrale kao od šale (nije li očito da su više od polovice te grupe činili "Miočići"?), dok je druga započela akciju spašavanja Kaštelanskog zaljeva od nafte približavajući se svim čarima oceanografije.

Uz prethodnu pomoć i instrukcije naših prijatelja-mentora, dobili smo samostalne zadatke i potpunu slobodu u njihovu rješavanju (koja je, naravno, uključivala i slobodu traženja pomoći, koja nije ostala neiskorištena). Radilo se od 9

sati ujutro do 16 sati popodne - sve osim onoga što se trebalo. Ipak, nakon mnogo izgovorenih riječi, izgubljenih ideja i traženja internetskog signala, hrabre ekipe profesionalno su obavile što je od njih traženo te su to vješto predstavile svojim roditeljima, studentima geofizike i slučajnim prolaznicima (kojih, dakako, nije bilo, budući da se Insitut nalazi između daleko posjećenijih mjesta - uvale Ježinac i uvale Kašjuni).

Povremeni napadi panike i treme prije tog predstavljanja junacima ove priče nisu mogli ništa - za njih su tu uvijek bili prijatelji, oni sami. Slavili su se uspjesi, slavio se i jedan rođendan, slavio se pronalazak tako divnog mjesta za druženje. U slavlju i veselju sve je počelo, u slavlju i veselju sve je i završilo.

Ostalo što se dogodilo između 22. i 28. srpnja ostaje poslovna i znanstvena tajna. Odati mogu jedino da su mladi oceanografi u tih tjedan dana ucrtali onoliko morskih struja koliko su i keksa pojeli (a bilo je tu mnogo gladnih duša), da su vrli matematičari potrošili jednako toliko

kreda pišući brojeve, te da su svi zajedno proveli od toga dvostruko više minuta u ugodnom druženju, kartanju, gledanju zvijezda i planiranju zajedničkog odlaska na more (koji je svaki put odgodila nemilosrdna bura, čiji je utjecaj na morske struje i temperaturu mora nažalost bio

dobro poznat mladim oceanografima). No prije nego što su jedni otišli na fakultet, drugi u Trogir, treći u SAD, a četvrti natrag u MIOC, svi su bez razmišljanja jednoglasno rekli: "Vidimo se u MedILS-u i dogodine!" Treba li napomenuti da nam je bilo zanimljivo?

Tiramola

And many more...

Tiramola - izložba mladih neafirmiranih autora napunila je peti rođendan. Prve tri izložbe održane su u prostoru Info zone, no taj prostor postao je premal za posjetitelje pa je izložba od prošle godine prebačena u galeriju Fotokluba Split. Raspisani natječaj tražio je ljubitelje fotografije koji još nisu puhnuili u tortu s 30 svjećica. Svatko je mogao poslati do pet slika, nastalih u Splitu. Zadane teme, kao i do sada, nije bilo.

Izložba je privukla točno 100 autora s do pet fotografija. Ovogodišnjih 65 fotografija 48 autora odabrala je **Biljana Gaurina**. U Marmontovoj ulici 15. studenog okupio se pozamašan broj znatiželjnika koji su htjeli vidjeti ovogodišnje fotografije. Dobrih kritika nije nedostajalo. Nije se mogao ne primjetiti popriličan broj mladih fotografa, kao i činjenica da se svake godine prijavljuje sve veći broj

mladih kreativaca s fotoaparatom. Tiramola je bila ispunjena isječcima iz prirode, mnoštva zanimljivih slika s gradskih uličica, a zanimljivo je da su na fotografijama često glavnu ulogu imale životinje.

U ovoj godini recesije, Tiramola je postavljena bez ikakvog budžeta. Skromno, bez ica i pića, posjetitelji su se koncentrirali na ono najbitnije, fotografije. Slučajni prolaznici, ciljani posjetitelji i znatiželjnici mogli su razgledati izložbu sve do 23. listopada.

Ovogodišnju Tiramolu krasila je fotografija Lili Zanete, pod nazivom "I protiv 100", fotografija Maje Aralice "Mačje oči", te moja fotografija naslovljena "Sunce". Lilina fotografija proglašena je najboljom fotografijom 5. splitske Tiramole.

» Fotografije pogledajte na posljednjoj stranici.

Zaboravljen od svih

Čovjek koji je zadužio grad Split

Piše: Doris Dvornik, II.b

Povijest grada Splita stvaralo je mnogo vladara. Od samog Dioklecijana, naseljavanja Salonitanaca i pokrštavanja, bizantske vlasti, mletačke okupacije, austrijske monarhije, Kraljevine SHS pa preko talijanizacije i Jugoslavije do danas, razni su vladodršci doprinijeli njegovu kulturno-umjetničkom i urbanističkom uređenju.

Početak 20. stoljeća, točnije 1918. godine splitskim je gradonačelnikom postao Ivo Tartaglia. Smatra ga se jednim od glavnih i zaslužnih za današnji izgled Splita. Na čelu grada bio je punih 10 godina, nakon čega je prometen u bana Primorske banovine. Prezime Tartaglia potječe od stare splitske patricijske obitelji, od 12. st. Obitelj je imala značajnu ulogu u vojnoj, političkoj i kulturnoj povijesti Splita.

Možete li vjerovati da u Splitu danas ne postoji niti jedna ulica koja nosi ime Ive Tartaglie! Kada pogledamo samo koliko je poduzimao da bi se Split kulturno i urbanistički razvio, možemo samo zamisliti kako bi Split izgledao bez njegovog djelovanja.

Kao veliki mecena, ljubitelj kulture i umjetnosti, zaslužan je za osnivanje *Galerije umjetnina* u koju današnja mladež i oni željni kulturnog uzdizanja često zalaze, a bio je i sam prijatelj Ivana Meštrovića.

DR. IVO TARTAGLIA

gradonačelnik Splita. Rođen u Splitu 1880. Izvanredni je stručnjak u Beču, Pragu, Grazu i Zagrebu. Osim što je izvršio značajne radove na rekonstrukciju i modernizaciju Splita, bio je i glavni "arhitekt" nove gradske zgrade. Godine 1918. izabran je za prvoga gradonačelnika Splita. Osim što je izvršio značajne radove na rekonstrukciju i modernizaciju Splita, bio je i glavni "arhitekt" nove gradske zgrade.

gradonačelnik Splita. Rođen u Splitu 1880. Izvanredni je stručnjak u Beču, Pragu, Grazu i Zagrebu. Osim što je izvršio značajne radove na rekonstrukciju i modernizaciju Splita, bio je i glavni "arhitekt" nove gradske zgrade. Godine 1918. izabran je za prvoga gradonačelnika Splita. Osim što je izvršio značajne radove na rekonstrukciju i modernizaciju Splita, bio je i glavni "arhitekt" nove gradske zgrade.

Dr. Ivo Tartaglia (1880-1958). Né dans une ville de Dalmatie (Split) au Royaume de Serbie, Croatie et de Bosnie-Herzégovine, il se forma dans la ville italienne de Florence. Il fut élu maire de Split en 1918. Il fut élu député de la Chambre d'Égypte et de la Chambre Française. Conseiller municipal de Split.

Tartaglie, koji ih je dao zasaditi. Na Marjanu je otvorio zoološki vrt i *metereološku postaju*. Utemeljio je Gradsku štedionicu, dao izgraditi mnoge ceste. Zajedno s privatnim poduzetnicima, te novcima iz vlastite štedionice i banke, financira izgradnju Ličke pruge, koja je bila glavna poveznica Dalmacije i unutrašnjosti zemlje. Za njegova su vremena niknuli i *Oceanografski institut*, *Zavod za javno zdravstvo*, *grobље na Lovrincu*, *vatrogasni dom*, *dječji i starački dom*, *bolnica na Firulama*... Kada bismo krenuli s nabranjem koliko je toga napravio za svoj grad (a radio je pro bono) Nedovoljan bi bio samo ovaj članak.

Sramotno je da Split, koji je po njegovoj zaslugi postao središte Dalmacije i treća luka po prometu na Mediteranu, nema nikakav znak počasti za svog bivšeg gradonačelnika, Ivu Tartagliu. Razlog takvog postupka je to što je htio do nacionalne slobode doći preko ujedinjenja s ostalim južnoslavenskim narodima, zbog čega je završio u zatvoru. Zar da se

U početku je bio član, a kasnije i predsjednik organizacije čiji je cilj bio suzbijanje talijanizacije i promicanje pomorske važnosti tadašnje Kraljevine SHS. Pobri- nuo se za provođenje električne energije kroz grad kao i za osnivanje Električnog poduzeća. Splitska je riva poznata po svojim palmama upravo zbog Ive

zbog njegova stava zanemari sav njegov trud u uzdizanju turizma, kulture i graditeljstva u Splitu? Nadjenuti njegovo ime nekoj ulici bilo bi najmanje što se može učiniti.

Splićani i Splićanke, prigrlite svoju povijest i vratite dostojanstvo onima koji su život dali za Split!

IV.D

IV.C

IV.E

Magijski realizam

“Što ako je život uistinu magični realizam?”

Piše: Franka Kovačević, IV. e

Ako je realizam pravac koji stvarnost prikazuje onakvu kakva ona jest – objektivno i realno, onda bi nam samo nazivlje pravca “magijski realizam” moglo otkriti o čemu se tu radi. Magijski realizam

Rijetko kad je jedan književni pravac bio toliko usko vezan za podneblje u kojem se “koristio”, koliko “realismo magico” u književnosti Južne Amerike. Razlog se možda krije u tome što se narodnosti navedenog područja zaista nalaze između dva svijeta – između tradicije južnoameričkih

1. Čudesni realizam predstavlja početnu fazu magijskog realizma kojoj je ime dao **Alejo Carpentier** pokušavajući objasniti nesrazmjer latinoameričke književnosti i drugih književnosti; u ovoj fazi najznačajnije je povezivanje realnog s prirodom, drugim kulturama i povijestima koje se miješaju na tlu Latinske Amerike. Tu se stapaju prirodno i natprirodno; radnja je uglavnom smještena u izmišljene svjetove gdje ne postoje zakoni prirode. Forma u kojoj obličuju svoje misli je proza s patinom staromodnog, uzvišenog stila prepunog opisa. Glavni predstavnici ovakvog stila su sam Carpentier, te Miguel Angel Asturias.

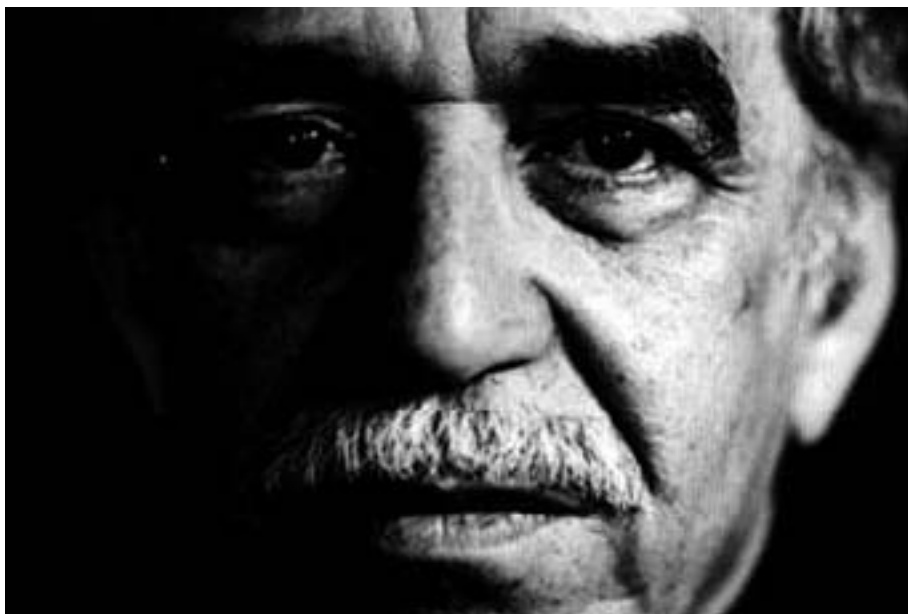
2. Naziv **magijski realizam** pronalazimo u slikarstvu 20-ih godina XX. stoljeća kad je Europom počeo harati nadrealizam. Fantastični, stravični svjetovi s izmišljenim likovima i stvarima koje su slikari prikazivali na platnu sada su prebačeni u slova; stvarnost se stapa s magijskim elementima. Tako kompleksnu građu bilo bi teško razumjeti prepričanu u duge rečenice neobičnog stila, pa su sad te rečenice precizne i jasne s finom dozom duhovitosti. Problematika djela je vezana uz ondašnju političku situaciju; književnici koriste elemente stvarnosti (najčešće problem potlačenih i zaboravljenih), te tim (iznimno) stvarnim situacijama dodaju nešto svoje – nešto toliko ludo i nestvarno da bi skoro u to mogli povjerovati. Ta fuzija još više ističe bit djela, stvarnost na koju smo tako lako navikli prikazuje kao grotesknu i besmisleni, a ono magično, apstraktno, neopipljivo (“bitno je očima nevidljivo”) suptilno nameće kao ontološko (filozofija u srcu) i svakodnevno; granice između dimenzija se brišu – ostavlja se dovoljno prostora za sve nemoguće. Ova faza nije prestala do dana današnjeg, a kroz povijest je iznjedrila neke od najvećih pisaca čiji je opus dobro znan svima; **Gabriel Garcia Marquez** (“on koristi miran i nepromjenjiv pripovjedački ton, ne dovodeći u pitanje istinitost nadnaravnoga”), **Mario Vargas Llosa**, **Isabel Allende**...

običnom realizmu dodaje nestvarno (fantastično, izmišljeno) koje s opipljivom prirodom tvori stabilnu i nerazdvojivu cjelinu. Prisutnost neobičnih elemenata ispunja našu monotoniju strahom.

Indijanaca i trezvene stvarnosti koju “propagira” Zapadna Europa.

Unatoč tome što je magijski realizam često nepoznat i nepriznat, on se može podijeliti u nekoliko skupina:

3. **Fantastični realizam** od navedenih se strujanja razlikuje po tome što je kritičan; korištenje okultnih elemenata koristi ozbiljno i jasno; kritizira. Za razliku od magijskog realizma koji je radnju našao i u manjim mjestima (Macondo) fantastični realizam svoje uporište vidi u gradu (Buenos Aires), izmišljenom gradu, izmišljenim ljudima. Tako su pisali **Jorge Luis Borges**, **Julio Cortazar** i **Juan Rulfo**.

Pojavom termina "magijski realizam" kritici i čitateljskoj publici ponuđena je još jedna "košara" u koju bi mogli trpati sve ono što nisu mogli svrstati u postojeće podjele – tako neki danas djela Franza Kafke imenuju kao "magijska" zbog elemenata neprirodnog, zbog prihvaćanja "nenormalnog" (uvjetno rečeno) kao normalnog (jao, Gregore, jao!). Osobitim stilom i izričajem pozornost plijeni portugalski nobelovac **Jose Saramago** čiji je roman "Sjećanje na samostan" prema nekima sam vrhunac magijsko – realistične literature. Saramagov životni put (bio je neškolovan), te sposobnost da kaže ono što misli ma kako to neugodno bilo (konflikti s Crkvom) obilježili su njegovo stvaranje. Ako je Saramago dobio Nobela, **Haruki Murakami** je sigurno na listi kandidata jer "obara s nogu" svojim mislima i humorom ("Ja tražim sebičnost. Savršenu sebičnost. Na primjer, kažem ti da mi se jede biskvit s jagodama, a ti prekineš sve svoje poslove i otrčiš da mi ga kupiš. I vratiš se bez daha, padneš na

koljena i pružiš mi biskvit. A ja kažem da mi se to više ne jede i bacim ga kroz prozor. To je ono što ja tražim."). Možemo još spomenuti i Guntera Grassa (Njemačka), Koboa Abea (Japan), Carlosa Fuentes (Meksiko)...

Ime Gabriela Garcie Márqueza postalo je sinonim za magični realizam. Ovom najizrazitijem predstavniku spomenutog pravca ne bi bio dovoljan još jedan ovakav članak. Sa svojih "100 godina samoće" osvojio je srca generacija (Ovo je najdraža knjiga prof. Zovku i prof. Prlić). Nenametljiv stil, tečnost, jednostavnost

opisa (osim onoga: baka s očeve strane od Josea je tetka ujne Marine, no Luciji je ona sestra od šukunprabakine sestre čija kći ima unuku koja jede salatu, otprilike), te antologijske misli, čine ovog autora nezamjenjivim. Za pisanje "Sto godina samoće" pušio je šest kutija cigareta na dan, prodao automobil i gotovo sve električne uređaje u kući kako bi mogao prehraniti obitelj i kupiti dovoljno papira za pisanje i založio je preostale stvari u kući da pošalje rukopis izdavaču." Neki od ostalih romana su "Pukovniku nema tko da piše", "Ljubav u doba kolere", "Kronika najavljenе smrti", "Patrijarhatova jesen"...

Za rezime cijelog članka iskoristila bih rečenicu koju sam pročitala a govori o Marquezovom pisanju – "Što ako je život uistinu magični realizam?" Možda bi onda naša zadaća bila osvijestiti sve one nevidljive pojedinosti koje suhoparnu stvarnost čine magičnom. S tom malom dozom čarolije sigurno bi bilo lakše. Mislim da je bit magijskog realizma pogodio sam Marquez:

"Svijet u kojem živimo stalno se ispunjava podcijenjenom i, zapravo, nepriznatom magičnošću. Čuda se događaju svakodnevno i unatoč tome veliki broj ljudi ustraje u negiranju njihovog postojanja. Što ako sam ja napisao knjigu koja je ogolila čuda svakodnevnog života kako bi ih ljudi mogli bolje vidjeti?"

Svevremenski vitez crne psovke

100 godina smrti Janka Polića Kamova

Piše: Franka Kovačević, IV. e

“Počeo sam sa psovkom a završit ću s uzdahom tolerancije.”

Razdoblje hrvatske moderne iznjedrilo je neke od najpoznatijih književnika hrvatske umjetnosti riječi (Matoš, Nazor...), no između njene dvije struje (jedna je zagovarala kulturno i moralno osvještavanje naroda, dok je druga težila artizmu) iznikla je pojava koja je i danas kontroverzna u javnosti, ali i u književnim krugovima.

Janko Polić Kamov – Život

Rođen 1886. u Pećinama pokraj Sušaka u trgovačkoj obitelji kao Janko Polić, sam sebi nadjenjuje nadimak Kamov objašnjavajući to citatom: “Glede imena Kamov toliko na znanje: Kad se je sijedi Noe bio napio i razotkrio golotinju, došao je njegov sin Kam i gledao u pijanoga i gologa oca – onda su došli drugi sinovi, Sem i Jafet i – pokrili golotinju. Pa kad se Noa otrijeznio i doznao za ponašanje djece, rekao: Blagosloven bio Sem i Jafet – i da je proklet Kam! Kamov za mene dakle znači program u imenu za literaturu.”. Od samog djetinjstva pokazivao je bunt i revolt prema ustaljenom sistemu (tri puta je izbačen iz gimnazija). Nakon očito neuspješnog školovanja odlučuje

s jednom putujućom glumačkom druženom putovati Dalmacijom i Crnom Gorom (igrajući i Ibsena), a s književnim radom započinje 1905., kada se vratio u Zagreb. Nakon teške upale pluća (1906.) njegovo zdravstveno stanje se nije moglo obnoviti, te on narušena zdravlja nastavlja raditi i putovati (“Putovao sam mnogo, govorio malo; čitao uvijek.”). Za života je objavio samo dvije zbirke pjesama, dvije drame i neke novele, dok je većinu stvaralaštva sakupio i izdao **Dragutin Tadijanović** 1958. U proljeće 1910. Kamov kreće preko Italije u Španjolsku gdje umire u Barceloni iste godine (samo 24 godine života).

Stvaralaštvo

Djelo J. P. Kamova nije monumentalno, ali je ipak ima neobičnu važnost u hrvatskoj književnosti; svojim novitetima, stilom, motivima “udario” je temelje avangarde. Prvu zbirku (“Psovka”) otvara stihovima: “Silovat ću te, bijela hartijo; / ogromna je strast moja i jedva ćeš je podnijeti; / izmičeš se bijesu mojem i blijeda si od prepasti; / cjelov na bljedoću tvoju – moji su cjelovi crni.”. Sto i tri godine nakon objave, njegove pjesme izazivaju jednaku sablazan društva; on se i dan danas buni; vadi na površinu ono čovjekovo najintimnije, pretače misli u stihove bez ikakve kočnice. Oni malo konzervativniji bi rekli da je bestidan i da nema morala, na što bi im on spremno odgovorio: “O ljubim te, grešni svijete, jer su divni tvoji grijesi!”. Kamov je u svoje doba udario temelje nečega što će se u Europi i Hrvatskoj zbivati tek poslije njegove smrti – svojevrsnu mješavinu nadrealizma, ekspresionizma i futurizma – pravaca u kojima prevladava samo osjećaj, ono nutarnje (“Naša duša nije ekonomija i znanost; ona je literatura, jer je vrlo elastična, slučajna, ekscentrična, originalna.”).

Kamov ne stari – on je sporan i aktualan iako je za života bio neshvaćen kao zagovaratelj antiestetike. Ne može mu se poreći originalnost i hrabrost, no javnost

još uvijek spori oko njegove genijalnosti / ludila. (“...papir će da priča potomcima grijehe moje i ime će moje biti kletva...”.) Ništa neobično za naše krajeve – da je Janko Polić Kamov bio Amerikanac, Francuz, Nijemac sigurno bi ga i mi prozvali istinskim umjetnikom. Možda je to zbog toga što je bio jedan od rijetkih koji je bez dlake na jeziku opisivao licemjerje društva (što je danas jako, jako aktualno). No “ipak se kreće!” i to na način koji bi njemu samom odgovarao – povodom stote godišnjice smrti pokrenuta je akcija kojoj je glavni cilj potaknuti javnost na čitanje njegovih dijela “i izvan školskih klupa”. Akcija “Zalijepi se na Kamova!” objedinjuje njegove citate i street art; podignuta je stranica www.kamov.hr, postavljali su se plakati s citatima, emitirali se njegovi stihovi kao radijski jinglovi, te su bili objavljivani isječci njegovih romana, drama i pjesama u dnevnim novinama. Dobar i poticajan početak!

Htjela bih gospodinu Kamovu zaželjeti da spokojno počiva u miru, no mislim da to nije moguće – još ima stvari zbog kojih se treba pobuniti, još ima riječi koje ne smiju biti izrečene, još nam je uvijek potreban netko tko će poljuljati harmoniju i ukazati nam na nešto drugačiju ljepotu. A ako to neće Kamov, tko će?

“Apsurd postaje pjesma moja i nema ludnice za mene;

ne čitajte djela moja i sažgite hartiju;
polomite mi pero – skinite oblačine s nebišta –
dajte mi sunce! – grozan je Osvaldov finale.”

Mario Vargas Llosa

„Božanski nadareni pripovjedač“

Piše: Hana Đogaš, I.b

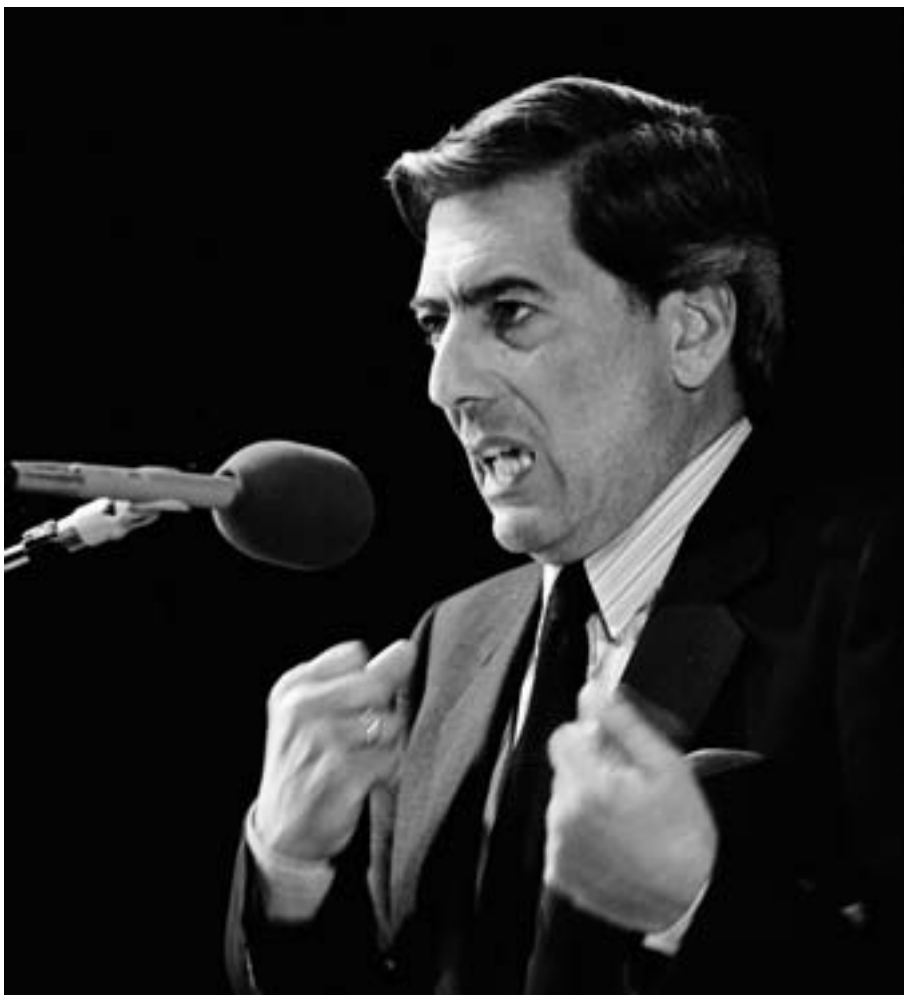
Nakon više od dvadeset godina, Nobelova nagrada za književnost dodijeljena je jednom piscu koji piše na španjolskom jeziku - Mariju Vargasu Llosi. Nagradu je objavio predsjednik Odbora za Nobelovu nagradu **Peter Englund** u Stockholmu, nazvavši ovog romanopisca, esejista i dramatičara "božanski nadarenim" pripovjedačem.

Mario Vargas Llosa prvi je latinoamerički pisac koji prima Nobelovu nagradu za književnost nakon Meksikanca **Octavia Paza** koji je nagradu dobio 1990., a prvi je južnoamerički pisac nakon **Gabriela Garcie Marqueza** kojem je ta čast pripala 1982. godine.

Život

Rođen u Arequipi 28. ožujka 1936. Mario nije imao baš lagan život. Nakon samo 5 mjeseci braka roditelji su mu se rastali, njegov je otac napustio majku jer je imao izvanbračnu vezu s Njemicom. Rano je djetinjstvo proveo u Boliviji gdje mu je djed bio imenovan počasnim peruanskim konzulom, uzdržavajući cijelu majčinu obitelj. Iako mu je bilo rečeno da je otac mrtav na kraju ga je ipak upoznao kada se s 10 godina doselio u Limu. Tamo se nakon deset godina razdvojenosti ponovo rasplamsala ljubav između oca i majke i vjerujem da je ovo za njega bilo pravo ispunjenje snova. S četrnaest godina otac ga šalje u vojnu školu u Limi te tijekom školovanja započinje svoju spisateljsku karijeru radeći kao amaterski novinar za lokalne novine. Ljubav prema novinarstvu odvušla ga je od škole pa ju prekida i završava svoje školovanje u Piuri. Kasnije nastavlja školovanje u Madridu i seli se u Paris.

Ženio se dva puta, prvi put *Juliom Urquidi* kad mu je bilo devetnaest godina (koja je, usput, bila deset godina starija od njega), a drugi put s prvom rodicom *Patriciom Llosom* s kojom ima troje djece: *Alvara*, *Gonzala* i *Morganu*.

Stvaralaštvo

U svojim djelima Vargas Llosa uvijek izvrsno kombinira svoja iskustva i događaje iz svog života sa stvarnim povijesnim događajima, političkim previranjima i borbom za moć. Njegova djela imaju za cilj uzdrmati i osvijestiti javnost, vjerodostojno prikazati njegov pogled na svijet. I sam je veliki politički aktivist (toliko da se čak jednom kandidirao za predsjednika Perua). Svojim pisanjem također kritizira korumpiranost društva i ističe potrebu za nenasiljem i mirom u društvu. Radnja njegovih romana većinom je smještena u Peru, uvijek piše na španjolskom jeziku i smatra se jednim od najutjecajnijih i najuspješnijih latinoameričkih pisaca

posljednjih dvadeset i pet godina. Neka od njegovih najpoznatijih i najuspješnijih djela su: *Grad i psi* (1959), *The War of the End of the World* (1981), *Jarčevo slavlje* (2000), *Raj iza drugog ugla* (2003), *Vragolije zločeste curice* (2006).

Dobitnik je mnogih najuglednijih književnih priznanja među kojima se ističu nagrade *Miguel de Cervantes* (1994.), *Principe de Asturias* (1986.) te *PEN/Nabokov* (2002.). 2010. godine dodijeljena mu je Nobelova nagrada za književnost za njegov cjelokupan rad, a jedan od razloga je „kartografski prikaz strukture vlasti i oštre slike otpora, pobune i poraza pojedinca“ koju oslikava u svojim romanima.

Recept za vampirski bestseller

Piše: Anamarija Čavka, IV.c

Sumrak, (ne) ponovno!

Na nečiju žalost, a nečiju radost, ni ova godina nije prošla bez vampirskog ludila. Kad smo u pretprošlom broju pisali o zadnjoj knjizi Sumrak sage, mislili smo, gotovo je s vampirima. Ali prevarili smo se. Ne samo da je izašao treći film (Pomrčina) i da je **Stephenie Meyer** izdala novu knjigu (Kratki drugi život Bree Tanner), već je izašao i strip o Sumraku. Ali nije me samo to potaknulo da napišem ovaj članak. Kao što su mnogi primjetili, u zadnje vrijeme na televiziji pojavljuje se sve više serija o vampirima. Neki su zagriženi obožavatelji vampira i svega vezanog za vampire, na programu Fox Life vjerojatno gledali seriju True Blood, a većina obožavatelja Sumraka obradovala se najavi Nove TV o prikazivanju serije Vampirski dnevnik za kojom su poludjeli američki tinejdžeri. Srećom, najava još nije realizirana. Obe serije se u biti baziraju na knjigama tj. na serijalima. Čim sam to saznala, prva mi je pomisao bila da su to neki nepoznati pisci koji se žele

obogatiti i proslaviti nošeni strujom ludila koje je pokrenuo Sumrak, ali sam se uskoro iznenadila.

Oba serijala izašla su početkom devedesetih i potpuno su podbacila u prodaji u to vrijeme. Njihovi autori su se sigurno obradovali činjenici da će i oni masno zaraditi zahvaljujući slavi Sumraka. Sumrak je kritika mazila zahvaljujući njegovoj originalnosti, ali koliko je Sumrak u biti originalan? Je li njegova slava opravdana ukoliko nije originalan kao što se u početku

smatralo? Na vjerujem u slučajnost pa se pitam kolike su šanse da dvoje autora u razmaku od desetak godina neovisno jedan o drugome pišu o zabranjenim ljubavima između tinejdžerice i vampira? Ako je vjerovati nekim kritičarima koji su se to usudili istaknuti, jako male. To je pokrenulo glasine o tome da je Sumrak saga plagijat. Naravno, nitko se nije obazirao na to da je vampire u književnost prvi uveo **Bram Stoker**, a da je neke od najpoznatijih knjiga o vampirima napisala **Anne Rice**. Svi ste čuli za Intervju s vampirom, Vampira Lestata i Kraljicu prokletih. Pročitajte neke od tih djela ili pogledajte filmske adaptacije. Meyerova je od njih preuzela svoje "najorginalnije" ideje. No, glasine su nestale jednako brzo kao što su se i pojavile. Pitate se zašto?

Receptić

Možda je recept za pisanje knjige za kojom će poludjeti tinejdžerice i kućanice cijelog svijeta postojao i prije Stephenie Meyer i Sumraka, ali ona ga je razvila i očarala ljude, te na tome zaradila novac. Zato Sumrak nije u potpunosti plagijat, iako dobrim dijelom jest. Radnja možda nije originalna sama po sebi, ali je Meyer sve to začinila svojim dodatcima. Njezin recept glasi: uzmite jedan veliki lonac. U njega ubacite prosječnu, običnu tinejdžericu koja se uopće ne ističe. Dodajte prezgodnog i u svim pogledima savršenog dečka, koji ni po čemu nije običan čovjek, i njemu dostojnog protivnika. Ubacite dvije, tri sile zla protiv kojih će se zajedno boriti i sve to začinite problemima tinejdžerskih veza diljem svijeta. Dobro promiješajte i dobili ste bestseller koji će publika obožavati, a kritika hvaliti. Mislite da je nemoguće? Dopustite da vas razuvjerim. Sljedeći put kada posjetite neku knjižaru, potražite Kuću noći ili Vampirsku akademiju, pročitajte kratki sadržaj i sami se uvjerite koliko je dobar Meyeričin recept. Znaete iz vlasita iskustva da se recept koristi samo ako je dobar, a Meyeričin recept se toliko koristi da je postao sastavni dio menija svih književnosti.

World music u Hrvatskoj

Piše: *Franka Kovačević, IV.e*

Iako bi mnogi zlobnici na ovaj naslov odgovorili zajedljivim pitanjem “Zar to

uopće postoji u Hrvatskoj?” srećom imam potvrđan odgovor.

World music/ethno glazba

World music/ethno glazba je bazirana na izvornim, narodnim napjevima. U duhu vremena nastajanja tekstovi tih pjesama kriju životne situacije, emocije koje su “primitivne”, iznimno snažne, izrečene kroz usta običnog, malog čovjeka. Time njihova poruka još više dobiva na kvaliteti i jačini izgovorenog. Ponekad je sam tekst sporedan, ne postoji, već glazba obuzima sva čula, začara slušatelja. World music (namjerno koristim ovaj izraz da ne biste pomiješali narodnjačku glazbu s narodnom) u Hrvatskoj je na plodnom tlu, ali nedovoljno istraženom. Izuzev klapskog pjevanja koje gubi svoju autohtonost na velikim stadionima i koje se pretvorilo baš u ono što ne bi smjelo (komercijalnu glazbu “štampanu” i za pozornicu i za konobu i za klub) malo je ljudi upućeno u onu drugu stranu ethno glazbe kao takve. Sve se počelo zakuhati 80-ih/90-ih kada su pojedinci, prekopavajući stare snimke uvidjeli njihovu kvalitetu, te to prihvatili kao mogućnost da “velikim Hrvatima rodoljubima” (kakvih je danas na pretek i koji slušaju glazbu “protiv koje su se borili”) pokažu bogatstvo glazbenog izričaja zemlje u kojoj žive. No, kako su 90-e vrijeme

elektronske glazbe i diskoteka, tako su ti pojedinci odlučili izvornim napjevima dodati malo svog... šarma. I tako je nastao **Legen**. Vođeni idejama frontmena **Mojmira Novakovića** (koji je, inače bivši Miočić, op.a.) Legenovci su na hrvatsku glazbenu scenu donijeli nešto potpuno novo – prizvuke davnina s jakim beatom i efektima koji vas jednostavno tjeraju na ples. Prije njih je aktivna bila jedna bakica koja je svojim iznimnim vokalnim sposobnostima (grleno pjevanje) svijetu pokazivala bogatstvo kojeg ni danas nismo svjesni – **Tetu Lizu** se često moglo vidjeti na koncertima Lada (ako to itko gleda) kako u narodnoj nošnji s rukama oko pasa pripovijeda glasom. Filmski redatelj **Bran-ko Ištvančić** prozvao ju je “nacionalnim

blagom Hrvatske”. U tu kategoriju bi mogle ući **Lidija Bajuk** i **Dunja Knebl**, dvije dobre vile koje svojim gitarama stvaraju novu-staru umjetnost. Ako ćemo hrvatsku glazbu promatrati geografski onda na jednom poluotoku živi žena koja izgara na pozornici, koja osvaja svojom nepresušnom energijom, a većini je poznata po zaraznom singlu iz filma “Što je muškarac bez brkova?” – **Tamara Obrovac** čudo je hrvatske glazbe, jazzerica u duši koja koketira s ostavštinom predaka. Ne valja izostaviti **Livia Morosina**, **Miroslava Evačića** (koji je uspio spojiti ethno s Drave s bluesom s Missisipijom), **Cinkuše** i **Afion**, **Gustafe** - bendove koji su novijeg

vijeka i time su “prihvatljiviji” masama; modernim načinom izvođenja starih pjesama, aranžmanima, nekim ludim vibracijama vam se svaki od navedenih uvuče pod kožu. Na kraju dolaze najbolji – **Kries**. Nakon što je Legen prekinuo s radom Novaković okuplja novu ekipu koja danas žari i pali diljem svijeta. Prije izdanog prvog albuma radili su glazbu za lvaning “Konjanika”. Iza sebe imaju 2 vrhunska albuma, koncerte koji slušatelje ostavljaju u ekstazi, atmosferu koja je neopisiva riječima, može se jedino doživjeti.

Tužno je to što vrijednost hrvatske glazbe Hrvati još nisu prepoznali – dok je u Velikoj Britaniji Kries na vrhovima topljestvica world musica, a Miroslav Evačić glazbeni čarobnjak iz daleke, male Hrvatske – u našoj zemlji većina ljudi za njih nije niti čula, kao da se sramimo vlastitog jezika i izričaja, da u težnji da sustignemo nekakav standard, “pravimo se fini”, zaboravljamo glazbu sela, onoga odakle smo iznikli. Dok inozemni ethno izvođači pune stranice kulture u novinama i na malim ekranima izlijeću promocije albuma, hrvatski se izvođači nalaze u rubrici “zanimljivosti” ili ponekad koji, vjerojatno zabunom, dođe u novinske stupce.

Zašto mladi (a i oni malo stariji) ne bi mogli/pokušali uživati u glazbi svojih korijenja koliko i u komercijalnoj glazbi koja zatupljuje osjetila i glazbeni ukus srozava na najniže grane?

A Thousand Suns World Tour - Berlin

Piše: Goran Bogovac IV. c

Otprilike u drugom mjesecu 2010. LP je na svojoj službenoj stranici izbacio nove datume koncerata turneje povodom svog novog albuma A Thousand Suns. Mjesta događanja protezala su se uglavnom zapadnom Europom, a kasnije su nadodani datumi u Južnoj Americi. Naravno, Hrvatska niti okolne države nisu bile na listi pa sam mislio da će ovo biti još jedan u nizu tipičnih propusta. No, nekih mjesec dana kasnije opet sam posjetio stranicu i tek tada primjetio da se jedan od datuma poklapa s mojim rođendanom (20.10.2010. – Berlin, O2 Arena). Tu se rodila ideja. Isprva mi se činilo neizvedivim jer Berlin baš i nije blizu, a i još je škola bila u prvom planu. Odlučio sam ostaviti odluku za ljetu i nadati se da će tada biti karata. Krajem šestog mjeseca pitao sam majku i objasnio situaciju. Primila je informaciju iznenađujuće dobro i nije rekla „Ne“. Rekao sam joj da razmisli o tome i s obzirom da je odluka velika da mi ne treba odmah dati konačan odgovor. Prošlo je šest dana i odluka je bila pozitivna (u tom trenutku ponašao sam se na način koji bi bio cenzuriran u ovom članku :D). Karte smo naručili negdje krajem sedmog mjeseca (sjedeća mjesta jer su stajaća bila rasprodana), a avionske karte odmah nakon ekskurzije.

Vrijeme nas nije mazilo od samog početka. Kad smo stigli, već je padala kiša koja nije tipična za naše prostore. Kapljice su znatno manje (usudim se reći mikroskopske veličine) i količinski ih je više u odnosu na naše, te kad skinete kabanicu ili maknete kišobran uopće ne možete shvatiti na dodir da li pada ili ne, ali opet vam se roba smoči.

Čekali smo ispred O2 Arene sve do 18:30 sati kad su napokon počeli puštati unutra. Kupivši majice, šal, šalicu i ne znam što sve ne, otišao sam u garderobu gdje sam ostavio stvari. Moje mjesto bilo je dosta udaljeno od pozornice što me rastužilo. Dok sam sjedio ugledao sam dvoje ljudi kako izlaze iz garderobe i spuštaju se na plato, a čuvar ih nije ništa

pitao. Odmah mi je prošlo kroz glavu: “Hoće li isto napraviti ako i ja krenem?” I tako, s dozom nervoze i strepnje, čuvar me pustio na plato bez da me išta pitao (na svu sreću). U tom trenutku obuzelo me veliko uzbuđenje jer sam se probio sve do pet metara ispred same pozornice, a trebao sam se nalaziti sto metara dalje, na tribini. Sljedeća dva sata (u 20 sati svirala je predgrupa, no nisu bili nešto posebno) bila su sigurno najduža proteklih dana. Najgore je bilo to iščekivanje jer mogao si samo stajati, eventualno sjesti i ništa više. Mnogi su se zabavljali sa svojim iPhone-ovima i spravčicama (toliko o paraleli životnog standarda u Hrvatskoj i Njemačkoj). Napokon, u točno 20:58, počeli su i oni svirati. Trenutak za koji se isplatio sav trud (iako na kraju krajeva i nije bio nešto velik i težak) i čekanje. Zavladao je opća ludnica. Bilo je dosta naguravanja tijekom izvedbe njihovih starijih pjesama. U prijevodu, nitko nije završio na istom mjestu gdje je bio kada je započeo koncert. Na pjesmi *One Step Closer* bilo je toliko puno guranja da mi je ispao novčanik, no odlučio sam ga potražiti kad završi koncert da ne pokvarim sebi večer. Na kraju koncerta, **Chester Bennington** bacio je svoju majicu dugih rukava na mjestu gdje sam se nalazio te sam je (zajedno s još pet ljudi) uhvatio. Čak me jedna ženska osoba i ugrizla zbog

majice koju naravno nisam puštao, ali kad sam vidio da je jedna druga osoba mahala mojim novčanikom vjerojatno na njemačkom pitajući čije je ovo, morao sam pustiti majicu i uzeti novčanik u kojem su mi se nalazili dokumenti, a i broj garderobe. Srećom, u novčaniku je bilo sve osim deset eura što je neznatan gubitak s obzirom na to što se sve moglo izgubiti. Koncert je završio točno u 23:05, a s majkom, koja je bila na tribinama, našao sam se pola sata kasnije, te smo otišli u hotel i ugodno zaspali. Zujenje u ušima trajalo je dobrih nekoliko dana.

Zapitajte se koliko bi dali za vidjeti svoj najdraži bend, koji nikako da dođe na vaše prostore. Ja kažem da se isplati svaka kuna jer taj događaj nikada nećete zaboraviti i ma što god vam se dogodilo ostati će vam u dobrom sjećanju (kao i ekskurzija). Što se tiče financija i problema novca: lijepo radite ljeti i budite dobri u školi (da, znam da je to teško u MIOCU, ali tako stvari stoje). Uz malo truda i vi bi mogli uskoro otići u Berlin vidjeti svoju najdražu grupu kako rastura, žari i pali O2 Arenom.

Lista pjesama :

01. Requiem
02. Wretches and Kings
03. Papercut
04. Given Up
05. New Divide
06. Faint
07. When They Come For Me
08. No More Sorrow
09. Jornada Del Muerto
10. Waiting For The End
11. Wisdom Justice Love
12. Numb
13. Breaking The Habit
14. Shadow Of The Day
15. Crawling
16. One Step Closer
17. Fallout
18. Catalyst
19. Messenger
20. In The End
21. What I've Done
22. Bleed It Out

Monster Ball u Zagrebu

Piše: Irena Josipović, IV.c

Nekoliko tjedana prije koncerta zasigurno nije postojala osoba u Hrvatskoj koja nije čula za dolazak **Lady Gage** u Arenu Zagreb. Opremu tešku 70 tona dopremilo je 30 tegljača i 13 autobusa, a skromna Gaga zatražila samo je 500 kg leda i za svoje potrebe jednu pečenu kokoš (i cheese, non stinky cheese).

Lady Gaga, manje poznata pod pravim imenom **Stefani Joanne Angelina Germanotta**, samo u zadnjih par godina postigla je sve ono o čemu svaka prosječna tinejdžerica sanja - od nepoznate djevojke koja i nije bila previše doživljavana postala je svjetska atrakcija za koju se traži karta više. Svi njeni dosadašnji koncerti bili su redom rasprodani, a ni Zagreb nije bio iznimka. Privukla je više od 10 000 fanova, počevši od onih najmlađih u pratnji više ili manje impresioniranih roditelja do onih najvatrenijih koji su se gurali za mjesta u prvim redovima (u njima smo se pronašli).

Na "mjesto zločina" stigli smo pola sata prije otvaranja Arene gdje je već dugo vegetirala hrpa uzbuđenih fanova. Uz malo vještine, provukli smo se među prve, a uz dobro usvojen i u praksi izveden niski start kojim nas je u nježnim godinama učila prof. Raos, došprintali smo do ograde pozornice i zalijepili se za nju prijeteci životom svakome tko nas je pokušao odlijepiti. Honeybee, mi smo u prvom redu! :D

Nakon što su nas noge napokon prestale boljeti tj. kad smo ih više prestale osjećati, na scenu su stupili Njujorčani **Semi Precious Weapons**. Oku ugodan vokal Justin Tranter je skakutajući po pozornici u šljokičastim štiklama bez

problema uspio rasplesati publiku i navesti nas da vičemo, skačemo i pjevamo zajedno s njim. Većina našeg pjevanja se svodila na "Justin, Justin, Justin!!! Tko je Justin uopće? Go Justiin!".

Semi Precious Weapons su inače američki glam-rock band s dva albuma, "We Love You" iz 2008. i "You Love You" iz 2010., a poznati su i po tome što

je Lady Gaga svoju karijeru počela upravo s njima.

SPW su svirali nekih sat vremena, nakon čega je nastupila nešto duža stanika tijekom koje su se razglasom prolamali hitovi Michaela Jacksona, a kako je vrijeme teklo, napetost i nestrpljenje među publikom sve je više rasla. Čekanje se isplatilo. Nakon nekih sat-sat i pol kad su se svjetla pogasila, a dvoranu je ispunio beat poznatog hita *Dance in the dark*. Publika je pala u trans koji nije gubio na intenzitetu tijekom cijelog dvosatnog koncerta.

Nakon svake pjesme uslijedila bi kratka pauza tijekom koje bi se vrtile razne video projekcije, a pauze su služile za namještanje pozornice za sljedeću pjesmu. Lady Gaga se presvlačila ukupno 5 puta, a impresivna scena se potpuno mijenjala gotovo svakom sljedećom pjesmom.

Najzanimljivija je svakako bila gigantska riba na pozornici za pjesmu *Paparazzi*. Osim izvedbom, Gaga je impresionirala i govorima kojima poziva na jednakost, čime je uspjela rasplakati dobar dio publike. Između ostaloga, upečatljiv je bio i Gagin pokušaj govorenja hrvatskog jezika, obratila se publici s "moja mala hrvatska čudovišta" izmamivši svima osmijehe na lica. Bitno je osvrnuti se i na briljantnu i

osjećajnu izvedbu balade *Speechless*, koju je odsvirala na gorućem klaviru. Bila je dosljedna sebi sve do kraja, nije razočarala ni u jednom pogledu, pa tako ni finalom koncerta, izvedbom sveprisutnog hita *Bad Romance*. *Bad Romance* otpjevala je stojeći u središtu velikog žiroskopa koji se simbolično cijelo vrijeme vrtio oko nje umjesto oko svoje osi.

Bio je to koncert za pamćenje i prilika kakva se ne propušta. Jedina je loša strana svega to što smo se nakon toga teška srca trebali vratiti u

stvarnost i početi učiti za idući tjedan. Set lista je na kraju izgledala ovako:

1. Dance in the Dark
 2. Glitter and Grease
 3. Just Dance
 4. Beautiful, Dirty, Rich
 5. The Fame
 6. LoveGame
 7. Boys Boys Boys
 8. Money Honey
 9. Telephone
 10. Speechless
 11. You and I
 12. So Happy I Could Die
 13. Monster
 14. Teeth
 15. Alejandro
 16. Poker Face
 17. Paparazzi
- i za bis: *Bad Romance*.

Đorđe Balašević u Spaladium Areni

Pišu: Irena Josipović, Ana Delaš IV.c

Nakon dva sata čekanja u redu i zadobivenih "trofeja" - proširenih vena na nježnim i ljupko otečenim nogama, povikasmo: "Imamo ih!" Dragocjeni komad karte za kojeg su se mnogi otimali i vene rezali (ne one na nogama), završio je u našim rukama. Na koncert Đorđa i Panonske mornarice čekalo se još od 2004. kad je zadnji put gostovao u Splitu, te su karte planule u rekordnom roku i trebalo je živaca i sreće za doći do njih. Teži je dio posla obavljen, a ostalo je povijest. Koncert je održan u petak 10.12.2010. u 20:00 u prekrasnoj i izrazito dovršenoj

Spaladium Areni, ponosu Splita, grada pod Marjanom. Šalu na stranu, Arena je iznutra bila lijepo uređena i puna do posljednjeg mjesta. U maniri, bez puno kašnjenja, Đole je stupio na pozornicu i simbolično otpočeo ovaj neponovljiv koncert pjesmom *Noć kad sam preplivao Dunav*. Odmah se povezo s publikom koju su preplavile emocije. Atmosfera je ostala fantastična do samoga kraja koji je trebalo čekati puna četiri sata! Prekide između pjesama popunjavano je duhovitim dosjetkama i ponekim aforizmima. Nije ih bilo moguće sve zapamtiti, ali u glavi će još dugo vremena ostati oni s najvažnijom porukom. „Pametnom je čoveku svaki rat izgubljen.“ "Pesme, dragi moji, na sreću

žive po zakonima Božjim, a ne ljudskim. Moje pesme su večeras došle kući." "Stihovi su samo raštrkane uspomene, ništa drugo, i ako dobro preturaš po njima svaki će lako stati u pesmu." Svoju naklonost prema Splitu izrazio je riječima: "Dobra večer Splita, takvog te i pamtim! Odluči se više da li si grad ili praznik.", te je nama u čast prilagodio dio pjesme Stih na asfaltu u "Da mi je još jedared Rivom pasati, na svoje stare tragove nabasati, 703 kilometra od Dunava do Supetra i strašni korak, dva do nje, jato zvezda vrh Komiže nikad nije prišlo bliže, ni posle ni pre."

Svi oni kojima jedna večer provedena s Đoletom nije bila dovoljna mogli su se s njim družiti i dan nakon koncerta kada je premijerno prikazana njegova priča o Vasi Ladačkom ukomponirana u film "Kao rani mraz", za kojeg se također tražila karta više.

Koncert je već tradicionalno odjavio pjesmom *Odlazi cirkus*. Priredio nam je nezaboravna četiri sata spektakla kakav se rijetko doživljava. Đole je pošteno odradio svoj posao i na tome smo mu zahvalni (do idućeg puta!!!).

1. Noć kad sam preplivao Dunav
2. Panonski mornar
3. Neki novi klinci
4. Čaletova pesma
5. Na bogojavljenku noć
6. Stih na asfaltu
7. Boža zvani Pub
8. Ljerka
9. Hoću jednu malu garavu
10. Miholjsko leto
11. Lađarska serenata
12. Galicija
13. Mirka
14. Namćor
15. Provincijalka
16. Nedostaje mi naša ljubav
17. Lakonoga
18. Devojka sa čardaš nogama
19. Slabo govorim mađarski
20. Anita
21. Čivutski vrt
22. Priča o Vasi Ladačkom
23. Bezdan
24. Jednom su sadili lipu
25. Posljednja nevesta
26. D-mol
27. Jednom
28. Ringišpil
29. Aco braco
30. Sin jedinac
31. Naposletku

Bis 1:

1. Slovenska
2. Svirajte mi Jesen stiže Dunjo moja
3. Život je more
4. Lepa protina kći
5. Bela lađa

Bis 2:

1. Neko to od gore vidi sve
2. Prva ljubav
3. Ljudmila
4. Divlji badem
5. Remorker

Bis 3:

1. Portret mog života
2. Ne volim januar
3. Slow motion
4. Odlazi cirkus

IV.F

Programi otvorenog koda (open-source)

Piše: Petar Kovačević, I.c

Pod pojmom programa otvorenog koda krije se softver čiji je izvorni kod (*source-code*) dostupan javnosti na uvid, korištenje, izmjene i daljnje prenošenje. Drugim riječima, uz takav program korisnik dobiva i njegov kod te ga može izmjenjivati i prenositi kome god poželi. Program ne mora nužno biti besplatan, makar u praksi najčešće je iz razloga da se poveća njegova popularnost. U daljnjoj preradi tog programa najčešće se ne zahtjeva ništa drugo osim da se uvijek navede soba koja je izradila prvu verziju te da se dijeli pod istim uvjetima kao što se program i dobio (s kodom).

Kako onda osoba/tvrtka koja je napravila program zarađuje?

Program ne mora biti besplatan, ali ako se njegov dizajner/vlasnik odluči za takvu opciju uvijek postoje alternativni načini zarade. Takvi načini su najčešće donacije i, ovisno o popularnosti programa, iznajmljivanjem reklamnog prostora (češće na internetskoj stranici gdje je program dostupan i opisan, nego u samom programu)

Čemu mi služi kod, ako ne znam programirati?

Veliki broj ovakvih programa ima stranice gdje njihovi korisnici mogu preuzeti izmjene koje je neka druga osoba napravila, ili sadrže jednostavne upute kojim korisnici mogu prilagoditi program svojim potrebama.

Koji su programi otvorenog koda?

Takvih programa ima mnogo, te pokrivaju gotovo sve tipove programa koje možete imati na vašem računalu: operacijski sustavi, office programi, web preglednici, igrice...

Web preglednici

Smatram da o web preglednicima otvorenog koda ne moram previše govoriti s obzirom da je *Mozilla Firefox* među njima.

Mozillom se koristi više od 30% korisnika interneta te ta popularnost iz dana u dan raste (proporcionalno s padom popularnosti Internet Explorera).

Mozilla, uz svoje je standardne opcije, pogodna zato što ima najviše mogućih nadogradnji ("dodaci" ili "proširenja" unutar programa) od kojih su velik dio napravili upravo korisnici tog preglednika. Primjeri nekih dodataka su: *Dictionary* (rječnik), *DownloadHelper* (omogućuje preuzimanje i spremanje multimedijalnog sadržaja), *Mail Manager* (omogućuje brže spajanje na e-mail), *Faster Fox* (omogućuje brzo pretraživanje označenoga tekstualnoga sadržaja na raznim popularnim stranicama kao što su *Google* i *Wikipedia*).

OpenOffice.org

OpenOffice.org je program otvorenog koda veoma sličan *Microsoft Officeu*. Sadrži sve iste mogućnosti kao i Microsoftov office program, ali je jednostavniji za uporabu. Za razliku od MS Officea on ne zahtjeva ulaženje u svaki program, već se iz njega izravno možete prebaciti na pisanje različitih vrsta datoteka. Također nudi mogućnost spremanja datoteke u više oblika (sadrži standardne MS oblike, ali i neke svoje – npr. pisani dokument

možete spremati i čitati u ".doc" i u ".odf" obliku). U potpunosti je besplatan za korištenje te mu upravo zbog toga popularnost sve više i više raste.

Može li se OpenOffice.org instalirati na Windows operacijski sustav?

OpenOffice.org se može instalirati na brojne popularne operacijske sustave, a najviše verzija ima upravo za *Linux* i *Windows*.

Koje točno alate (module) sadrži OpenOffice.org?

Alati ili moduli *OpenOffice.org* su: *Writer* (procesiranje teksta i uređivanje HTML-a), *Calc* (tablični kalkulator), *Draw* (crtanje vektorskih grafika), *Impress* (prezentacija), modul za baze podataka.

Operacijski sustavi

Najpoznatiji operacijski sustav otvorenog koda je *Linux*. Postoji više tipova *Linux* operacijskih sustava koji su nastali upravo zbog toga što je prvobitni dizajner programa **Linus Torvalds** 1991. objavio izvorni kod na internetu i pozvao druge programere da sudjeluju u razvoju *Linuxa*.

Ovakvi sustavi imaju brojne prednosti. Prva je svakako ta što ga korisnik može

prilagođavati sebi. Druga je sigurnost računala. Naime, mali je broj virusa i štetnih programa koji rade na Linux operacijskom sustavu koji je sam po sebi izrazito "otporan" na takve prijetnje. Upravo zbog toga mi je ostala upečatljiva rečenica jednog korisnika Linux sustava: "Virusi ne djeluju na Linuxu jer svi hakeri rade na njemu." Za treću pogodnost dodao bih svojevrsnu jednostavnost, ali to ovisi o kojem je Linux operacijskom sustavu riječ (primjerice, *Ubuntu* je prilično jednostavan za korištenje te je kod tog operacijskog sustava pojednostavljen način nalaženja programa koji vam nedostaju).

Budućnost otvorenog koda

Mnogi stručnjaci vjeruju da će popularnost ovakvih programa rasti zbog njihove pristupačnosti i jednostavnog rukovanja. Postoje brojni primjeri uporabe otvorenog koda u državnim i privatnim sektorima diljem svijeta.

Francuska je policija uštedjela 50 milijuna eura od 2004. godine prelaskom na *OpenOffice.org* i *Linux Ubuntu*. Korisnike je naravno trebalo educirati što se je pokazalo i prilično jednostavnim, a novac na educiranje bi se ionako potrošio jer je alternativa bila prelazak na *Windows Vista* (smatra se kako je prelazak s *Windows XP*

na *Ubuntu* predstavlja daleko manje izazova nego prelazak na *Vistu*).

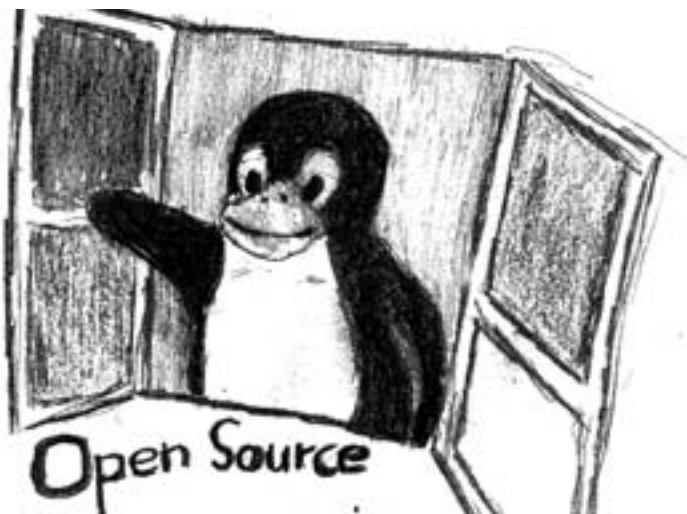
Također i mnoge tvrtke (primjerice *BMW*) koriste Linux kao podlogu za svoje programe, što je daleko isplativije nego da koriste *Windows* jer bi u tom slučaju morali platiti licencu što bi povećalo i samu cijenu proizvoda.

U Hrvatskoj je otvoreni kod poznat malom broju ljudi (uglavnom su to osobe koje se razumiju u programiranje te imaju više informatičkog znanja). Razlog tomu je nedostatak informacija. Na internetu se nalazi nekolicina stranica koja sadrže informacije o programima

otvorenog koda na hrvatskom jeziku, a to su pretežno blogovi studenata koji se koriste tim programima.

Iz nekog razloga pojedine osobe koje prvi put čuju za otvoreni kod imaju stav "ono što je besplatno ne valja" umjesto da se informiraju i razmisle o pogodnostima.

Naša država također ima običaj da sve plaća više nego što to i vrijedi, umjesto da odabere jeftiniju, jednako kvalitetnu varijantu (ako ne i kvalitetniju s obzirom da se velik broj državnih informatičkih sustava često ruši) – da smo i ranije mislili na štednju opet bi bili u krizi, ali bi barem bili dužni nešto manje novca.

Apple

Piše: Miriam Bilać, IV.a

Kasnih 70-ih prošlog stoljeća, zahvaljujući mukotrpnom radu i velikom znanju “dvojice Stevea”, nastao je Apple Computer, Inc. – američka računalna tvrtka koja je svojim tehnološkim novitetima očarala i osvojila svijet te brojne druge računalne kompanije bacila u drugi plan. iPod, iPhone, MacBook... samo su neki od izuma nama najdraže “Jabuke” koja se i ove godine pokazala najboljom po pouzdanosti proizvoda i zadovoljstvu kupca.

2010. godine na tržište je stigao i novi model iPhonea – iPhone 4, najočekivaniji mobilni uređaj u 2010. godini. Iako se nitko ne bi požalio ni na jedan od starijih modela (2G, 3G, 3GS), četvorka nudi mogućnost multitaskinga (prebacivanje iz aplikacije u aplikaciju), glasovno upravljanje te nama mladima jako bitno – kućište otporno na ogrebotine. Zamjetno je povećana i brzina, a na tron mobilne telefonije sigurno staje s Retina zaslonom koji ima dvostruko veću količinu piksela od konkurencije.

Poboljšana je i fotografija; iako kamera sa “svega” 5 megapiksela i LED bljeskalicom kaska za većinom novijih mobilnih telefona, ne možemo osporiti kvalitetu fotografija napravljenih novim iPhoneom. iPhone 4 nudi i mogućnost Face Timea pa se preko video chata možete osjećati kao da ste s vašim najmilijima iako ste miljama daleko.

Jedina mana ovom uređaju je problem sa signalom, no pored svih navedenih karakteristika taj problem nije toliko zamjetan.

iPad je uređaj dizajniran za konzumaciju različitih tipova medija – čitanje knjige, surfanje internetom, gledanje videa itd. Također ima ulogu prenosive igraće konzole, a u prodaji se može naći stotine igara. iPad ne posjeduje dvd player, no filmovi se mogu skinuti s Apple stranice, ili ih se može gledati putem interneta. Uz pomoć nove aplikacije iWork korisnici mogu stvarati dokumente i poslovne prezentacije putem iPada te tako svoja stara računala zamijeniti novim iPadom

koji je, bez tipkovnice i s ekranom na dodir, lakše prenosiv.

Za novim uređajima ne zaostaju ni Appleova računala, MacBook, MacBook Pro, Mac mini i drugi, a ove godine je apsolutni hit MacBook Air, najtanje prijenosno računalo.

Apple je na tržištu “pametnih” telefona i računala učinio pravu revoluciju. Od izlaska iPhonea ne postoji veći proizvođač koji u ponudi nema barem jedan uređaj kojim pokušava ugroziti njegovu dominaciju i “ukrasti” dio tržišta. Iako po funkcijama iPhoneu konkurira dosta uređaja posebice novi modeli Samsunga i HTC-a, iPhone prednjači u jednostavnom korištenju što je kupcima jako bitno.

U zadnje vrijeme sve je više jeftinijih kopija Appleovih uređaja. Tako se u Kini pojavio klon iPhonea; iako na prvi pogled jako sličan originalu, korisnici se u kratkom vremenu mogu uvjeriti da je prepun mana, a čak i opasan za zdravlje (zračenje).

Iako su najavljivane brojne prijetnje navedenim novotarijama, Apple je ipak uspio zadržati svoju moć te nastavio

osvajati tržište. Ljudi različitih dobnih skupina diljem svijeta koriste se Appleovim uređajima te željno iščekuju nove modele. No, tu nije kraj ovoj kompaniji, u planu je stvaranje društvene mreže koja bi bila opasna konkurencija Facebooku.

Dok i mi čekamo nove modele popularnih uređaja, jedino što nam preostaje je čestitati Steveu Jobsu i ostatku društva iz kalifornijske tvornice te poželjati sreću u daljnjem radu na naše obostrano zadovoljstvo.

Lokoti ljubavi

U srce sam te zaključala, ne možeš izaći, ključić sam izgubila, ne mogu ga naći...

Piše: Marija Lelas, II.c

Lokot više ne služi samo za zaštitu imovine i nama dragocjenih stvari. Prije nekoliko desetljeća ljubavni parovi došli su na kreativnu ideju. Napisali su svoja imena na lokot, zaključali ga na nekom prepoznatljivom mjestu u gradu i bacili ključ s vjerom da će im to očuvati ljubav. Mjesta na kojima su ostavljali lokote su raznolika, a zanimljivo je da je najmanje lokota

ostavljeno po ogradama. Ostavljeni su na znamenitostima diljem svijeta.

Teško je reći gdje je zapravo započeo ovaj "pokret". Jedan od gradova koji se ponosi prvenstvom je Pečuh 1980-tih. Područje na kojem su ostavljeni lokoti brzo je od strane vlasti proglašeno "love lock friendly" u nadi da će suzbiti daljnje širenje "ljubavnih" lokota, no, na sreću parova diljem svijeta, nije im uspjelo.

Köln u Njemačkoj susreo se s ovim trendom 2008. godine. Struktura potpuno prekrivena lokotima duga je 406 metara. Pa, iako velikoj većini ljudi ova cijela priča zvuči jako simpatično, neki ne dijele to mišljenje. Njemačke željeznice, u čijem je vlasništvu jedna od ograda na kojoj se u međuvremenu nakupilo 40.000 lokota, zaprijetila je da će odstraniti te simbole ljubavi. No, isto kao što je bivši rimski gradonačelnik 2007. bezuspješno pokušao zabraniti vješanje lokota na javne objekte, tako je i Deutsche Bahn nakon prosvjeda odustao od prvobitnog nauma. Jedini uvjet je da lokoti ne ugrožavaju željeznički promet.

Ljubavni parovi ne brinu ni o čem osim o tome kako ritual obaviti kako treba. Jer

ono što na prvi pogled djeluje jednostavno često sadrži mnoga pitanja. "Trebamo li baciti oba ključa u Vltavu? Ili jedan možemo zadržati? Za svaki slučaj?", pita se Ana." Ni u kom slučaju. Lokot ovdje mora ostati zauvijek. Oba ključa idu u vodu.", zaključuje Ante. I vječna ljubav je zagarantirana.

Lokote možete pronaći i u Moskvi, Pragu, Seoulu (Južna Koreja), Korakuenu

(Japan), Rimu, Guam (SAD) te Montevideu (Urugvaj).

Ukoliko vas put nanese u neki od ovih gradova potražite u džepu svoje ljubavi jedan mali lokot i pohranite u njega svu svoju ljubav i svoje nade. I ne zaboravite! Oba ključa bacite!

Genijalni Rus, Fieldsova medalja i milijun dolara

Piše: Anamarija Čavka, IV.c

Otprilike u ovo doba svake godine biraju se kandidati za Nobelovu nagradu za fiziologiju i medicinu, književnost, kemiju, fiziku, ekonomiju i mir. Uočljivo je nepostojanje Nobelove nagrade za matematiku koja je jedna od najstarijih znanosti. Mnogo je zanimljivih priča i anegdota vezanih uz činjenicu da ne postoji Nobelova nagrada za matematiku. Najpoznatija od svih je ona o nevjerojnoj Nobelovoj ženi koja ga je prevarila s poznatim matematičarem. Krivcem je često imenovan Gosta Mittag-Leffler, profesor matematike u Stockholmu. Ali ta teorija, na žalost svih tračera, jednostavno ne drži vodu. Nobel nije imao ženu. Imao je ljubavnicu koja nije poznavala Mittag-Lefflera, a s Mittag-Lefflerom je Nobel bio u dobrim odnosima. Prava istina, na nezadovoljstvo svih matematičara, je da Nobel matematiku nije smatrao praktičnom znanosti od koje bi čovječanstvo moglo imati koristi. To je vjerojatno jedan od razloga nepostojanja Nobelove nagrade za matematiku. Jednako tako je moguće da je Nobel znao za tada već izrazito poznatu skandinavsku nagradu za matematičare. U biti, dug je popis raznih nagrada s područja matematike, ali najprestižnija od njih, koja slovi za matematičkog Nobela, je **Fieldsova medalja**. Fieldsova medalja

dodjeljuje se za iznimna postignuća matematičarima mlađima od 40 godina (na mladima svijet ostaje) svake četiri godine na Svjetskom matematičkom kongresu. Nagrada je prvi put dodijeljena 1936. i to finskom matematičaru **Larsu Ahlforsu** i američkom matematičaru **Jesseu Douglasu**. Nagrada se dodjeljivala dvama matematičarima sve do 1966. Od tada se dodjeljuje četvorici matematičara svake četiri godine. No, vjerojatno najzanimljiviji od svih dobitnika te prestižne nagrade je ruski matematičar **Grigoriy Perelman** koji ju je osvojio 2006. godine, ali ju je odbio kao i 10 000 EUR novčane nagrade. Perelman je odbijanje objasnio time da on ne žudi za novcem i slavom, te da on već ima sve što mu treba. Ovo nije prva takva Perelmanova reakcija. Prije nekoliko godina **Clay Mathematics Institute** iz Cambridgea ponudio je milijun dolara onome tko riješi **Poincareov**

matematički problem. Poincareova pretpostavka je topološki problem prema kojem je svaki trodimenzionalni prostor koji je bez rupa, povezan i konačan, zapravo ekvivalentan razvučenoj sferi. Što nije uspjelo brojnim matematičarima, uspjelo je Perelmanu 2002. godine. On je veoma zamršenim dokazom potvrdio točnost Poincareove pretpostavke, a taj dokaz je bio toliko kompliciran da su cijelom timu matematičara trebale čak četiri godine da shvate Perelmanov dokaz i provjere njegovu točnost. Perelman je postavio dokaz na internet uopće ne tražeći priznanje za njega niti nudeći dodatno objašnjenje. Perelman je tako, ne želeći, osvojio milijun dolara koji je odbio uz objašnjenje da mu slava i novac ne trebaju te da on već ima sve što mu treba.

Što to onda ima taj Rus kojem novac i slava ne trebaju? Perelman je nekoć bio profesor na prestižnom **Institutu za matematiku Steklov** u Sankt Peterburgu. Nakon što je dokazao Poincarteovu pretpostavku dao je otkaz te se povukao u svoj skromni stan u kojem živi s majkom. U tom stanu on živi u svojoj sobi, a iz nje izlazi samo kada odlazi na obrok koji mu priprema majka. Iz stana izlazi samo kada treba otići do trgovine koja je preko puta. Možda se to i ne čini čudnim. Genijalni matematičar provodi vrijeme u svojoj sobi vjerojatno za računalom ili gledajući TV, ali jedini namještaj u Perelmanovoj sobi su krevet, ormar, radni stol i stolica. Perelman živi bez svega onoga što mi danas smatramo potrebnim poput računala, interneta, Facebooka. Taj genijalni ruski čudak, kako ga nazivaju svjetski mediji, sigurno će nas još koji put iznenaditi rješenjem nekog iznimno teškog matematičkog problema, a onda neka se neki matematičari u SAD-u žale da nemaju dovoljno sredstava i računala da riješe neki problem. Pitam se kako bi se oni snašli s dobrim starim olovkama i listovima papira kojima Perelman čini čudesu u svijetu matematike.

Gdje si?

Osvrt na neosvrtnje

Piše: Maja Aralica, III.b

Rekli su mi da napišem osvrt. O bilo čemu. Razmišljala sam o knjigama koje sam pročitala. Koptala sam po umu u potrazi za nekim od odgledanih filmova. Tražila sam događaje vrijedne spomena, prisjećala se ljudi vrijednih divljenja. Ali ništa od toga mi se nije činilo dovoljno aktualno, baš stvoreno da bude napisano sada. Zar da se vraćam u povijest? Ili bježim u maštu? To mi nije bila namjera. I tada sam shvatila. Ono što sam tražila svuda je oko mene. Treba se samo istinski osvrnuti.

Koliko samo vremena provodimo u svojim glavama ili u vlastitim uređajima! Zastrahujuće je koliko toga oko sebe ne primjećujemo obuzeti mislima, slušalicama u ušima ili tipkama mobitela pod prstima... Ljudi hodaju ulicom "spojeni na žice", nervozno lupaju po semaforima da što prije dođe zeleno, udaraju po svim mogućim gumbima koji život čine bržim,

u kojima svi vidimo spas. Ali što više žurimo, to manje vremena imamo. Manje vremena za bitno. Nemamo strpljenja pogledati sa strane, gledamo samo preda se, u cilj. Zašto nam onda svi oduvijek govore da sitnice čine život?

Jednom sam prilikom čula priču o tome kako je neka sedmašica tražila pomoć u pisanju putopisa. U nastojanjima da joj oslobodi maštu, profesorica ju je poticala da se prisjeti svog zadnjeg putovanja. Ispostavilo se, naime, da je to bila jedna od čestih vožnji prema istom mjestu. Na profesoričino pitanje koje su joj slike, koje su proljetale uz automobil, ostale u sjećanju, učenica nije znala odgovor. Dakako, nije bilo strašno što nije uspjela pronaći inspiraciju. Strašno je to što je odgovor na pitanje u što to onda gleda dok se vozi, bio: "Pa u mobitel!"

Ipak, najveći problem je što ljudi ne primjećuju da ne primjećuju. U pokušaju traženja podataka o ovom problemu,

Google naš svemoćni pronalazi samo ekstreme. Da, uistinu je tužno da se jedan od deset korisnika mobilnog telefona već ozlijedio koristeći ga u hodu jer zbog toga nije vidio stup, automobil ili rupu na cesti, ali nitko se nije zabrinuo što zbog tog istog uređaja čovjek ne vidi ni oblake. Ne zapaža sunce. Ne čuje pozdrave. Piše poruke radi čovjeka, ali čovjeka ne vidi. Sluša glazbu dok prolazi ulicama, a njegovi koraci su glazba. Nalazimo se svugdje, osim tamo gdje zaista jesmo. Svakodnevica možda i nije spektakularna, ali kako će to i postati dok je ne primijetimo?

Zamislila sam se i sama (nakon što sam posramljeno odložila mp3) i zapitala se što bih prije pet minuta odgovorila da me pitaju bez čega ne mogu. Bi li to bio upravo odloženi mp3, mobitel? Možda Facebook, internet? Ili, pak, krov nad glavom, ručak, odjeća? Tko zna što bi mi prvo palo na pamet, vjerojatno je odgovor svaki put drukčiji. Ali je li ikada bio: "čovjek"?

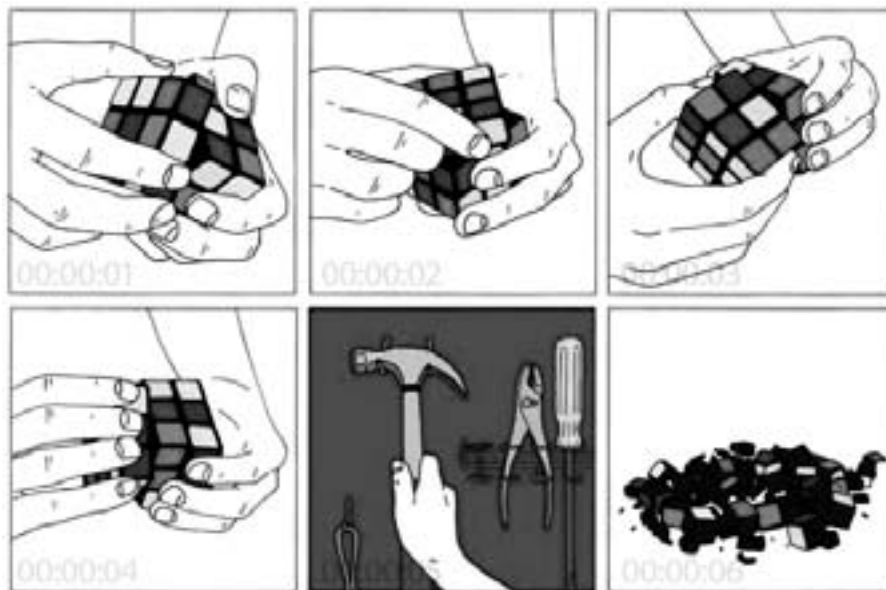
Slagalica za genijalce

Piše: Petar Žuljević, IV.c

Sjećate li se jedne od najpoznatijih igračka-slagalica, kocke koja se sastoji od više manjih kockica raznih boja, te se svaka od njih može rotirati u nekom od četiri smjera? Vjerojatno ste ju mogli složiti jedino ako ste poskidali šarene naljepnice, te ih zaljepili natrag onako kako je vama odgovaralo.

Ukoliko se još uvijek niste sjetili o kojoj se točno igrački radi, pomoći ćemo vam informacijom da ju je izumio mađarski kipar i profesor arhitekture Ernő Rubik, 80-ih godina prošlog stoljeća. Rubik ju je izradio kako bi pomogao svojim studentima bolje razumjeti 3D objekte, te predočavanju neovisnog kretanje dijelova neke cjeline bez destruktivnih posljedica za čitav sustav.

Kada je izmiješanu kocku pokušao vratiti u početno stanje, uvidio je da je zapravo izumio zahtjevnu mozgalicu.

Originalno je nazvana 'Magična kocka', ali nakon što je postala popularna dobiva naziv 'Rubikova kocka'.

“Made in Hungary”

Jedina razlika između ondašnjih Rubikovih kocki i ovih danas je 'Made in China' umjesto 'Made in Hungary'. Broj prodanih primjeraka mjeri se u stotinama milijuna.

Kombinatorika, permutacije

Postoji mnoštvo verzija i varijacija Rubikove kocke, no najčešća je ona dimenzija 3x3x3 (12 bridova, 8 uglova).

Svaka od 6 stranica kocke prekrivena je s devet naljepnica koje su uglavnom bijele, crvene, plave, narančaste, žute ili zelene boje.

Pri slaganju kocke možete se poslužiti nekim od brojnih algoritama do kojih vrlo lako možete doći putem interneta. Najmanji broj poteza potreban za slaganje neovisno o rasporedu kockica iznosi 20.

Male kockice koje čine veliku, dijele se na 3 skupine (8 kutnih, 12 rubnih te 6 plošnih koje su fiksirane ali se mogu rotirati. To čini ukupno 26 kockica).

Broj svih mogućih kombinacija je uistinu velik te se računa na idući način:

-broj mogućih načina za raspodjelu 8 kutnih kockica iznosi $8! \cdot 3^8$

-broj mogućih načina za raspodjelu 12 rubnih kockica (onih koje se nalaze između kutnih na bridovima) je $12! \cdot 2^{12}$

Ukupan broj = $8! \cdot 3^8 \cdot 12! \cdot 2^{12} \approx 5.19 \cdot 10^{20}$

No, od ukupnog broja svih kombinacija, 'legalnim' rekombiniranjem kockica

(dakle, bez trganja i ponovnog ljepljenja) moguće je svaki 12. slučaj.

Broj svih 'legalnih' mogućih kombinacija = $8! \cdot 3^8 \cdot 12! / 2^{11} \approx 4.33 \cdot 10^{19}$

Natjecanja i rekordi

Feliks Zemdegs proglašen je svjetskim prvakom nakon što je složio kocku za samo 6.77 sekundi na Danima Kocke u Melbourneu, 2010.

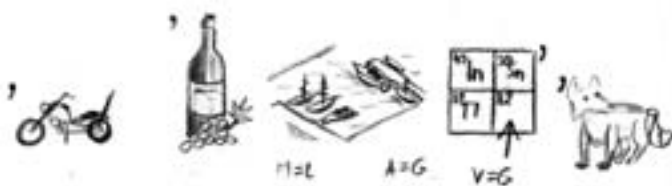
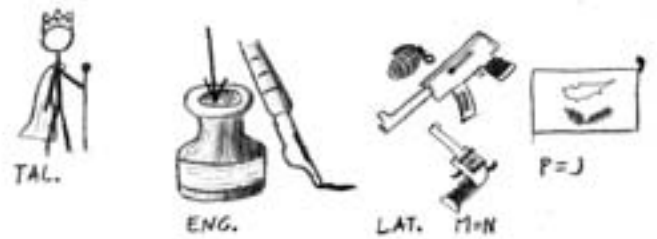
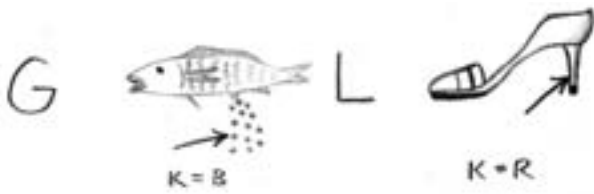
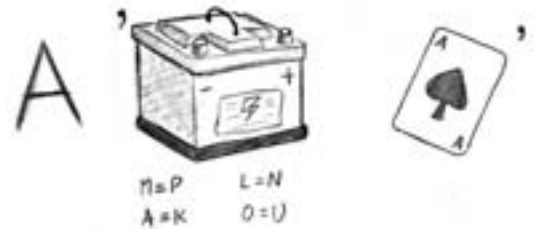
Mislite li da možete bolje?

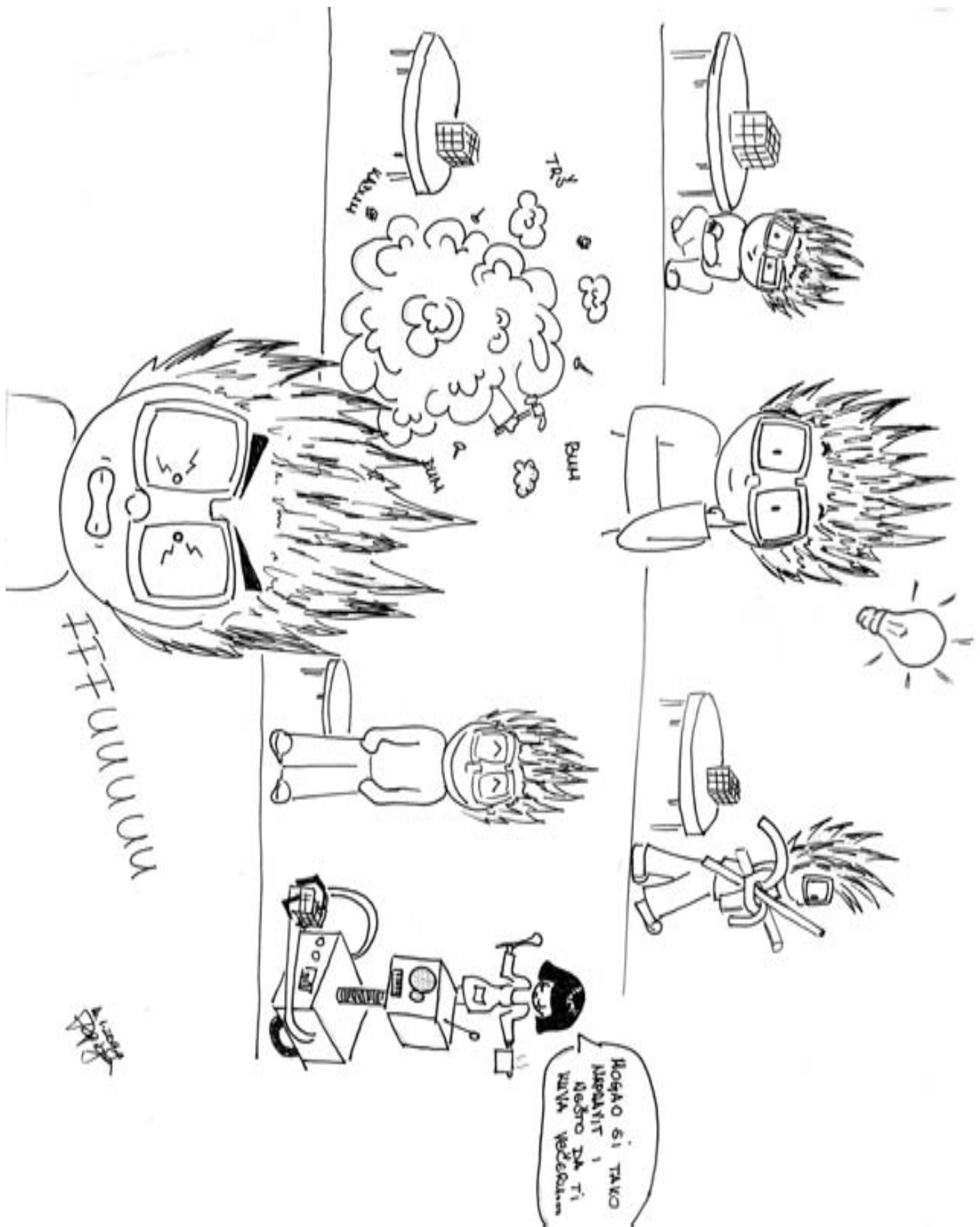
Ukoliko ste uvjereni da ste vješti u brzinskom slaganju Rubikove kocke, možete prisustvovati i proslaviti se na nekoj od sljedećih pet 'disciplina':

- **'Slaganje na slijepo'**, (prvo pregledate kocku te onda slažete s povezom preko očiju, računa se vrijeme pregledavanja i vrijeme slaganja)
- **'Timsko slaganje na slijepo'**, (slažete s povezom preko očiju, a partner vam govori što da radite)
- **'Slaganje pod vodom'**, (slažete uz zaron na dah)
- **'Slaganje jednom rukom'**
- **'Slaganje stopalom'**

Rebusi

IF I UUUUUU

A. S. 2008

BAGAI SI TAWO
MEMPALIT !
NERHO DA TI
NAWA VECELO...

Bumi
Tawo
Kawan

izložbe fotografija neafirmiranih mladih autora

splitska.tiramola

